

Κείμενα/Articles

Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Const. GE. ATHANASSOPOULOS
ΔΙΟΝ. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΣ
M. ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ
Vas. DELITHEOU
ΕΛ. ΖΑΟΥΣΗ
K. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ
Helen KAVVADIA
Ευαγ. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ
Χ. ΜΠΡΙΣΙΜΗ
ΕΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Γ. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
Δημ. ΣΙΟΥΦΑΣ

Γ. - Σ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ε. - Μ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
Γ. ΑΛΕΞΑΚΗΣ
S. DEDEYIAN
Κέντρο Π.Η.Α.Α. «Δ.Ν. ΚΑΡΛΟΣ»
Ρ. ΜΠΟΖΚΟΒΑ
Σ. ΣΑΡΑΛΙΩΤΗ
Π. ΣΤΕΡΓΙΟΥ
Χρ. ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Διοικ. Υπηρεσίες:
Ε. Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Α. ΚΥΡΑΓΓΕΛΟΥ
Translation Department, Chairman:
Ε. - Μ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

REVUE DE DECENTRALISATION D' ADMINISTRATION LOCALE ET DE DEVELOPPEMENT REGIONAL

REVIEW OF DECENTRALIZATION LOCAL GOVERNMENT AND REGIONAL DEVELOPMENT

Δέκατον τρίτον έτος έκδοσης

Τεύχος/Ν. 47 ΑΘΗΝΑΙ/ATHENES/ATHENS 2007

Τοις Εντευξομένοις ή Περί της οικονομίας ως παράγοντος εθνικής ισχύος

Του κ. **Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Καθηγητού Παντείου Πανεπιστ. Κοιν. Πολιτ. Επιστ.,
Πανεπιστ. Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

Α. Παγκόσμιο κέλυφος και οικονομικές δραστηριότητες: παραδοχές, οράματα και επιφυλάξεις

Παρά την πάροδο δεκαετιών από την ουσιαστική λήξη του λεγομένου Ψυχρού Πολέμου, ιδίως μεταξύ των δύο Υπερδυνάμεων της εποχής, μία κοινώς αποδεκτή νέα τάξη δεν έχει εμπεδωθεί ακόμη παγκοσμίως και η κατάσταση εκτιμάται ως μεταβατική, υπό έποψη μίας πολιτικής παγκόσμιας διακυβέρνησης, με κύριες εκφάνσεις έντονες αβεβαιότητες, ακραίες ανισότητες, ποικίλες αντιπαραθέσεις και διαρκείς αλλαγές.

Υπ' αυτές τις συνθήκες η αναζήτηση, υπό καθεστώς «παγκοσμιοποίησης»¹, ενός νέου οράματος και προγράμματος θετικών δράσεων είναι επιτακτική προς την κατεύθυνση επίτευξης συνολικής ενημερίας², δικαίως και συμμετρως κατανεμημένης, υπό ασφαλείς συνθήκες ειρήνης, μέσω νέων καινοτομών³, λυσιτελών και θετικών δράσεων, πέραν πολιτικών σκοπιμοτήτων και εθνικών αντεγκλήσεων.

1. Βλ. Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: *Τοπική Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση, Θεσμικό Πλαίσιο, Αναπτυξιακά Προγράμματα και Παγκοσμιοποίηση*. Αθήναι, 2002, σελ. 192 επόμ.

2. Poul Nygouur RASMUSSEN: *Η Ευρώπη και μία νέα Παγκόσμια Τάξη. (Μετ.) ΙΣΤΑΜΕ*. Αθήναι, 2004, σελ. 17.

3. Κατά την άποψη του J.A. SCHUMPETER η καινοτομία εν γένει ορίζεται «ως δημιουργική καταστροφή», Βλ. J.A. SCHUMPETER: *Capitalisme, Socialisme et Democratie*. N.Y. 1942, p.381.

Έτσι, δεν είναι τυχαίο το γεγονός, ότι 189 Κράτη Μέλη του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών συμφώνησαν το έτος 2000, ότι πρέπει να εργασθούν από κοινού μέχρι το έτος 2015 εντός του πλαισίου του Προγράμματος «Στόχοι της Χιλιετίας» ούτως ώστε:

- Να επιδιώξουν μία παγκόσμια σύμπραξη για την ανάπτυξη, στα πλαίσια της οποίας θα αναπτυχθεί ένα ανοικτό εμπορικό και χρηματοοικονομικό σύστημα, εδραζόμενο επί κανόνων κοινής αποδοχής, θα αντιμετωπισθούν οι ειδικές ανάγκες των ολιγώτερον ανεπτυγμένων Χωρών και θα διευθετήσουν προβλήματα χρεών των αναπτυσσόμενων Χωρών.

- Να εξασφαλίσουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

- Να εξαλείψουν φαινόμενα πείνας και πενίας.

- Να επιδιώξουν την καθιέρωση της υποχρεωτικής στοιχειώδους εκπαίδευσης παγκοσμίως.

- Να προωθήσουν την ισότητα των φύλων κ.ά.

Κατ' άλλη προσέγγιση, προέχει η αντιμετώπιση των πέντε τομέων κυριωτέρων ανισοτήτων, υπό των οποίων ταλανίζεται ο Πλανήτης, ήτοι των τομέων της διακυβέρνησης, της ασφάλειας, της προστασίας και βιωσιμότητας των φυσικών πόρων, των σχέσεων μεταξύ πλουσίων και πτωχών και των ανθρωπίνων, κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων.

Προς αντιμετώπιση και εξάλειψη των ανισοτήτων αυτών προτείνεται η εμπέδωση των δημοκρατικών θεσμών, όπου παρατηρείται υστέρηση, ο αναπροσδιορισμός της αναπτυξιακής πολιτικής, τόσο σε επίπεδο Διεθνών Οργανισμών, όσο και σε επίπεδο ευρώστων οικονομικώς Κρατών, η θέσπιση κανόνων περί θεμιτού εμπορίου, η χάραξη μίας νέας πολιτικής επί θεμάτων απασχόλησης, η μεταρρύθμιση του διεθνούς οικονομικού συστήματος, η πρόωθηση των διαπεριφερειακών συνεργασιών κ.ά.⁴

Εάν τεθεί το ερώτημα κατά πόσον οι αναφερόμενες στόχοι είναι επιτεύξιμοι εντός συντόμου χρονικού ορίου, η επ' αυτού απάντηση μάλλον δεν θα είναι επιθυμητή, λαμβανομένων υπ' όψει των ισχυουσών κατ' αυτάς παγκοσμίως και διεθνών δεδομένων επί πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού πεδίου:

Η πολιτική κατάσταση σε πολλά σημεία του Πλανήτη είναι ιδιαίτερος ρευστή, επισφαλής και ευμετάβολη, εγκυμονούσα «εκρήξεις» και τοπικές συρράξεις.

Η οικονομική κατάσταση προοιωνίζεται στο άμεσο μέλλον καλή, παρά το γεγονός, ότι εκτιμάται πως η ανάπτυξη παγκοσμίως θα κυμανθεί περί το 4% κατά το τρέχον έτος, έναντι 5% κατά το παρελθόν, οφειλόμενο κατά τινες Αναλυτές σε τρεις παράγοντες ευρύτατης εμβέλειας: στο μέγεθος της αμερικανικής ζήτησης, στην ραγδαία οικονομική ανάπτυξη και στο διαθέ-

σιμο χρήμα, λαμβανομένου υπ' όψει του γεγονότος, ότι λόγω των χαμηλών αμερικανικών επιτοκίων το χρήμα «ωθείται» σε εκροή από τον ανεπτυγμένο εν γένει κόσμο σε αναζήτηση υψηλότερων αποδόσεων στις αναπτυσσόμενες αγορές, με ό,τι αυτό συνεφέλλεται⁵.

Τέλος, επί κοινωνικού πεδίου Ομάδες Πολιτών, συνεχώς διογκούμενες, αντιδρούν, στρεφόμενες κατά της νέας τάξης πραγμάτων και της εν γένει «παγκοσμιοποίησης» και «πιέζουν» προς νέες κατευθύνσεις «εξανθρωπισμού» ή «εξορθολογισμού» δράσεων πολιτικών και οικονομικών, συνήθων και «αποδεκτών» μέχρι τούδε παγκοσμίως.

Β. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ

Όταν πριν από 34 έτη ο Klaus SCHWAB ίδρυσε το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (WORLD ECONOMIC FORUM) μάλλον δεν είχε κατά νουν την μετέπειτα εξέλιξη του εγχειρήματός του, ούτε το ενδεχόμενο, ότι αυτό πέραν των οικονομικών και επιχειρηματικών εκφάνσεων των δραστηριοτήτων του, θα περιελάμβανε εκτενείς συζητήσεις θρησκευτικού περιεχομένου, (με συμμετοχή σ' αυτές κορυφαίων Θρησκευτικών Ηγετών) και οι Υψηλοί Συμμετέχοντες θα επεσκέπτοντο πριν το Άγιον Όρος, (το οποίο έχει εξελιχθεί σε προσφιλή τόπο προσκυνήματος των Δυτικών), αναζητούντες εκεί πνευματική ηρεμία⁶.

Σημειώνεται, ότι τα θέματα, τα οποία απησχόλησαν το παρελθόν έτος, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ ήταν κατά σειρά ιεράρχησης η ειρήνη, η αντιμετώπιση της φτώχειας, η πολιτική σταθερότητα σε διάφορες περιοχές της Γης, η αλλαγή του κλίματος και η απελευθέρωση του εμπορίου.

Κατά το τρέχον έτος τα ενδιαφέροντα των Συνέδρων περιστράφησαν περί τα θέματα εν γένει της ανάπτυξης, εντός κλίματος ιδιαίτερης αισιοδοξίας.

Κατά την εκτίμηση, λοιπόν, διακεκριμένων Οικονομολόγων κατά το τρέχον έτος η ανάπτυξη στην Ευρώπη και στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού αναμένεται να αντισταθμίσει ενδεχόμενη επιβράδυνση των αντίστοιχων ρυθμών των Η.Π.Α. Οι Οικονομολόγοι, πάντως, υποδεικνύουν και τους ενδεχόμενους κινδύνους: την προβληματική αγορά ακινήτων στις

5. Robin BEW: *Ζώντιας την επιβράδυνση. (Μετ.) THE ECONOMIST: The World in 2004. London, 2004, σελ. 10 επ. INTERNET: <http://www.thewordin.com>*

6. Βλ. Έκθεση του έγκριτου Οικονομικού Δικτύου BLOOMBERG, Ιανουάριος 2005: Πολλοί Ηγέτες πριν μεταβούν στο Νιαβός της Ελβετίας για το ετήσιο «προσκήνιο» επισκέπονται το Άγιον Όρος, το οποίο θεωρείται από τον Δυτικό Κόσμο ως το πλέον δημοφιλές Ησυχαστήριο, «για να μελετήσουν την ψυχή τους και την κατάσταση της Παγκόσμιας Κοινότητας»... Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγονται οι πρώην Πρόεδροι των Η.Π.Α. Τζίμι ΚΑΡΤΕΡ και Τζωρτζ ΜΠΟΥΣ (Πρεσβύτερος), ο Πρόεδρος της Ρωσίας ΠΟΥΤΙΝ, Πρωθυπουργοί, οι ιδρυτές της Microsoft Μπιλ ΓΚΕΙΤΣ, ο Διευθύνων Σύμβουλος της CITIGROUP Τσάρλς ΠΡΕΝΣ, επιφανείς Επιχειρηματίες, διάσημοι Καλλιπείς κ.ά. Κατά δήλωση του Παιρός Ειρηνναίου, Στελέχους της Μονής Βατοπεδίου, οι Επισκέπτες αυτής της κατηγορίας επιδιώκουν να καινονοήσουν τις δυσκολίες της ζωής και της εργασίας τους, ενώ εξ άλλης πλευράς, αντιμετωπίζουν πηδικά διλήμματα, λόγω της συνεχούς επιδίωξης απόκτησης δύναμης και πλούτου.

Η.Π.Α. και μία άνοδο της τιμής του πετρελαίου και των επιτοκίων. Κατά τους ίδιους Οικονομολόγους, 40-50% του παγκοσμίου οικονομικού προϊόντος παράγεται σήμερα από τις αναδυόμενες οικονομίες. Έτσι, ο κόσμος δεν είναι πλέον εξαρτημένος από την αμερικανική οικονομική μηχανή για να τον τραβήξει μπροστά, δήλωσε η Λόρα ΤΑΥΣΣΟΝ, Καθηγήτρια των Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας (Μπέρκλεϊ). Άλλοι Οικονομολόγοι επισήμαναν ότι οι δυσοίωνες προβλέψεις του παρελθόντος έτους δεν επαληθεύθηκαν: «Η ιστορία του 2006 είναι μία ιστορία όσων δεν συνέβησαν». «Το δολάριο δεν κατέρρευσε, η τιμή του πετρελαίου δεν έφθασε στα 100 δολάρια, δεν υπήρξε έξαρση του προστατευτισμού και τα δημοσιονομικά στοιχεία μερικών Κυβερνήσεων εβελτιώθηκαν». Πάντως, Εκπρόσωπος της Τράπεζας της Κίνας προειδοποίησε, ότι τα μεγάλα εμπορικά ελλείμματα μπορούν να βλάψουν τις κορυφαίες δυτικές οικονομίες. Εκείνο όμως, που πολλοί θεωρούν ως μεγαλύτερη μακροπρόθεσμη απειλή, είναι οι αυξανόμενες ανισότητες στον κόσμο. Συνεχώς και περισσότεροι εργαζόμενοι χάνουν τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης, ιδιαιτέρως οι άνθρωποι των μεσαίων τάξεων, οι οποίοι βλέπουν τις αμοιβές τους «να συμπιέζονται».

Σημειώνεται, ότι, όπως προκύπτει από σχετική έρευνα μεταξύ 1.100 Μάνατζερς του Οίκου Price Waterhouse Coopers, η οποία εδόθη στην δημοσιότητα ταυτοχρόνως με την έναρξη των εργασιών του Παγκοσμίου Οικονομικού Φόρουμ, η αισιοδοξία των Επιχειρηματιών για την πορεία των εν γένει δραστηριοτήτων τους έχει φθάσει στο σημείο ζενίθ, δεδομένου, ότι κατά την εκτίμησή τους, η οικονομία διανύει μία από τις μεγαλύτερες περιόδους ανάπτυξης.

Γ. Η Σύνοδος του G7

Εξ άλλου, τους συμμετασχόντες σε πρόσφατη Σύνολο των Μελών του G7 απησχόλησαν θέματα, όπως οι αγορές συναλλάγματος, η αποδυνάμωση του δολλαρίου Η.Π.Α. (και εν σχέσει με το ΕΥΡΩ), η διόγκωση του αμερικανικού ελλείμματος, οι σχέσεις του εθνικού νομίσματος της Κίνας γουάν με το δολλάριο Η.Π.Α. κ.ά., ενώ απεφασίσθη και η διαγραφή των χρεών 27 πτωχών Χωρών συνολικού ύψους 27.000.000.000 δολλ. Η.Π.Α.

Σημειώνεται, ότι οι Η.Π.Α. «ενοχοποιούν» το φθηνό γουάν εν σχέσει με το δολλάριο τους για το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο τους και ελπίζουν, ότι ανατίμησή του (του γουάν) θα οδηγήσει στην μείωση των εισαγωγών κινεζικών προϊόντων στις Η.Π.Α., καθ' όν χρόνο η Κίνα «απορροφά» μόλις ποσοστό 10% των εξαγωγών των Η.Π.Α.

Δ. Η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με δεδομένη την άποψη, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εισέρχεται σε περίοδο μεγάλων αλλαγών επί όλων σχεδόν των επιπέδων (πολιτικό, εσωτερικών ανακατατάξεων, εσωτερικών λειτουργιών, αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας, αναθεώρησης των Αποφάσεων της Λισσαβώνας, νέων πολιτικών επί των εργασιακών θεμάτων, νέων ρυθμίσεων περί μετανά-

στευσης κ.ά.),⁷ η ακριβής αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των ακολουθούμενων στρατηγικών, πολιτικών και μέτρων για την περαιτέρω εξέλιξη της, την προσδοκώμενη ανάπτυξη της, υπό την συνήθη τριμερή προσέγγιση του όρου,⁸ και την άσκηση επιρροής και οικονομικών παρεμβάσεων επί γειτονικών προς τις Χώρες Μέλη της Χωρών, καθίσταται μάλλον επισφαλές εγχείρημα.

Υπό καθεστώς διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων, (π.χ. εκείνων της Γαλλίας, της Γερμανίας κ.ά. περί του Συμφώνου Σταθερότητας, επί του μεταναστευτικού, του ασφαλιστικού κ.ά.) η Commission διακηρύσσει, ότι η Ένωση χρειάζεται ισχυρή ώθηση για να εξέλθει από ενδεχόμενο οικονομικό τέλμα και πιέζει τις Εθνικές Κυβερνήσεις να ολοκληρώσουν συμπεφωνημένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Ο Πρόεδρος της Commission José Manuel BARROSO ομιλών προσφάτως ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο με στόχο την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Ε.Ε., προέταξε το «σύνθημα»: «Ευημερία, Αλληλεγγύη και Ασφάλεια» και υπεγράμμισε, μεταξύ άλλων, ότι το «status quo δεν είναι επιλογή μας, πρέπει να αποφασίσουμε μία θαρραλέα αλλαγή» κ.ά.

Πέραν αυτών, η «φιλοσοφία» της Commission κατ' αυτάς είναι αντίθετη με μεγάλες νομοθετικές πρωτοβουλίες, (δεδομένου, ότι αφ' ενός αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην «αυτορρύθμιση», και αφ' ετέρου προτάσσει την ανάγκη εφαρμογής της υπάρχουσας νομοθεσίας), εκτιμά, ότι ο ευρωπαϊκός προϋπολογισμός πρέπει να χρησιμοποιείται μόνον στις περιπτώσεις εκείνες, κατά τις οποίες προσφέρει μία καλλίτερη προστιθέμενη αξία από τις δαπάνες, οι οποίες καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο, θεωρεί αναγκαία την βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων κ.ά.

Σημειώνεται, ότι τα «παλαιά» Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ταλανίζονται, από χρόνια προβλήματα, όπως η «χαμηλή» ανταγωνιστικότητα, ελλείμματα, προβληματικές αγορές εργασίας κ.ά., ενώ τα νέα Μέλη είναι εν πολλοίς ανέτοιμα να προβούν σε διαρθρωτικές αλλαγές, προσβλέπουν ως σανίδα σωτηρίας προς τα κοινοτικά κονδύλια, έχουν ελλείμματα μεγαλύτερα εκείνων, τα οποία προβλέπει το ισχύον Σύμφωνο Σταθερότητας (έξω Χώρες) και όλα τα Μέλη «καταγράφουν» συρρικνωμένες εξαγωγές, λόγω της συνεχιζόμενης θεαματικής ανατίμησης του Ευρώ.

7. Βλ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμ. Α', Γ' έκδ. 2003. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ: Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Συνθήκη για την θέσπιση του Συντάγματος της Ευρώπης. Ρώμη, 29 Οκτωβρίου 2004. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ: ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. Τ.32/2003, Αθήναι, σελ. 1 επόμ.*

8. Βλ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης Τ. Α', Β', έκδ. 2004, σελ. 127.*

Β. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Α. Γενική προσέγγιση

Η διεθνής πρακτική έχει καταδείξει, ότι η επιδίωξη της ανάπτυξης και της εν συνεχεία «κατάκτησής της», αποτελεί πρώτιστο μέλημα όλων των Κυβερνήσεων, οι οποίες επιστρατεύουν προς τούτο ανεξαρτήτως ιδεολογιών και εποχών σειρά στρατηγικών, πολιτικών, μέσων, εργαλείων κ.ά.

Ενίοτε η επιδίωξη επίτευξης της ανάπτυξης δεν περιορίζεται εντός εθνικών συνόρων μόνον, αλλ' εκτείνεται και εκτός αυτών για σειρά ποικίλλων λόγων, όπως π.χ. τυχόν διεθνείς υποχρεώσεις, πρόσφορο έδαφος άντλησης μεγάλων κερδών, αδήριτη συγκυρία, άσκηση Οικονομικής Διπλωματίας¹ κ.ά.

Εκ των διαθεσίμων στοιχείων και της τρέχουσας πρακτικής προκύπτει, ότι σε σχέση με την Ελλάδα, πέραν των οίων δήποτε ενδογενών παραγόντων, οι οποίοι οριοθετούν την υπ' αυτής άσκηση Οικονομικής Πολιτικής, υπάρχουν και εξωγενείς παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, και ανεξαρτήτως των προθέσεών της, τις δυνατότητές της και τις επιλογές της περί το εν γένει πράττειν εντός και εκτός των συνόρων της.²

Υπ' αυτήν την έννοια δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός, ότι ισχυρά κέντρα, θεσμικά (π.χ. Ο.Η.Ε.) ή μη θεσμικά, (π.χ. Μεγάλες Χώρες, Πολυεθνικές Επιχειρήσεις), Οικονομικές Ενώσεις (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση), Στρατιωτικοί Οργανισμοί (π.χ. ΝΑΤΟ) ή η Διεθνής Συγκυρία (π.χ. πρόσφατα πολεμικά γεγονότα, ισοτιμίες νομισμάτων, τιμή πετρελαίου), διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις, εάν όχι και την δυνατότητα, μία Χώρα, όπως η Ελλάδα, να επιχειρεί αυτή η ίδια, (ή να διευκολύνει υπηκόους της προς τούτο), δραστηριότητες οικονομικού χαρακτήρος τόσον εντός του εδάφους της, όσον και εκτός αυτού σε διάφορες Χώρες.

Εξυπακούεται, ότι η γνώση της φύσης αυτών των εξωγενών παραγόντων κρίνεται λειτουργική και αναγκαία, και εξ άλλης πλευράς, συνιστά *condicio sine qua non* του όλου εγχειρήματος οικονομικής υφής.

Β. Επί μέρους χαρακτηριστικά μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Βάσει επισήμων στοιχείων η ελληνική οικονομία ενεφάνισε κατά το λήξαν έτος την ακόλουθη εικόνα (ενδεικτική αναφορά):³

1. Βλ. και Πρακτικά Βουλής: Συνεδρίαση ΡΔ' της 13ης Μαρτίου 2002.

2. Προσφάτως ο αρμόδιος Υφυπουργός Εξωτερικών ανακοίνωσε την πρόθεση της Ελληνικής Κυβέρνησης, να εκδώσει δύο Προεδρικά Διατάγματα με ρυθμίσεις στοχεύουσες στην διευκόλυνση της άσκησης Οικονομικής Πολιτικής υπό της Πολιτείας σε συνεργασία με τους Επιχειρηματίες.

Υπό έποψη γεωγραφικού προσανατολισμού των νέων δράσεων προτάσσονται οι περιοχές των Βαλκανίων, των Μεσογειακών Χωρών, της Ρωσίας, της Κίνας, της Τουρκίας κ.ά.

Στον σχεδιασμό των νέων δράσεων «θα εμπλακούν», υπό διάφορες μορφές, ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών, ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, τα Επιμελητήρια κ.ά.

3. Βλ. γενικώς: Τράπεζα της Ελλάδος/Ευρωσύστημα: Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006. Αθήναι, 2007, σελ. 32 επόμ. Βλ. επίσης, εφημερ. ΗΜΕΡΗΣΙΑ (των Αθηνών) της 24ης Απριλίου 2007.

- Ο ρυθμός ανάπτυξης (rate of growth) της ελληνικής οικονομίας⁴ επιταχύνθηκε το 2006: το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 4,3% έναντι 3,7% το 2005. Η εγχώρια ζήτηση ήταν ο κύριος προωθητικός παράγων αυτής της ανόδου, ενώ η μεταβολή του πραγματικού εξωτερικού ισοζυγίου είχε αρνητική συμβολή στο ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ.

- Η ελληνική οικονομία ήταν το 2006 -μαζί με εκείνες της Ιρλανδίας, της Φινλανδίας και του Λουξεμβούργου- μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες μεταξύ των 15 και πλέον ανεπτυγμένων Χωρών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Η δημόσια κατανάλωση⁵ αυξήθηκε το 2006 κατά 0,6% έναντι 1,0% το 2005. Η άνοδος αυτή αποδίδεται κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης στον Δημόσιο Τομέα.

- Οι συνολικές ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σημείωσαν ρυθμό ανόδου 12,7% μετά την ελαφρά κάμψη, που είχαν καταγράψει το 2005 κυρίως λόγω της δραστηκής περικοπής των δημοσίων επενδύσεων⁶ στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής. Το 2006 οι δημόσιες επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 7,6%, ενώ ο ρυθμός ανόδου των επιχειρηματικών επενδύσεων επιταχύνθηκε σε 8,6%, (από 1,5% το 2005). Στην ανάληψη νέων επενδυτικών πρωτοβουλιών καθοριστικό ρόλο έπαιξαν η ευνοϊκή χρηματοοικονομική κατάσταση ωρισμένων επιχειρήσεων, η ικανοποιητική κερδοφορία συγκεκριμένων δυναμικών κλάδων της οικονομίας, καθώς και η δυνατότητα χρηματοδότησης από το τραπεζικό σύστημα.

- Οι επενδύσεις σε κατοικίες σημείωσαν ρυθμό ανόδου 32,3%. Η άνοδος αυτή συνδέεται ευθέως με την προαναγγελία φορολογικών και διοικητικών ρυθμίσεων (επιβολή ΦΠΑ στις νεοδμητες οικοδομές, αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών).

- Ο υψηλός ρυθμός ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης και η έντονη επενδυτική δραστηριότητα στον επιχειρηματικό τομέα είχαν ως αποτέλεσμα την ανάκαμψη των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (ρυθμός ανόδου 9,8%).

4. Είναι ο ρυθμός μεταβολής του εθνικού προϊόντος σε σταθερές τιμές οικονομικής ανάπτυξης. Καταδεικνύει την μεταβολή της συνολικής παραγωγής αγαθών.

5. Δημόσια κατανάλωση (public consumption, public spending). Η κατανάλωση είναι το αποτέλεσμα, αλλά και το τελευταίο στάδιο όλης της παραγωγικής διαδικασίας: παραγωγή, διανομή, κατανάλωση. Κατά Keynes είναι συνάρτηση με τις ακόλουθες ερμηνευτικές μεταβλητές: το ύψος του εισοδήματος, των τιμών, της φορολογίας και της ροπής για κατανάλωση ή αποταμίευση. Η δημόσια κατανάλωση είναι το κόστος των παρεχόμενων δημοσίων αγαθών.

6. Βλ. Φ. ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ-ΚΑΡΛΟΥ: Δημόσιες επενδύσεις: η έννοια του όρου: προσανατολισμοί και οριοθετήσεις. Η νομοθετική προσέγγιση. Αναγκαιότητα ή πολιτική επιλογή. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. Τ. 46/2006, σελ. 102 επόμεν.

- Ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών αγαθών σε σταθερές τιμές επιταχύνθηκε και ανήλθε σε 11% (από 8,2% το 2005) και υπερέβη το ρυθμό ανόδου της διεθνούς ζήτησης, με συνέπεια να αυξηθεί το μερίδιο αγοράς των ελληνικών εξαγωγών.

- Κλάδοι, όπως οι τηλεπικοινωνίες, η διαχείριση ακίνητης περιουσίας και το εμπόριο είχαν ικανοποιητικές επιδόσεις. Αντιθέτως, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της γεωργίας (σε σταθερές τιμές) μειώθηκε κατά 8,4%.

- Η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας το 2006 είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της απασχόλησης κατά 1,9% (στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού) και μείωση του ποσοστού ανεργίας σε 8,9% (από 9,9% το 2005).

Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός υπεχώρησε κατά το 2006 στο 3,3%, από 3,5% το 2005, βάσει του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

- Το 2006 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, με βάση την στατιστική του ισοζυγίου πληρωμών της Τράπεζας της Ελλάδος, αυξήθηκε και διαμορφώθηκε στο 12,1% του ΑΕΠ από το ήδη υψηλό επίπεδο του 8,1% του ΑΕΠ το 2005 και του 7,4% του ΑΕΠ κατά μέσον όρο την πενταετία 2001-2005.

- Η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2006 οφείλεται εν μέρει σε ειδικούς παράγοντες: κατά 29,6% στην άνοδο των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων, κατά 23,6% στην αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου καυσίμων και κατά 15,7% στην άνοδο των καθαρών πληρωμών τόκων.

- Η διεύρυνση του ελλείμματος περιορίζει τον ρυθμό ανάπτυξης, δεδομένου, ότι περίπου τα 3/4 του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, χρηματοδοτούνται μέσω εξωτερικού δανεισμού.

- Το ακαθάριστο χρέος του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα έχει αυξηθεί και υπερέβη το 125% του ΑΕΠ το 2006.

- Η μείωση του ελλείμματος της γενικής Κυβέρνησης προήλθε κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό, το έλλειμμα του οποίου μειώθηκε κατά 1,9% εκατοστιαία μονάδα του ΑΕΠ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται πρωτίστως στην καλή πορεία των εσόδων, τόσο του τακτικού προϋπολογισμού, όσο και του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, στην συγκράτηση των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού περίπου στα όρια των προβλέψεων του προϋπολογισμού, καθώς και στην περικοπή των δαπανών δημοσίων επενδύσεων.

- Γενική διαπίστωση είναι, ότι η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει «έλλειμμα ανταγωνιστικότητας»⁷ και ότι δεν έχει κατορθώσει να επωφεληθεί

7. Σχετικές απόψεις καταγράφει σε Έκθεσή του (2007) και το Ελβετικό Ινστιτούτο Ανάπτυξης του Μάνιζμιν (IMD), βάσει στοιχείων του οποίου επί 55 εξετασθεισών Χωρών (ανεπτυγμένων και υπό ανάπτυξη), η Ελλάδα κατέχει την 36η θέση. Κατά το IMD τον πυρήνα των προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας, υπό έποψη ανταγωνιστικότητας, συνιστούν η έκταση της φοροδιαφυγής, η παραοικονομία, η γραφειοκρατία κ.ά.

στον απαιτούμενο βαθμό από τις ευκαιρίες, τις οποίες δημιουργεί η παγκοσμιοποίηση των αγορών.

- Η αναμενόμενη έξοδος της ελληνικής οικονομίας από την επιτήρηση της Ε.Ε. ενδέχεται να δημιουργήσει νέες, ίσως ευνοϊκότερες προοπτικές ανάπτυξης.

Γ. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ: ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΥΤΩΝ

Α. Γενική προσέγγιση

Η διεθνής πρακτική επικαλείται σειρά παραγόντων, οι οποίοι οδηγούν στην πρόσκτηση και στην διατήρηση σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο και υπό δεδομένες συνθήκες πλεονεκτημάτων, συνιστώντων την έννοια της εθνικής ισχύος.

Mutatis mutandis, πέραν των εξ αντικείμενου δεδομένων, π.χ. γεωγραφική θέση, έκταση, μέγεθος πληθυσμού, φυσικοί πόροι κ.ά., παράγοντες «παραγωγοί» εθνικής ισχύος αποβαίνουν οι καλές διεθνείς σχέσεις της Χώρας, οι ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις της, η αρτίως λειτουργούσα Διοίκησή της, το σταθερό πολιτικό της σύστημα, το αποτελεσματικό εκπαιδευτικό της σύστημα, το άρτιο πλέγμα εσωτερικού δικαίου και άλλοι, της οικονομίας βεβαίως περιλαμβανομένης.

Επί του τελευταίου σημειώνονται τα ακόλουθα:

Η οικονομία, υγιώς, καλώς, συννόμως και παραγωγικώς λειτουργούσα, καθίσταται αφ' εαυτής παράγων εθνικής ισχύος, (ενδεικτική αναφορά), δεδομένου ότι:

Αξιοποιεί πλουτοπαραγωγικές πηγές της Χώρας.

Παράγει αγαθά καλύπτοντα εσωτερικές ανάγκες και προς εξαγωγήν.

Δημιουργεί θέσεις απασχόλησης.

Προσπορίζει φόρους στο Κράτος.

«Παράγει» ευημερία.

Εάν όλα βαίνουν καλώς, μία εκ των καλών συνεπειών του πράγματος είναι η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων των οποίων η σημασία είναι ιδιάζουσα, ιδίως:

Η παρουσία των άμεσων ξένων επενδύσεων συνεφέλκεται¹ σειρά σημαντικών ωφελημάτων για τις τοπικές εθνικές οικονομίες, όπως π.χ.:

- Συνιστά κατ' αρχήν μία ροή μέσων ιδιαιτέρως χρήσιμων για την εν γένει οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη της Χώρας υποδοχής.

1. Βλ. και Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Το νομικό καθεστώς προστασίας ξένων κεφαλαίων και επενδύσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα στην Ελλάδα. Αθήναι, 1996, σελ. 61 επόμε. Βλ., ακόμη Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Οι ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις σε Χώρες των Βαλκανίων και το Ε.Σ.Ο.Α.Β. Αθήναι, 2005, σελ. 35 επόμε. Βλ. ακόμη: Const. GE. ATHANASOPOULOS. Vas. DELITHEOU: Globalization and profits in the Balkans. THE BRIDGE, INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE, 12 August 2006, p.58-61.

- Διευκολύνει την εισαγωγή νέας (και υψηλής μερικές φορές) τεχνολογίας στην Χώρα υποδοχής της επένδυσης.

- Υποβοηθά την αξιοποίηση και εκπαίδευση του εγχωρίου Εργατικού Δυναμικού και παρέχει υπό προϋποθέσεις νέες ευκαιρίες απασχόλησης, αλλά και περαιτέρω εξειδίκευση.

- Εισάγει μαζί της νέα συστήματα διαχείρισης (gestion) και νέες εμπειρίες στον εμπορικό τομέα.

- Λειτουργεί (υπό προϋποθέσεις) ως «ανανεωτής» των εγχωρίων δομών (novateur de structures), και οδηγεί υπό προϋποθέσεις στην εξυγίανση και των εγχωρίων κλάδων βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας.

- Προωθεί (ενίοτε) την περιφερειακή ανάπτυξη της Χώρας υποδοχής, εφ' όσον βεβαίως η εγκαθίδρυση και η εγκατάσταση της ξένης επένδυσης θα γίνεται στις περιοχές της Χώρας, που «υστερούν» οικονομικώς.

- Συμβάλλει, ενδεχομένως, στην βραχυχρόνια ή και μακροχρόνια βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών της Χώρας υποδοχής.

- «Ελαχιστοποιεί», υπό ποικίλες και πολλές βεβαίως προϋποθέσεις, την προσφυγή της Χώρας υποδοχής στην εγχώρια κεφαλαιαγορά.

- Μερικές φορές λειτουργεί και ως παράγων ανεξαρτητοποίησης από διάφορα κέντρα οικονομικής, βιομηχανικής, εμπορικής κ.λ. εξάρτησης.

Έτσι, κάτω από διάφορες μορφές και ποικίλες βεβαίως προϋποθέσεις, η μη λεόντεια ιδιωτική εξωτερική επένδυση διαδραματίζει στην εποχή μας ένα ρόλο ιδιαίτερος σημαντικό για την γενικότερη ανάπτυξη, όχι μόνο της Χώρας υποδοχής, αλλά ίσως και της Χώρας προέλευσης ή και της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής της μίας ή της άλλης «εμπλεκόμενης» Χώρας.

Όλα αυτά βεβαίως δεν «λειτουργούν» πάντοτε και μάλιστα «σωρευτικώς», δεδομένου, ότι πρέπει να θεωρηθεί μάλλον σπάνια η περίπτωση κατά την οποία μία (άμεση) ξένη επένδυση αποτελεί αφ' εαυτής μόνον «ευλογία Θεού» για την Χώρα υποδοχής, άνευ δυσμενών επιπτώσεων.

Υπενθυμίζεται εδώ, ότι κατά περιόδους οι (άμεσες) ξένες επενδύσεις θεωρήθηκαν από τους μεν ως θείο δώρο εξ ουρανού και από τους δε ως η καταστροφή της ελληνικής οικονομίας. Οι ως άνω επισημάνσεις επιβεβαιώθηκαν κατά περιόδους και υπό σειράς ειδικών Ερευνών, τόσο υπό Συλλογικών Μηχανισμών, όσο και υπό Μεμονωμένων Ερευνητών².

2. Ενδεικτικώς αναφέρεται Έρευνα εντός του πλαισίου του SOUTH EASTERN EUROPEAN CO-OPERATIVE INITIATIVE, του Συνδέσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, 2001. Μεταξύ των ερευνηθέντων πεδίων περιλαμβάνεται και εκείνο των εν τη πράξει κυρίως λειτουργούντων, ανικινήτων όπως αδιαφάνεια, μη σύννομες δράσεις, ατελείς διοικητικές ρυθμίσεις κ.ά..

Δ. Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ «ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ» ΤΗΝ «ΜΕΤΑΣΤΑΣΗ» ΤΗΣ ΣΕ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ;

Η Ελλάδα της σήμερα, τ έως (έως προσφάτως) Πρόεδρο Μέλος του Ο.Η.Ε., πλήρες και ισότιμο Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Μέλος του Ν.Α.Τ.Ο., Μέλος της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης, με «εθνικό» νόμισμα το νόμισμα της Ε.Ε., το ΕΥΡΩ, μία εκ των 25 πλουσιότερων Χωρών του κόσμου με ΑΕΠ 247.000.000.000 ΕΥΡΩ, 23.104 κατά κεφαλήν, γειτνιάζουσα με τις Χώρες της Βαλκανικής, συνιστώσες την, εξ άλλης πλευράς, «ενδοχώρα» της και υπολειπόμενες οικονομικώς εκείνης, ευρίσκεται σε «δεσπόζουσα» θέση και διαθέτει πολλές οικονομικές δυνατότητες.

Κατά την περίοδο αυτή εκτιμάται, ότι πέραν των άλλων, η Ελλάδα διαθέτει μία σειρά «συγκριτικών» εν σχέσει με άλλες Χώρες πλεονεκτημάτων στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής και Νότιας Ευρώπης, όπως την άσκηση εμπορίου, την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, την δυνατότητα παρέμβασής της στον χώρο της ενέργειας κ.ά..

Μάλιστα επί του τελευταίου σημείου επισημαίνεται, ότι η Ελλάδα ευρίσκεται στο επίκεντρο της διαμόρφωσης της ενιαίας αγοράς ενέργειας της περιοχής της Ανατολικής και Νότιας Ευρώπης (ECSEE), (συντονισμός και ενοποίηση των αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου), η οποία χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην διαδικασία αυτή συντονισμού, υπό Γραφείου εδρεύοντος στην Αθήνα, μετέχουν η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, η FURROM, η Κροατία, η Ρουμανία, η Σερβία-Μαυροβούνιο, η Σλοβενία και η Τουρκία, αλλά και η Αυστρία, η οποία υποστηρίζει τεχνικώς το όλο εγχείρημα και η Ιταλία.

Εξ άλλης πλευράς εκτιμάται, ότι η Ελλάδα δύναται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ως συνεκτικός κρίκος στην ολοκλήρωση μεγάλων ενεργειακών δικτύων, π.χ. με την αξιοποίηση των κοιτασμάτων πετρελαίων της Θάσου, με την υπογραφή της συμφωνίας Ρωσίας/Βουλγαρίας/Ελλάδας για τον αγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης κ.ά., συμφωνία η οποία θα «αναδείξει» την Ρωσία ως τον «άλλο» διεθνή ενεργειακό πόλο στην ευρύτερη περιοχή, σε σχέση με την Μέση Ανατολή.

Ανεξαρτήτως του γεγονότος, ότι εν συγκρίσει με άλλες Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ελλάδα φαίνεται «δυσπραγούσα» σε ωρισμένους τομείς, η τρέχουσα κατάστασή της δεν «λειτουργεί» αποτρεπτικώς για οικονομικές δραστηριότητες εντός και εκτός των συνόρων της, ιδίως προς Βορράν, με ό,τι αυτό συνεφέλκεται.

Επί του τελευταίου σημείου επισημαίνονται οι κίνδυνοι, οι οποίοι εμπεριέχονται σε ελληνικές επενδυτικές δραστηριότητες, ιδίως στις βόρειες διασυνοριακές περιοχές.

Επ' αυτού, βάσει πρόσφατων στοιχείων, αναφέρεται, ότι «η μετανάστευση» ελληνικών επιχειρήσεων ιδίως κλωστοϋφαντουργικών, σε γειτονικές Χώρες, λόγω του χαμηλού εργατικού κόστους σ' αυτές, τείνει να προσλάβει σημαντικές διαστάσεις, ενώ αυξάνεται ο αριθμός των επιχειρήσεων, οι οποίες πτωχεύουν ή αναστέλλουν την λειτουργία τους, και εξ άλλων κρισίων λόγω βεβαίως, και κατ' επέκταση ο αριθμός ανέργων.

Βάσει στοιχείων Ιδιωτικών Ερευνών και του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης οι επιχειρήσεις της Βορείου Ελλάδος, ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας και μεγέθους, οι οποίες ανέστειλαν εξ οίαςδήποτε αιτίας την λειτουργία τους κατά το έτος 2004 ανήλθαν σε 3.271 και ο αριθμός των ανέργων σε 23.295.

Παρά ταύτα, η αισιόδοξη προσέγγιση, ότι η απόβαση Ελληνικών επιχειρήσεων στις Βαλκανικές Χώρες θα είναι επωφέλης και για τον Ελλαδικό χώρο με τον επαναπατρισμό κεφαλαίων, κερδών, νέας τεχνογνωσίας και δραστηριοποίησης σε νέους τομείς φαίνεται, ότι «κερδίζει» Οπαδούς και μεταξύ των επιχειρηματικών Δρώντων¹.

Η αισιόδοξη προσέγγιση επικαλείται την διεύρυνση της ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας εκτός εθνικών συνόρων, την δυνατότητα σύναψης στρατηγικής σημασίας επιχειρηματικών συμφωνιών με αλλοδαπές πολυεθνικές και άλλες μονάδες, την άμεση ή έμμεση διευκόλυνση των ελληνικών εξαγωγών, την αξιοποίηση των υφισταμένων στην Ελλάδα υποδομών, Μηχανισμών και Υπηρεσιών κ.ά..

Μεταξύ των τελευταίων συγκαταλέγονται:

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων, Θεσσαλονίκη.

Το Γραφείο Επιχειρηματικής Στήριξης του SOUTH EASTERN EUROPEAN COOPERATIVE INITIATIVE, Θεσσαλονίκη.

Το γε νυν έχον, η παρούσα κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, επιτρέπει στην Ελλάδα να ενθαρρύνει την ευρωπαϊκή προοπτική όλων των Χωρών της Βαλκανικής ποικιλοτρόπως και να εργάζεται προς την κατεύθυνση οι γειτονικές Χώρες να προχωρήσουν σε αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, επί σκοπώ αποδοχής της διεθνούς νομιμότητας, εγκατελείπουσες αλυσιτελείς και αδόκιμες πρακτικές του παρελθόντος.

Είναι προφανές, ότι η ενίσχυση αναπτυσσόμενων Χωρών στην περιοχή μας συμβάλλει, όχι μόνο στην αναβάθμιση των υποδομών, όχι μόνο στην ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας, αλλά και στην εδραίωση της δη-

1. Βλ. σχετικές απόψεις του Σ.Β.Β.Ε., όπως αυτές καταγράφονται σε σχετικά εκτενές άρθρο. Δ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ: *Οι Ελληνικές Επενδύσεις στα Βαλκάνια. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ. Τ.3/2001. Αθήνα, 2001, σελ. 116. Ταυτόσημη θέση εκφράζει και η νέα Διοίκηση του ιδίου Συνδέσμου (2007).*

μοκρατίας, της ασφάλειας και της ειρήνης. Η ένταξη στην Ε.Ε. Χωρών των Βαλκανίων είναι καθοριστικός παράγων για την επίτευξη των στόχων της δημοκρατίας και της ειρήνης, της ανάπτυξης και της ευημερίας, στοιχείο που καταδεικνύουν και τα συμπεράσματα της Διεθνούς Επιτροπής για τα Βαλκάνια, γνωστής ως Επιτροπής Amato.

Εξ άλλης πλευράς σημειώνεται, ότι την τελευταία πενταετία (2000-2006), οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ στην Ελλάδα έχουν ανέλθει συνολικώς σε 8.000.000.000, Ευρώ, γεγονός το οποίο αποδεικνύει την ισχυρή βούληση της Τράπεζας να υποστηρίξει την οικονομική ανάπτυξη, την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της Χώρας και την δραστηριοποίησή της στην ευρύτερη περιοχή.

Λόγω της εξ υποκειμένου σχετικής οικονομικής της δυνατότητας η Ελλάδα έχει υπογράψει ήδη με πρωτοβουλία της 14 ειδικότερες Συμφωνίες Συνεργασίας με την Αλβανία, 8 με την Βοσνία/Ερζεγοβίνη, 9 με την Βουλγαρία, 8 με την Κροατία, 5 με την ΠΓΔΜ, 7 με την Σερβία/Μαυροβούνιο, 6 με την Ρουμανία.

Ήδη, και παρά τις αναπόφευκτες δυσχέρειες, ως εκ της φύσεως του όλου εγχειρήματος, οι Ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις:

Αντιπροσωπεύουν στην Αλβανία το 27% του συνόλου των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Ανήλθαν στην Βοσνία/Ερζεγοβίνη κατά την τελευταία δεκαετία σε 1.000.000.000 Ευρώ.

Ανέρχονται στην Σερβία και στο Μαυροβούνιο σε 720.000.000 Ευρώ, το δε επενδυμένο κεφάλαιο ελληνικής προέλευσης σε 1.200.000.000 Ευρώ.

Ανέρχονται στην Κροατία σε 1.300.000.000 δολλ. Η.Π.Α..

Η Ελλάδα κατέχει στην Π.Γ.Δ.Μ. την πρώτη θέση μεταξύ των ξένων επενδύσεων με κεφάλαια ύψους 700.000.000 Ευρώ και την δημιουργία 9.000 θέσεων απασχόλησης.

Καταλαμβάνουν στην Ρουμανία την πέμπτη θέση μεταξύ των ξένων επενδύσεων.

Αιχμή του δόρατος εν προκειμένω αποτέλεσαν οι Τράπεζες, τόσο οι Ελληνικές (εξ Ελλάδος), όσο και οι καθ' έκαστον προεκτάσεις τους στις εξεταζόμενες χώρες, εν συνδυασμό ενίοτε με την Παρευξείνια Τράπεζα.

Πέραν όλων αυτών, ισχυροτάτη απόδειξη του γεγονότος ότι η ελληνική οικονομία έχει πλέον «μεταστεί» στην κατηγορία των παραγόντων οι οποίοι «παράγουν» εθνική ισχύ, αποτελούν, τόσο η ειδική νομοθεσία για ενίσχυση ελληνικών ιδιωτικών επενδύσεων εκτός Ελλάδος,² όσο και το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (Ε.Σ.Ο.Α.Β.).

α. Ε.Σ.Ο.Α.Β.: Γενική προσέγγιση

Η Ελλάδα, πέραν των άλλων «περιφερειακών» δράσεων της, όπως π.χ. η συμμετοχή της στον «Μηχανισμό για τις επενδύσεις και την Εταιρική Σχέση Ευρώπης-Μεσογείου» (F.E.M.I.P.), (Χρηματοδοτικού Οργάνου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων)³, υλοποιούσα τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Development Assistance Committee, D.A.C.) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, της οποίας κατέστη Μέλος στο έτος 1999, σχετικές ρυθμίσεις περί των σχέσεών της με τα Κράτη της περιοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σχετικές δεσμεύσεις της εντός του πλαισίου του Συμφώνου Σταθερότητας για την Νότια και Ανατολική Ευρώπη (Σεράγιοβο, 1999), κατήρτισε το έτος 2002 ειδικό σχετικό σχέδιο παρέμβασης, το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων, Ε.Σ.Ο.Α.Β. (Ν.2966 της 28ης Μαρτίου 2002).

Με βάση αυτό το σχέδιο το Ελληνικό Δημόσιο δεσμεύεται να παράσχει οικονομική υποστήριξη στην Αλβανία, στην Βουλγαρία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, στην Ρουμανία και στην Βοσνία - Ερζεγοβίνη, με στόχο την υποβοήθηση της εν γένει θεσμικής, οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησής τους.

Οι οίεςδήποτε οικονομικές ενισχύσεις παρέχονται στον Δημόσιο Τομέα αυτών των Κρατών, σε επιχειρήσεις Δημόσιες ή Ιδιωτικές, σε Κοινοφελή Ιδρύματα και σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, εάν έχουν την έδρα τους εντός της επικρατείας των εν λόγω Χωρών ή δραστηριοποιούνται εντός αυτής.

Ως ειδικότεροι στόχοι αυτών των οικονομικών ενισχύσεων έχουν καθορισθεί η εμπέδωση του Κράτους Δικαίου, η στήριξη των Δημοκρατικών Θεσμών και ιδίως η συνεργασία μετά των Κοινοβουλίων, ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (καθ' ύλην και Τοπικής), ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η προώθηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων κ.ά.

β. Η πρακτική διάσταση του εγχειρήματος

Με βάση τις διατάξεις του Ε.Σ.Ο.Α.Β. οι σχετικές προβλεπόμενες δραστηριότητες κατά Χώρα για την περίοδο 2002-2007 είναι οι ακόλουθες:

3. Βλ. εν εκιάσει: Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: η Συνθήκη για την θέσπιση του Συντάγματος της Ευρώπης*. Ρώμη, 29 Οκτωβρίου 2004, Αθήνα, Οκτώβριος 2004.

ΑΛΒΑΝΙΑ

Προβλέπεται χορήγηση ποσού 49.890.000 ΕΥΡΩ, ήτοι ποσοστό 15,45% του προϋπολογισμού του συνολικού Σχεδίου. Εκ του ποσού αυτού ποσοστό 20% προορίζεται για ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις και 1% για εκτέλεση μικρών έργων.

ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 19.530.000 ΕΥΡΩ, εκ του οποίου ποσοστό 20% προορίζεται για ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις και 1% για το Ταμείο Εκτέλεσης Μικρών Έργων.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 54.290.000.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 70.430.000 ΕΥΡΩ, εκ του οποίου ποσοστό 79% προορίζεται για την εκτέλεση έργων προτεινόμενων υπό της Ρουμανικής Κυβέρνησης, 20% για ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις και 1% για το Ταμείο Εκτέλεσης Μικρών Έργων.

ΣΕΡΒΙΑ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 250.000.000 ΕΥΡΩ, εκ του οποίου 232.500.000 ΕΥΡΩ θα διατεθούν στην Δημοκρατία της Σερβίας και 17.500.000 ΕΥΡΩ στην Δημοκρατία Μαυροβουνίου.

Π.Γ.Δ.Μ.

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 74.840.000 ΕΥΡΩ.

Βάσει αυτών των στοιχείων η Σερβία και το Μαυροβούνιο απορροφούν συνολικώς 250.000.000 ΕΥΡΩ και ακολουθούν η Π.Γ.Δ.Μ. με 74.840.000 και η Ρουμανία με 70.430.000.

Υπό το καθεστώς της ούτω πως διαμορφωθείσης κατάστασης επί του θέματος της οικονομικής απόβασης, τόσο του Ελληνικού Κράτους, όσο και Ελλήνων Επιχειρηματιών σε Χώρες της Βαλκανικής, γεννάται το ερώτημα εάν τα αναμενόμενα εντός ή εκτός προγραμματισμένων ενεργειών και θετικών δράσεων, αποτελέσματα ήταν τα επιθυμητά, τόσο σε επίπεδο Κράτους, όσο και σε επίπεδο επί μέρους Ελλήνων Επιχειρηματιών, Φυσικών ή Νομικών Προσώπων ανεξαρτήτως⁴.

Με βάση τα διαθέσιμα εν γένει στοιχεία, την τρέχουσα διεθνή συγκυρία, το ατελές ή μη των ρυθμίσεων, συνταγματικών, νομοθετικών, διοι-

4. Σημειώνεται, ότι δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς το θέμα της άσκησης επιρροής, υπό ξένων Επενδυτών, οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε περισσότερες της μίας όμορες Χώρες, (όπως π.χ. οι Έλληνες) προς την κατεύθυνση συνεργασιών των Χωρών αυτών υπό διάφορες μορφές π.χ. υπό την μορφή trade integration, δεδομένου, ότι οι Βαλκανικές Χώρες δεν είναι προς το παρόν Μέλη Οικονομικών Ενώσεων και επομένως έχουν την ευχέρεια σύμπτυξης συνεργασιών τέτοιας μορφής.

κητικών, το επαρκώς ή μη των διαθέσιμων πόρων, την επιθυμία ανάληψης ή μη επιχειρηματικών κινδύνων, την πλήρη ή μη ενημέρωση υπό του Κράτους Επιχειρηματιών δρώντων εκτός των συνόρων, το κερδοφόρο ή μη των αναληφθεισών δράσεων, το λυσιτελές ή μη δικαιοδοτικών ή μη μηχανισμών (π.χ. διαιτησίας), το βραχυχρόνιο ή μακροχρόνιο προσδοκώμενο όφελος, και άλλες παραμέτρους, η ειδικότερη αναφορά των οποίων παρέρκει, η απάντηση στο εν λόγω ερώτημα πρέπει να διαπνέεται υπό «ελαφράς» αισιοδοξίας εν σχέσει με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα σε επίπεδο Ελληνικών εν γένει Εθνικών Συμφερόντων, δεδομένου, ότι πολλά θέματα, σχετιζόμενα με ενισχύομενες υπό της Ελλάδος όμορες Χώρες, παραμένουν εισέτι «ανοικτά», και υπό «εντονωτέρας» αισιοδοξίας, εν σχέσει με οικονομικά επιτεύγματα και οφέλη, βραχυχρόνια ή μακροχρόνια, των επί μέρους Ελλήνων Επιχειρηματιών, οι οποίοι κατά την τρέχουσα πορεία των πραγμάτων φαίνεται, ότι θέτουν «εις εαυτούς» συνεχώς νέους στόχους περισσότερο υψιπετείς, επικινδυνώδεις και κερδοφόρους, δικαιώνοντες εν προκειμένω την άποψη του Έλληνοσ. Φιλοσόφου: «Το μεν εν πράσσειν ακόρεστον έφυ πάσι βροτοίσιν» (Αισχύλος, Αγαμέμνων, 1330-1).

Δι' εκείνους, τέλος, οι οποίοι αρέσκονται σε επικοδομητικούς επιλόγους, νομίζω, ότι παρά τις επί μέρους ενστάσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να διατυπωθούν, και ευπρεπώς, και βασίμως, και λογικώς, δεν είναι δυνατή η αναίρεση της πραγματικότητας: η ελληνική οικονομία εμφανίζει θετικές εξελίξεις, έχει τάσεις (και) εξωστρεφείς, κατέχει δεσπόζουσα θέση εντός της ευρύτερης περιοχής της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης και αποτελεί εκ των πραγμάτων εφάλτηριο (και) για την επίτευξη, υπό προϋποθέσεις, (και) άλλων εθνικών στόχων.

Το κρίσιμο όμως (εσωτερικό της) διακύβευμα είναι εάν η Κυβέρνηση θα «τολμήσει» μία «ελάφρυνση» των φορολογικών βαρών των αδυνάτων κοινωνικών στρωμάτων, εάν θα αυξήσει το μέγεθος των κοινωνικών παροχών, εάν θα επιδιώξει την μείωση του δημοσίου χρέους και εάν θα οδηγήσει τελικώς με σειρά λυσιτελών μέτρων σε δικαιότερη κατανομή του παραγόμενου εθνικού πλούτου.

Το εγχείρημα είναι δυσχερές, οι διεθνείς συγκυρίες χαλεπές και οι καιροί δυστυχώς δεν περιμένουν⁵....

5. Το κείμενο αποδίδει μερικώς στοιχεία Εισήγησης του Συνιάκτιου του σε Επιστημονική Ημερίδα, την οποία ωργάνωσε προσφάτως στην Αθήνα ο Σύνδεσμος Επιτελών Εθνικής Αμύνης (Πρόεδρος Δ.Σ. Α.Δ. ΣΙΑΤΕΡΑΗΣ, Υποπρόεδρος ε.α., Γεν. Γραμμ. Α. ΕΥΑΓΓΕΛΑΔΗΣ, Υποπρόεδρος ε.α.).

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΕΡΙΟΔΟ

Του κ. **K. KAPAMANLH**
Πρωθυπουργού της Ελλάδος

Ο Κόσμος κινείται σήμερα με νέες ταχύτητες, στον 21ο αιώνα. Έχει μπροστά του μεγάλες ευκαιρίες, έχει μπροστά του σοβαρούς κινδύνους. Τα τεχνολογικά και τα επιστημονικά επιτεύγματα ανοίγουν καινούριους δρόμους. Η Ψηφιακή Επανάσταση αλλάζει το περιβάλλον της μάθησης, της πληροφορίας, της επικοινωνίας, αλλά αλλάζει και το περιβάλλον της εργασίας, της παραγωγής και της διάθεσης αγαθών.¹

Την ίδια στιγμή, η υπερθέρμανση του Πλανήτη και το φαινόμενο του θερμοκηπίου συνιστούν σοβαρή απειλή, που οφείλουμε να προλάβουμε και όχι να κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας. Η ενέργεια αποκτά, όσο ποτέ στο παρελθόν, καταλυτική σημασία, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη αλλά και το περιβάλλον. Η αύξηση του πληθυσμού στον Πλανήτη, αλλά και η γήρανσή του ειδικότερα στην Ευρώπη, συνεπάγονται επιπτώσεις, σοβαρότατες επιπτώσεις.

Στο μεταξύ μεγάλες Χώρες της Άπω Ανατολής, με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, βγαίνουν δυναμικά στην παγκοσμιοποιημένη αγορά. Η ευρύτερη γειτονιά, στα βόρεια σύνορά μας, με άλματα Δημοκρατίας και ανάπτυξης, αποκτά μία νέα δυναμική. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα σε λίγα χρόνια, έφτασε σχεδόν στο διπλάσιο αριθμό μελών και επιδιώκει -με τη Στρατηγική της Λισσαβόνας- να γίνει πιο ανταγωνιστική και πιο κοινωνική. Καταρτίζει Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια, δίνοντας προτεραιότητα στην περιβαλλοντική διάσταση και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της. Έχει ως τόσο, μπροστά της -και χρειάζεται να την ξεπεράσει, το συντομότερο δυνατό- την εκκρεμότητα της Συνταγματικής Συνθήκης.

Το μήνυμα των καιρών είναι ηχηρό και σαφές: Σ' έναν Κόσμο που αλλάζει με πρωτόγνωρους ρυθμούς, δεν αρκεί, ούτε η αντιμετώπιση προβλημάτων του χθες, ούτε η προσαρμογή στα δεδομένα του σήμερα. Απαιτούνται έγκαιρες αποφάσεις απέναντι στους κινδύνους, διαρκής προετοιμασία για τις ευκαιρίες, που έρχονται. Απαιτούνται αλλαγές

1. Εκτενής περίληψη Εισήγησης συν «The 11th Roundtable with the Government of Greece», ECONOMIST CONFERENCES, Athens, April 2007. Αποκλειστικός Εκπρόσωπος ECONOMIST CONFERENCES: CHAZLIS and RIVAS Co, Γεν. Διευθ. Ν. ΠΑΣΣΑΡΙΒΑΚΗ, Publ. Rel. Man. Π. ΤΣΑΦΑΡΑΣ.

και μεταρρυθμίσεις, που να ανταποκρίνονται στο διεθνές περιβάλλον και στις τάσεις που αναπτύσσονται. Απαιτείται προ πάντων, να αλλάξουμε πιο γρήγορα.

Το διεθνές περιβάλλον και ο πολύπλοκος γεωπολιτικός περίγυρός μας απαιτούν πλέον πολυδιάστατες πολιτικές και οικονομικές δράσεις. Η Ελλάδα σήμερα εμφανίζει ευχάριστες ιδιαιτερότητες:

Πρώτον: Είναι ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της ΟΝΕ και όλων των μεγάλων πολιτικών και οικονομικών Οργανισμών, γεγονός, που ενισχύει τη διεθνή πολιτική παρουσία και την οικονομική δυναμική της.

Δεύτερον: Συνορεύει, προς βορρά, με μία περιοχή του Κόσμου, που κατακτά σημαντική θέση στην παγκόσμια επιχειρηματική και ενεργειακή Κοινότητα, γεγονός, που τη φέρνει στο κέντρο μίας μεγάλης αγοράς πολλών εκατομμυρίων πολιτών.

Τρίτον: Είναι ο ευρωπαϊός γείτονας της Μ. Ανατολής, της Ασίας και των Χωρών του Μεσογειακού Νότου, γεγονός, που της επιτρέπει να λειτουργεί ως γέφυρα Ανατολής και Δύσης, Βορρά και Νότου.

Όλα αυτά -το διεθνές περιβάλλον και τα γεωπολιτικά δεδομένα- είναι φυσικό να επηρεάζουν τις προτεραιότητες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Καταλυτικός, ως τόσο, παράγοντας, σε κάθε περίπτωση, είναι το όραμά μας για την Ελλάδα του μέλλοντος. Είναι η Ελλάδα που θέλουμε στο σύγχρονο Κόσμο. Η Ελλάδα της ειρήνης, της συνεργασίας, της ανάπτυξης και της προόδου.

Σταθερή βάση για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η Ε.Ε. Αυτή, άλλως τε, είναι και η μεγάλη μεταρρυθμιστική δύναμη, που μεταβάλλει την προοπτική, όχι μόνο των Μελών της, αλλά και ολόκληρης της Ηπείρου μας. Υποστηρίζουμε τις προσπάθειες, που αναπτύσσονται, ώστε να κλείσει η εκκρεμότητα της Συνταγματικής Συνθήκης και να προχωρήσουμε στην πολιτική ενδυνάμωση της Ένωσης. Πρωταγωνιστούμε στη διαμόρφωση Κοινής Εξωτερικής Ενεργειακής Πολιτικής. Συνεργαζόμαστε με τους Εταίρους μας για μία Ευρώπη πιο ισχυρή και πιο αποτελεσματική, αλλά και πιο δημοκρατική, πιο κοινωνική και πιο πολιτική. Μία Ευρώπη με ενιαία φωνή στα μεγάλα ζητήματα, που αφορούν στην ειρήνη και στην ασφάλεια, στην περιοχή μας και τον Κόσμο.

Η σύγχρονη Ελλάδα προχωρά στο μέλλον με διορατικότητα και εθνική αυτοπεποίθηση, ασκώντας πολιτική ανοικτών οριζώντων.

Ενθαρρύνουμε την ευρωπαϊκή προοπτική των γειτονικών Χωρών και υποστηρίζουμε την προσαρμογή τους στα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Καθιστούμε, ως τόσο σαφές, ότι η γειτονική Π.Γ.Δ.Μ., στην πορεία της προς τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, χρειάζεται και οφείλει να συμβάλει στην επίτευξη αμοιβαία αποδεκτής λύσης στην εκκρεμότητα της ονομασίας της.

Σε κάθε περίπτωση, οι Έλληνες επιδιώκουμε την ενδυνάμωση της συνεργασίας μας, με όλες τις Χώρες της γειτονιάς μας.

Υπογραμμίζω, ότι στην ευρύτερη περιοχή μας έχουν, ήδη, αναπτυχθεί χιλιάδες ελληνικές επιχειρήσεις, με πρωταγωνιστικό ρόλο στον τραπεζικό χώρο και στις τηλεπικοινωνίες. Οι εξαγωγές μας προς τις Χώρες αυτές αυξάνονται με σημαντικούς ρυθμούς και το τουριστικό ρεύμα προς τη Χώρα μας καταγράφει διαρκή άνοδο. Σημειώνω, ότι παρατείναμε, με απόφαση της Βουλής, το Ελληνικό Σχέδιο για την Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων και συνεργαζόμαστε με τις λήπτριες Χώρες, για την προώθηση έργων αμοιβαίου οφέλους.

Προωθούμε την κατασκευή οδικών αξόνων, που διευκολύνουν τις μετακινήσεις και τη διακίνηση προϊόντων.

Εργασθήκαμε και εργαζόμαστε για την ενδυνάμωση της Διαβαλκανικής Συνεργασίας, όπως, επίσης, και για την ανάπτυξη στενών διμερών και πολυμερών σχέσεων με τις Χώρες του Εύξεινου Πόντου.

Αναπτύξαμε πρωταγωνιστικό ρόλο στην ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας, που οδηγεί στην ενεργειακή ενσωμάτωση των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης στην Ε.Ε.

Συνεργαζόμαστε με την Ε.Ε. και τους γείτονές μας για τη δημιουργία εναλλακτικών δρόμων ενεργειακής τροφοδοσίας της Ευρώπης. Μόλις πρόσφατα, ύστερα από 14 χρόνια προσπάθειών, υπογράψαμε Διακρατική Συμφωνία με τη Ρωσία και τη Βουλγαρία για την κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη.

Το έργο, που πρόκειται να λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα Στενά, επιφυλάσσει σημαντικά οφέλη για τις τρεις Χώρες, αλλά και για όλες τις μεγάλες ενεργειακές αγορές. Στο μεταξύ, πρωταγωνιστούμε στη δημιουργία ενός νέου αγωγού τροφοδοσίας της Ευρώπης με φυσικό αέριο. Παράλληλα, προωθούμε νέες διασυνδέσεις του ηλεκτρικού δικτύου της Χώρας μας με εκείνα γειτονικών Χωρών.

Αξιοποιώντας, τις παραδοσιακά φιλικές σχέσεις μας με τις Χώρες του Μεσογειακού Νότου, της Μ. Ανατολής και του Αραβικού Κόσμου, αναπτύσσουμε πρωτοβουλίες και συνάπτουμε νέες συμφωνίες οικονομικής, ενεργειακής και επιχειρηματικής συνεργασίας. Στηρίζουμε και υποστηρίζουμε ενεργά τις προσπάθειες επίλυσης του Μεσανατολικού και τη δημιουργία ανεξάρτητου και κυρίαρχου Παλαιστινιακού Κράτους, που θα συμβιώνει ειρηνικά με το Ισραήλ. Προχωρούμε, ταυτόχρονα, στην ανάπτυξη στενότερων σχέσεων με χώρες της Ασίας, που βγαίνουν δυναμικά στην παγκόσμια σκηνή, αξιοποιώντας τη δυνατότητα της Χώρας μας να λειτουργεί ως πύλη για την είσοδό τους στην Ευρώπη.

Σε ό,τι αφορά στη γειτονική Τουρκία, ακολουθούμε, ανυπόκριτα, στρατηγική καλής γειτονίας. Υποστηρίζουμε την ευρωπαϊκή προσαρμογή της και καταστήσαμε σε όλους σαφή τη θέση μας, ότι η πλήρης ανταπόκρισή της στις αρχές και τα προαπαιτούμενα της Ε.Ε. σημαίνει, για μας, και την πλήρη ένταξή της. Το στοίχημα, ωστόσο, ανήκει στην ίδια, που οφείλει εάν, πράγματι, θέλει να προχωρήσει προς την Ευρώπη, να κινηθεί στις γραμμές που ορίζουν οι «27». Σε κάθε περίπτωση, επιμένουμε στην εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών.

Η Ελλάδα, ακολουθώντας στρατηγική ειρήνης και διεθνούς συνεργασίας, επενδύει στην ανάπτυξη και στην πρόοδο. Εφαρμόζει πολιτικές που ενισχύουν, τόσο την ελκυστικότητά της, όσο και την εξωστρέφεια της Οικονομίας της. Βασικές προτεραιότητές μας για όλα αυτά:

Είναι η επένδυση στην Παιδεία και στον Πολιτισμό, στις νέες τεχνολογίες και στις δυνατότητες που παρέχει η Ψηφιακή Επανάσταση.

Είναι η εμπέδωση Κράτους Δικαίου.

Είναι η ισχυρή, η ανταγωνιστική και εξωστρεφής Οικονομία.

Είναι, σε τελική ανάλυση, η κοινωνική και περιφερειακή σύγκλιση, η τόνωση της απασχόλησης και η καλύτερευση της ζωής κάθε Πολίτη.

Άμεση προτεραιότητά μας είναι η ποιοτική αναβάθμιση της Δημόσιας Παιδείας. Προωθήσαμε, μεταρρυθμίσεις σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης τονίζω τη μεταρρύθμιση στα Πανεπιστήμια, ώστε να αναγεννηθούν και να συμβαδίζουν με το μέλλον.

Έτσι: Ενθαρρύνεται η αυτοτέλειά τους. Αναβαθμίζεται η λειτουργία τους. Ενισχύεται η δυνατότητά τους να λειτουργούν ως μοχλοί κοινωνικής κινητικότητας. Παραμερίζεται ο άκρτος κομματισμός. Προστατεύεται ουσιαστικά το ακαδημαϊκό άσυλο. Αναπτύσσουμε, παράλληλα, Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική και επενδύουμε στην Έρευνα και την Τεχνολογία. Έτσι: Δημιουργούνται νέα Ερευνητικά Κέντρα και Πόλοι Καινοτομίας.

Αναπτύσσονται οι ευρυζωνικές υποδομές. Παρέχεται στους Φοιτητές, με την εφαρμογή του προγράμματος «Δίοδος», φθηνή πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Εφαρμόζεται πρόγραμμα διανομής ηλεκτρονικών υπολογιστών στους αριστεύσαντες μαθητές.

Ακόμη, προωθούνται αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, σε όλους τους τομείς: Στο Κράτος, στην Οικονομία, στην Παιδεία, στην Υγεία, στην Προστασία του Περιβάλλοντος.

Έχουμε, ήδη, θεμελιώσει μία νέα δυναμική ενεργειακή πολιτική, που αναπτύσσεται με εξωστρέφεια και περιβαλλοντική ευαισθησία.

Προχωρούμε στην κατάρτιση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ. Καταρτίσαμε και εφαρμόζουμε το πρώτο Εθνικό Σχέδιο Κατανομής Ρύπων, και, ήδη, έχουμε υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το β' Σχέδιο (για την περίοδο 2008-2012) με ακόμη ασθηρότερη κατανομή.

Προωθούμε, πρόσθετα μέτρα για την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων στην ύδρευση και στην άρδευση, καθώς, επίσης, και για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών.

Στις βασικές προτεραιότητές μας είναι η εμπέδωση ενός καλύτερου Κράτους, δίπλα στον Πολίτη. Στο διάστημα που πέρασε, έγιναν σημαντικά βήματα.

Εφαρμόζονται πολιτικές, που διασφαλίζουν την οικονομική αυτοδυναμία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αναπτύσσονται στοχευμένες δράσεις για την ανασυγκρότηση της Δημόσιας Διοίκησης και τη βελτίωση των υπηρεσιών της.

Απλοποιούνται οι διαδικασίες, ώστε να διευκολύνεται η ίδρυση επιχειρήσεων και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι Πολίτες.

Δημιουργούνται νέες υποδομές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κ.ά.

Στο μεταξύ, με συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις, θεμελιώσαμε νέο αναπτυξιακό πρότυπο και δημιουργούμε πρόσφορο έδαφος, το οποίο ενισχύει την επιχειρηματικότητα του Έλληνα, προσελκύει ξένες άμεσες επενδύσεις, βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα της Οικονομίας μας κ.ά.

Δημιουργήσαμε, για την επίτευξη των στόχων αυτών, νέα αναπτυξιακά εργαλεία ανάμεσα στα οποία είναι η φορολογική μεταρρύθμιση, ο αναπτυξιακός νόμος, που ενισχύει παλιές και νέες επιχειρήσεις έως και το 60% της επένδυσής τους, η διευρυνση των ορίων και η αύξηση των ποσοστών χρηματοδότησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», το πλαίσιο για την ανάπτυξη Συμπράξεων του Δημόσιου με τον Ιδιωτικό Τομέα κ.ά.

Είμαστε, ακόμη, στην τελική φάση της κατάρτισης ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων για τις ΑΠΕ, τη Βιομηχανία και τον Τουρισμό.

Κεντρικός πυλώνας των Σχεδίων μας είναι η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης και η αξιοποίηση των παραδοσιακών πλεονεκτημάτων της Χώρας. Το 80% των εθνικών και κοινοτικών πόρων του νέου πλαισίου, που συνολικά υπερβαίνουν τα 36 δισεκ. ευρώ, κατευθύνονται στην ελληνική περιφέρεια. Άμεση προτεραιότητά μας είναι η αναβάθμι-

ση του ανθρώπινου κεφαλαίου και η επένδυση στη Νέα Γνώση.

Βασικός στόχος, λοιπόν, είναι η δυναμική και βιώσιμη ανάπτυξη. Προς την κατεύθυνση αυτή υποστηρίζονται μεταρρυθμίσεις για την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα, την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του Δημοσίου, την ανάπτυξη των μεταφορών κ.ά.

Ήδη, τα πρώτα αποτελέσματα της νέας Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής, επιβεβαιώνουν την ορθότητα των επιλογών μας και εμπνέουν αισιοδοξία.

Το έλλειμμα μειώθηκε στο 2,6% του ΑΕΠ και συνεχίζει να μειώνεται, με σίγουρα και σταθερά βήματα. Ακολουθούμε πολιτικές, που διασφαλίζουν διαρθρωτική και διατηρήσιμη δημοσιονομική προσαρμογή. Βεβαίως δεν είμαστε στο τέλος του δρόμου. Στόχος μας είναι να φθάσουμε, έως το 2010, σε ισοσκελισμένους ή πλεονασματικούς προϋπολογισμούς.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι από τους υψηλότερους στην Ευρωζώνη.

Οι συνολικές επενδύσεις αυξάνονται σημαντικά και οι ξένες άμεσες επενδύσεις, έφθασαν σε πρωτόγνωρα για τη χώρα μας επίπεδα.

Ο Τουρισμός καταγράφει ισχυρή δυναμική.

Τονίζω και θέλω να το τονίζω πάντα, ότι τίποτε απ' όλα αυτά δεν αρκεί. Χρειάζεται να γίνουν πολλά ακόμη και είναι απόφασή μας να κινηθούμε πιο γρήγορα και πιο εντατικά! Αποδεικνύεται, ως τόσο, ότι η Ελλάδα διασφαλίζει μία νέα προοπτική. Απέκτησε και βελτιώνει συνεχώς ένα φιλικό αναπτυξιακό περιβάλλον. Παρέχει σημαντικές ευκαιρίες για μεγάλες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες. Εξελίσσεται σε διεθνή ενεργειακό δίαυλο, σε επιχειρηματικό, ναυτιλιακό και χρηματοπιστωτικό κέντρο, σε σύγχρονο τουριστικό προορισμό. Η Ελλάδα αναβαθμίζει τον γεωπολιτικό ρόλο της. Συμβάλλει στην ενίσχυση της συνεργασίας, της σταθερότητας και της ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή. Η Ελλάδα αποδεικνύεται Χώρα ασφαλής, φιλόξενη και ελκυστική, για επιχειρήσεις και επισκέπτες. Έτσι, εξασφαλίζει την προοπτική που δικαιούται στον 21ο αιώνα.

Κωνσταντίνος ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Παντείου
Πανελ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

Δρ Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

Έντετ. Διδασκ. Μεταπτ.
Προγρ. Χαροκοπείου
Πανεπιστημίου

**ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
ΣΕ ΧΩΡΕΣ
ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ
ΑΛΒΑΝΙΑ, ΒΟΣΝΙΑ,
ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ,
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ,
ΚΡΟΑΤΙΑ, Π.Γ.Δ.Μ.,
ΣΕΡΒΙΑ-
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ,
ΡΟΥΜΑΝΙΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΧΕΔΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ**

Αθήναι
Μάρτιος 2005

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

**ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Τόμος Α'
Νέα έκδοση

Αθήναι, 2004

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

**ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Τόμος Β'
Νέα έκδοση

Αθήναι, 2004

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

**ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Τόμος Γ'
Νέα έκδοση

Αθήναι, 2005

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Του κ. Γεωργ. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, Βουλευτού

Η ανθρωπότητα όπως γνωρίζετε όλοι Σας δεν είχε ποτέ τόσο οικονομικό πλούτο. Ποτέ δεν είχε τόσο μεγάλη τεχνογνωσία. Ποτέ δεν είχε τόσο σύγχρονη τεχνολογία. Ποτέ δεν είχε τέτοια επιστημονική και ερευνητική ικανότητα. Ποτέ δεν είχε στα χέρια της τέτοιες δυνατότητες μίας κοινοτικής και συνεργατικής λειτουργίας μέσω του Διαδικτύου, που επιτρέπει να εργάζονται ταυτόχρονα χιλιάδες άτομα ανά τον κόσμο για την επίλυση προβλημάτων ή τη δημιουργία νέων σκέψεων, ιδεών και projects.¹

Σήμερα, μπορεί η ανθρωπότητα να βάλει τη φτώχεια παραδείγματος χάριν στο χρονοντούλαπο της ιστορίας. Έχουμε αυτή τη δυνατότητα. Μπορεί η ανθρωπότητα να εξασφαλίσει με μικρά σχετικά οικονομικά ποσά τη βασική παιδεία για όλους, όλους τους Λαούς και Πολίτες της υφηγλίου. Σήμερα μπορεί η ανθρωπότητα να εξαλείψει βασικές πανδημίες και χρόνιες αρρώστιες.

Σήμερα, μπορεί η ανθρωπότητα να αναπτύξει εναλλακτικές και βιώσιμες πηγές ενέργειας. Πιστεύω, ότι μπορεί η ανθρωπότητα, επίσης, να επιλύσει και χρόνια προβλήματα συγκρούσεων, όπως το Παλαιστινιακό. Γιατί δεν το κάνει; Δεν είναι η έλλειψη πόρων, δεν είναι η έλλειψη τεχνογνωσίας. Για μένα είναι θέμα πολιτικό, είναι θέμα πολιτικής βούλησης, είναι θέμα δημοκρατικό.

Ποίος και πώς αξιοποιεί τον τεράστιο αυτόν οικονομικό, αλλά και πολιτιστικό πλούτο, που σήμερα έχει η ανθρωπότητα και αυτό είναι θέμα πολιτικό. Είναι θέμα πολιτικό, διότι αλλάζουν οι σχέσεις παραγωγής, το διεθνές εμπόριο δημιουργεί νέες εστίες πλούτου, αλλά και φτώχειας, τα διεθνή μέσα ενημέρωσης και παραγωγής πολιτισμού μεταμορφώνουν καθημερινά αντιλήψεις και συνειδήσεις σε όλο τον κόσμο, αλλά αυτές οι αλλαγές διαμορφώνουν μία τεράστια συσσώρευση, συγκέντρωση πλούτου, συγκέντρωση πολιτικής εξουσίας, συγκέντρωση τεχνολογικής ικανότητας και γνώσης.

1. Εκτενής περίληψη Εισήγησης συν «The 11th Roundtable with the Government of Greece», ECONOMIST CONFERENCES, Athens, April 2007. Αποκλειστικός Εκπρόσωπος ECONOMIST CONFERENCES: CHAZLIS and RIVAS Co, Γεν. Διευθ. Ν. ΠΑΣΣΑΡΙΒΑΚΗ, Publ. Rel. Man. Π. ΤΣΑΦΑΡΑΣ.

Και το αποτέλεσμα αυτής της συσσώρευσης, αυτής της συγκέντρωσης στο σημερινό παγκόσμιο σύστημα καπιταλισμού είναι η οικονομική, πολιτική, τεχνολογική και γνωστική ανισότητα. Αυτή η τρομακτική σε μεγάλο βαθμό ανεξέλεγκτη δύναμη, που συσσωρεύεται, έχει αρχίσει και υπονομεύει την εφαρμογή ενός συστήματος δικαίου στην παγκόσμια κοινωνία.

Ενισχύει το δίκαιο του ισχυρού και με τον τρόπο αυτό απειλεί ακόμα και υπονομεύει την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Απειλεί να δημιουργήσει ρήγματα στις κοινωνίες μας. Και αυτά τα ρήγματα θα τα πληρώσουμε όλοι μας. Όχι μόνο ο απλός Πολίτης, αλλά και ο επιχειρηματίας, δεδομένου, ότι μιλάω σε κατ' εξοχήν επιχειρηματικό κόσμο.

Σε μία κοινωνία, που παραλύει από τις συγκρούσεις, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει παραγωγή και ομαλή οικονομική λειτουργία. Καμία αναγκαία μεταρρύθμιση δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει χωρίς κοινωνικές συμφωνίες και δεν είναι δυνατόν να αποδώσει η όποια δήποτε μεταρρύθμιση χωρίς τη συμμετοχή όλων των δυνάμεων της εργασίας.

Η εξάπλωση της φτώχειας, η συνεχής συμπίεση του εισοδήματος των εργαζομένων, των χαμηλών και μεσαίων στρωμάτων, δεν παράγει μόνο εξαθλιωμένους Πολίτες. Παράγει επί πλέον και καταναλωτές χωρίς αγοραστική δύναμη και οδηγεί έτσι τη ζήτηση στο ναδίρ και την αγορά σε ασφυξία.

Σε διάφορες περιοχές της γης παράγει π.χ. στην Αφρική μία τραγική ανισότητα με όλες τις επιπτώσεις των συγκρούσεων, των εμφυλίων και της εξαθλίωσης. Αλλά και σε πλούσιες περιοχές, όπως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής παράγει ένα νέο ρεύμα προστατευτισμού, διότι έτσι αντιλαμβάνεται η κοινωνία, ότι είναι ο μόνος τρόπος να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστικότητα, ενώ ο τρόπος θα έπρεπε να είναι η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και της κοινωνικής πρόνοιας.

Έχουμε όλοι μας τις ευθύνες μας και οι Επιχειρηματίες και οι Πολιτικοί και οι Εργαζόμενοι για να διαμορφώσουμε μία δίκαιη κοινωνία συνοχής και συνεργασίας.

Υπάρχει και ένας ακόμη μύθος, που σχετίζεται με αυτό τον πρώτο: εφ' όσον όλα είναι ένας μονόδρομος, δεν υπάρχουν διαφορές. Η αλήθεια και εδώ είναι τελείως διαφορετική και δεν εννοώ απλά στο επίπεδο κάποιων πολιτικών μέτρων ή πρακτικών, αλλά μιλώ και στο επίπεδο των στόχων, των κατευθύνσεων και των αξιών.

Διαμορφώνονται νέες διαχωριστικές γραμμές μεταξύ του προοδευτικού και του συντηρητικού σε αυτή τη νέα εποχή:

Η συντήρηση στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και στην εθνική οικονομία, κάνει τους ισχυρούς πιο ισχυρούς και τους αδύναμους πιο αδύναμους. Αντίθετα, η πρόοδος θέλει να διασφαλίζει την σιγουριά και την ενδυνάμωση όλων των Πολιτών.

Οι συντηρητικοί μιλούν για φόβο, εμείς μιλάμε για ασφάλεια.

Εκείνοι μιλούν για τείχη, εμείς για γέφυρες.

Εκείνοι μιλούν για σύγκρουση, εμείς για διάλογο.

Εκείνοι μιλούν για προληπτικούς πολέμους, εμείς μιλάμε για προληπτική διπλωματία.

Εκείνοι μιλούν μόνο για ελεύθερη αγορά, εμείς μιλάμε για ελεύθερους Πολίτες.

Εκείνοι μιλούν για καλά ή κακά έθνη, για καλούς ή κακούς ανθρώπους, εμείς αντίθετα μιλάμε για καλές ή κακές πολιτικές.

Εκείνοι μιλούν για τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, εμείς αντιτασσόμαστε στον τρόπο της βίας από όπου και αν προέρχεται.

Εκείνοι μιλούν για την προσαρμογή του κόσμου στην παγκοσμιοποίηση, εμείς θέλουμε να προσαρμόσουμε την παγκοσμιοποίηση στις ανάγκες του ανθρώπου και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Εκείνοι μιλούν για ένα πιο μικρό Κράτος, αλλά εννοούν ένα Κράτος, που ευνοεί λίγους, εμείς μιλάμε για ένα διαφορετικό Κράτος, που θέλει να δώσει εξουσία σε περισσότερους, να απελευθερώσει τις δημιουργικές δυνάμεις της κοινωνίας.

Όταν μιλούν για τη λέξη «ηγεσία» εννοούν εξουσία. Όταν εμείς μιλάμε για τη λέξη «ηγεσία» εννοούμε εμπιστοσύνη.

Όταν αυτοί μιλούν για περιβάλλον το βλέπουν ως εμπόδιο στην ανάπτυξη, όταν εμείς μιλούμε για περιβάλλον το βλέπουμε ως συγκριτικό πλεονέκτημα για μία εναλλακτική ανάπτυξη.

Όταν αυτοί μιλούν για πνευματικά δικαιώματα εννοούν την ιδιωτικοποίησή τους. Όταν εμείς μιλούμε για πνευματικά δικαιώματα μιλούμε για την καταξίωσή τους ως κοινό πλούτο της ανθρωπότητας.

Όταν αυτοί μιλούν για Θεό πιστεύουν, ότι έχουν μία αποκλειστική σχέση μαζί του. Όταν εμείς μιλάμε για Θεό αναφερόμαστε σε κάθε τύπο θρησκευτικού αισθήματος όπου και αν υπάρχει στον κόσμο.

Αυτές είναι νέες διαχωριστικές γραμμές, που διαμορφώνονται στις κοινωνίες μας, θα έλεγα σε όλο τον κόσμο, σε κάθε πολιτισμό, άσχετα από τις καταγωγές της κάθε περιοχής.

Σε εθνικό επίπεδο εμείς οι Σοσιαλιστές παίρνουμε τα συμπεράσματα από το διεθνές περιβάλλον, θεωρούμε χρέος μας ως Πολιτεία και ως προοδευτική παράταξη να εξοπλίσουμε τον Πολίτη μπροστά στις εξελίξεις. Το δικό μας Κίνημα το ΠΑΣΟΚ, μεταμορφώνεται σε χώρο μόνιμης εκπαίδευσης και κοινωνικής καινοτομίας.

Είναι χρέος όλων μας να εξοπλίσουμε ιδιαίτερα με γνώσεις και δυνατότητες τους νέους Πολίτες. Διότι οι νέοι Πολίτες καλούνται στη δική τους ζωή να αντιμετωπίσουν τις πιο ανατρεπτικές εξελίξεις, που έχει δει ποτέ η ανθρωπότητα. Έχουν να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερες και δυσκολότερες προκλήσεις από εκείνες κάθε προηγούμενης γενιάς από τις κλιματικές αλλαγές, μέχρι και τη βιοτεχνολογία.

Το νέο πατριωτικό στοίχημα για την ελληνική προοδευτική και σοσιαλιστική παράταξη είναι να εγγυηθούμε την ισχυρή και αποτελεσματική φωνή του Λαού μας στις παγκόσμιες εξελίξεις. Δυναμική συμμετοχή σε παγκόσμιους και περιφερειακούς Οργανισμούς, αλλά και στην Ευρώπη, που αποτελεί και προνομακώδη χώρο συμμετοχής.

Στοχεύουμε σε μία οικολογική Ευρώπη, μία πιο αυτόνομη Ευρώπη με δική της φωνή, μία Ευρώπη αλληλέγγυα με τους φτωχούς του κόσμου, μία Ευρώπη της ειρήνης και της συνεργασίας. Μία δημοκρατική Ευρώπη.

Στοίχημα, επίσης, πατριωτικό είναι η ταυτότητά μας να είναι ταυτότητα ειρήνης, συνεργασίας και δικαιοσύνης για την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής μας.

Δημοκρατικό μας στοίχημα είναι να δώσουμε πολιτική δύναμη στον Πολίτη, να εγγυηθούμε να ακούγεται η φωνή του σε όλα τα επίπεδα, που τον αφορούν τοπικά, περιφερειακά, κεντρικά αλλά και διεθνή. Να του εξασφαλίσουμε θεσμούς που τον σέβονται, που τον προστατεύουν και που λειτουργούν με διαφάνεια.

Δικαιοσύνη, Κοινοβούλιο, Κόμματα, Αυτοδιοίκηση, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Μέσα Ενημέρωσης, Συνδικάτα, Συνεταιρισμοί καθώς και μη Κρατικοί Οργανισμοί να έχουν την αυτονομία τους ανεξάρτητη αλλά και αλληλοελεγχόμενη, διασφαλίζοντας τα συμφέροντα όλων των Πολιτών.

Θεσμοί που δεν ξεχωρίζουν τον Πολίτη λόγω πολιτικών θέσεων, λόγω φύλου, φυλής, καταγωγής, θρησκείας, σεξουαλικής προτίμησης, οικονομικής ή άλλης εξουσίας.

Ο κάθε Πολίτης για εμάς είναι ισότιμος απέναντι στο νόμο και στην Πολιτεία και ο νόμος εφαρμόζεται ισότιμα για όλους. Το κοινωνικό στοίχημα για το ΠΑΣΟΚ είναι να δώσουμε σιγουριά και προστασία στον Πολίτη, ώστε να μπορεί με αυτοπεποίθηση να αντιμετωπίζει τη ζωή αλλά και τις εξελίξεις στην υγεία, στη σύνταξη, στην πρόνοια, στην ποιότητα ζωής. Να εγγυηθούμε την αξιοπρέπεια και την ασφάλεια του κάθε Έλληνα και της Ελληνίδας.

Το αναπτυξιακό μας στοίχημα/πρόκληση για μας είναι να αξιοποιήσουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματα για την Ελλάδα συνδυάζουν μία νέα παραγωγική μας σχέση με τη φύση και το περιβάλλον, μία νέα δημιουργική και καινοτόμα σχέση οικονομίας και γνώσης, μία δημοκρατική σχέση τεχνολογίας και Πολιτών, μία αυτοκριτική και παιδαγωγική σχέση με την παράδοση και την ιστορία μας και το ανθρωπινό μέτρο στις υλικές υποδομές και την κατανάλωση.

Δημιουργούμε το σωστό μείγμα ισορροπίας μεταξύ αγοράς και ρυθμιστικής κρατικής παρέμβασης για να εγγυηθούμε το δυναμισμό της οικονομικής δράσης από τη μία μεριά, την ελευθερία και την προστασία των Πολιτών και του περιβάλλοντός μας από την άλλη.

Σταθερό αξιακό μας σύστημα είναι να δημιουργήσουμε μία κοινωνία, που βασίζεται σε αρχές, σε έννοιες, όπως είναι η διαφάνεια, η αξιοκρατία, η κοινωνική λογοδοσία, η διαβούλευση, η συμμετοχή, η αξιολόγηση, η ισότητα, η αλληλεγγύη, η ελευθερία και η δημοκρατία. Μία κοινωνία, που θα απελευθερώνεται συνεχώς από γραφειοκρατίες και δουλείες, από εξαρτήσεις και πελατειακές σχέσεις από τη διαφθορά και την αυθαιρεσία της εξουσίας.

Ένα πολιτικό σύστημα που θα διασφαλίζει την αυτονομία του ή πολύ απλά θα αντικατοπτρίζει την πραγματική δημοκρατική βούληση του Λαού, των Πολιτών της Χώρας, όχι νοθευμένη από εξαρτήσεις, από οικονομικά, μιντιακά ή άλλα κέντρα εξουσίας.

Η δίκαιη κατανομή του παραγόμενου πλούτου, ο έλεγχος της εξουσίας, η ισότιμη συμμετοχή στα κέντρα αποφάσεων, είναι όλα συστατικά μίας δίκαιης κοινωνίας.

Η χώρα μας διαπιστωμένα είχε τεθεί από τις Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ σε τροχιά αντιμετώπισης των παγκόσμιων κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων και ανακατατάξεων. Ήταν μία δυνατή Ελλάδα. Ήταν η Ελλάδα των Ολυμπιακών Αγώνων, η Ελλάδα του διεθνούς κύρους, η Ελλάδα με θέση στον ΟΗΕ, αλλά και με ουσιαστική θέση και κύρος στην ευρύτερη περιοχή.

Δυστυχώς η διακυβέρνηση της Χώρας από τη Νέα Δημοκρατία αντέστρεψε αυτή την πορεία. Αποδυνάμωσε τη δυναμική της οικονομίας μας. Μας έβαλε υπό επιτήρηση. Μείωσε τη διαπραγματευτική μας ικανότητα. Συρρίκνωσε και υπονόμωσε το Κράτος Πρόνοιας. Δε σεβάστηκε δημοκρατικούς θεσμούς.

Ο τόπος είναι αντιμετώπος μ' ένα μείζον πολιτικό πρόβλημα.

Εμείς όπως ξέρετε, έχουμε ζητήσει εκλογές. Πολλοί επίσης, ανεξάρτητα από κίνητρα, εκφράζουν ανησυχίες για την παρατεταμένη προεκλογική περίοδο στην οποία έχει μπει η Χώρα.

Εμείς είμαστε έτοιμοι να κυβερνήσουμε. Έχουμε δημοσιοποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές του προγράμματός μας.

Θα ήθελα να τελειώσω με τρεις βασικούς στόχους μας:

Πρώτος μεγάλος στόχος είναι η βιώσιμη ανάπτυξη, που βασίζεται στη γνώση και στην πράσινη οικονομία. Μιλάμε για βιώσιμη ανάπτυξη παντού. Στην ύπαιθρο, στην πόλη. Για τη βιώσιμη ανάπτυξη ως αρχή, που λαμβάνεται υπόψη οριζόντια σε κάθε δραστηριότητα. Για πρώτη φορά αντιμετωπίζουμε στρατηγικούς τομείς όπως είναι η ενέργεια, οι μεταφορές, η χωροταξία, ο τουρισμός, κάτω από το πρίσμα του περιβάλλοντος ως συγκριτικού πλεονεκτήματος και με σαφείς στόχους.

Δεύτερος μεγάλος οραματικός μας στόχος είναι η κοινωνική συμφωνία. Μία νέα μεγάλη κοινωνική συμφωνία, που κατοχυρώνει την κοινωνία της αλληλεγγύης. Μία κοινωνική συμφωνία, που αφορά όλους τους Πολίτες και ενισχύει ιδιαίτερα αυτούς, που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Μία κοινωνική συμφωνία που έχει κέντρο τον άνθρωπο και αγκαλιάζει όλους τους τομείς.

Τέλος, τρίτος στόχος είναι ένα αποτελεσματικό Κράτος με μία ισχυρή Περιφέρεια. Προτείνουμε μία νέα διάρθρωση της Χώρας με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους. Μία νέα διάρθρωση και λειτουργία του Κράτους, ένα Κράτος χωρίς εσωτερικά σύνορα, που είναι ταγμένο στην Υπηρεσία του Πολίτη και όχι των Υπουργείων.

Ένα Κράτος, που οι λειτουργοί του, δηλαδή οι Δημόσιοι Υπάλληλοι αξιολογούνται, επιμορφώνονται, λειτουργούν διαφορετικά. Ένα Κράτος με απόλυτη διαφάνεια. Ένα κράτος που θα προσφέρει στους πολίτες ποιοτικές υπηρεσίες. Ένα κράτος όπου ο ανώτατος δημόσιος λειτουργός θα πρέπει να λογοδοτεί στο κοινωνικό σύνολο.

Σας ανέλυσα με λίγες λέξεις, τους βασικούς τρεις στόχους μας. Πιστεύω, επίσης, ότι εσείς οι Επιχειρηματίες ξέρετε, ότι το Κράτος χρειάζεται και απλοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας, κάτι που και το Πρόγραμμά μας έχει και κάτι, που πιστεύουμε ότι μπορεί να γίνει.

Οι επιλογές αυτές είναι εφικτές. Είναι και οραματικές. Οι επιλογές αυτές θα γίνουν πραγματικότητα εφ' όσον όλοι συναισθανθούμε την ευθύνη μας: Κράτος, Επιχειρηματίες, Εργαζόμενοι, Πολίτες. Όλοι μας έχουμε ευθύνη για να πετύχουμε. Και θα πετύχουμε.

Κωνσταντίνος ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Αθήναι, 2006

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Τμήμ. Αστ. Περ.
Ανάπτ. Παντείου Πανεπ. Κ.Π.Ε.

Δρ Ιωάννης ΒΛΑΣΣΗΣ
Δρ Βασιλική Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Τόμ. Α'
Β' έκδοση

Αθήναι, 2000

LE DROIT DE L'
UNION EUROPEENNE
Vol. A'

Préface
Par Professeur Const. GE.
ATHANASSOPOULOS

ATHENES, 2000

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Τόμος Β'

**Η Συνθήκη
για την θέσπιση
του Συντάγματος
της Ευρώπης**

Ρώμη, 29 Οκτωβρίου
2004

Αθήναι, 2004

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Νέα έκδοση

Βασικές έννοιες και
οριοθετήσεις

Φιλοσοφία της Ένωσης

Ρυθμίσεις περί
Ευρωπαϊκής Ένωσης
Διεύρυνση και εμβάθυνση

Σχέσεις Δικαίου
Ευρωπαϊκής Ένωσης
και Εθνικού Δικαίου

Οι επί μέρους Πολιτικές
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αθήναι, 2006

Υπεγράφη η Διακρατική Συμφωνία για τον αγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη Δηλώσεις του Έλληνα Υπουργού Ανάπτυξης κ. Δημ. ΣΙΟΥΦΑ

Υπεγράφη κατά την διάρκεια λαμπρής τελετής στην Αθήνα την 15η Μαρτίου τρ. έτους η Διακρατική Συμφωνία για την κατασκευή και λειτουργία του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη.

Η υπογραφή της Συμφωνίας έγινε παρουσία του Προέδρου της Ρωσικής Ομοσπονδίας Βλαντιμίρ ΠΟΥΤΙΝ, του Πρωθυπουργού της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας Σεργκέι ΣΤΑΝΙΣΕΦ, του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας Καρόλου ΠΑΠΟΥΛΙΑ, του Πρωθυπουργού Κώστα ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ, του Υπουργού Βιομηχανίας και Ενέργειας της Ρωσικής Ομοσπονδίας Βίκτωρα ΧΡΙΣΤΕΝΚΟ, του Υπουργού Περιφερειακής Ανάπτυξης και Δημοσίων Έργων της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας Άσεν ΓΚΑΓΚΑΟΥΖΩΦ και του Υπουργού Ανάπτυξης της Ελλάδος Δημ. ΣΙΟΥΦΑ.

Σε σχετικές δηλώσεις του ο κ. Δημ. ΣΙΟΥΦΑΣ τόνισε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

Πρόκειται για ιστορική συμφωνία για τις τρεις Χώρες, τους Λαούς τους, την ευρύτερη περιοχή, αλλά και τις διεθνείς πετρελαιοειδή αγορές. Για να φτάσουμε από την σύλληψη της ιδέας, από τον αείμνηστο Νίκο ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ στην σημερινή ιστορική στιγμή χρειάστηκε να περάσουν 14 χρόνια συνεχών διαβουλεύσεων μεταξύ των Κυβερνήσεων των τριών Χωρών.

Στο διάστημα αυτό, από το 1993 μέχρι σήμερα, έχουν εργασθεί για τον πετρελαιοαγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη όλες οι Κυβερνήσεις. Η Κυβέρνηση του Κωνσταντίνου ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ, οι Κυβερνήσεις του Ανδρέα ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, του Κώστα ΣΗΜΙΤΗ και η Κυβέρνηση του Κώστα ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ. Έχουν εργασθεί όλοι οι Υπουργοί Εξωτερικών από τον σημερινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο ΠΑΠΟΥΛΙΑ την περίοδο 1994-1995, τον Πέτρο ΜΟΛΥΒΙΑΤΗ, αλλά και την σημερινή Υπουργό Εξωτερικών, τη Ντόρα ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ.

Όπως επίσης φυσικά και όλοι οι Υπουργοί Ανάπτυξης από το 1996 μέχρι σήμερα. Η Βάσω ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ο Ευάγγελος ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ο Νίκος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ και ο Άκης ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ.

Τα τελευταία χρόνια σε συνεργασία με το Υπουργείο των Εξωτερικών εργασθήκαμε με στρατηγική και σχέδιο αναδεικνύοντας τα πλεονεκτήματα αυτού του έργου. Αναμφισβήτητα πρόκειται για ιστορική εθνική επιτυχία.

Για την υλοποίηση του έργου αυτού η Χώρα μας, όπως και η Βουλγαρία, μπαίνουν στον παγκόσμιο πετρελαιοειδή χώρο. Επί πλέον, ο αγωγός αυτός είναι ο πρώτος, που κατασκευάζεται στην Ευρώπη μετά από 40 χρόνια.

Η κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη θα έχει πολλαπλά οφέλη και για τις τρεις Χώρες, για ολόκληρη την περιοχή, αλλά, και για τις διεθνείς αγορές. Θέλω να επισημάνω για μία ακόμη φορά, ότι ο αγωγός αυτός λειτουργεί συμπληρω-

ματικά προς τα στενά του Βοσπόρου, που είναι σήμερα η μοναδική οδός διέλευσης πετρελαίου από την Ρωσία, αλλά και από την ευρύτερη περιοχή στην Κασπία Θάλασσα.

Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η περιβαλλοντική προστασία της ευρύτερης περιοχής και περιορίζεται το οικονομικό κόστος μεταφοράς πετρελαίου από την καθυστέρηση διέλευσης του πετρελαίου από τα στενά του Βοσπόρου.

Υπογραμμίζω, ότι την τελευταία δεκαετία οι ποσότητες πετρελαίου, αλλά και υποπροϊόντων του, που διέρχονται μέσω των Στενών, αυξήθηκαν κατά 100%. Τα οφέλη της Χώρας από την προώθηση του έργου είναι προφανή. Συνοπτικώς:

Πρώτον, η Ελλάδα θα εισπράττει τέλη διέλευσης από την διεθνή εταιρεία του έργου ύψους δεκάδων εκατομμυρίων δολαρίων ετησίως, τα οποία, όπως έχει δεσμευτεί η Κυβέρνηση, θα διατίθενται για αναπτυξιακά έργα υποδομής στο Νομό Έβρου, καθώς και για την περιβαλλοντική αναβάθμιση ολόκληρης της περιοχής.

Δεύτερον, για την υλοποίηση της επένδυσης, που θα προσεγγίσει, σε σημερινές τιμές, το ένα δισεκατομμύριο ευρώ, θα δημιουργηθούν εκατοντάδες θέσεις εργασίας κατά την κατασκευαστική περίοδο 2008-2010 και περίπου 250 έως 300 μόνιμες θέσεις εργασίας την περίοδο της λειτουργίας του αγωγού μετά το 2010.

Στη Διακρατική Συμφωνία προβλέπονται τα εξής:

Πρώτον, προσδιορίζεται η αρχική μεταφορική ικανότητα του αγωγού σε 35.000.000 τόνους ετησίως με πρόβλεψη για την επέκτασή της σε δεύτερο στάδιο σε 50.000.000 τόνους ετησίως.

Δεύτερον, προβλέπεται η ίδρυση διεθνούς εταιρείας του έργου αμέσως μετά την υπογραφή της Διακρατικής Συμφωνίας που έγινε σήμερα. Στην διεθνή εταιρεία του έργου συμμετέχουν με 51% κοινοπραξία ρωσικών εταιρειών, με 24,5% βουλγαρικές εταιρείες, ενώ η ελληνική συμμετοχή ανέρχεται σε 24,5%. Ποσοστό 23,5% θα διαθέτει η κοινοπραξία ΕΛΠΕ Α.Ε.-ΘΡΑΚΗ Α.Ε. και 1% το ελληνικό Δημόσιο. Η παρουσία του ελληνικού Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο της διεθνούς εταιρείας του έργου είναι και συμβολική και ουσιαστική.

Τρίτον, η διεθνής εταιρεία του έργου ανέλαβε την υποχρέωση να δημιουργήσει υποκαταστήματα στην Ελλάδα και στην Βουλγαρία για την εξασφάλιση της τεχνικής λειτουργίας του αγωγού πετρελαίου χρησιμοποιώντας υπεργολαβικά ελληνικές και βουλγαρικές εταιρείες.

Τέταρτον, η έδρα της διεθνούς εταιρείας του έργου θα είναι σε Χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πέμπτον, μετά την σύσταση της διεθνούς εταιρείας του έργου οι εμπλεκόμενες Χώρες θα συνάψουν με την διεθνή εταιρεία του έργου συμφωνία διέλευσης στην οποία θα προσδιορίζονται οι όροι συνεργασίας μεταξύ της διεθνούς εταιρείας και των Κρατών-Μερών συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών καταβολών, των τελών και των αποζημιώσεων, που θα καταβάλλονται στην Ελλάδα και στη Βουλγαρία.

Έκτον, το έργο θα πραγματοποιηθεί με την χρηματοδοτική μορφή του project finance, ενώ προβλέπεται η διασφάλιση των δικαιωμάτων των μετόχων της μειοψηφίας.

Έβδομον, για την επιλογή εργολάβων για την κατασκευή, καθώς και προμηθευτών των υλικών και τεχνολογιών, αλλά και των θαλάσσιων μεταφορών, που θα πραγματοποιούνται από τη διεθνή εταιρεία του έργου με την διαδικασία διαγωνισμού θα υπάρξει προτίμηση εταιρειών των τριών Χωρών σε ανταγωνιστική βάση.

Ο πετρελαιοαγωγός Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη, ο ελληνοτουρκικός αγωγός φυσικού αερίου, η κατασκευή του οποίου έχει αρχίσει τον Ιούλιο του 2005 και ολοκληρώνεται σε τρεις μήνες, και ο ελληνοϊταλικός αγωγός φυσικού αερίου, η κατασκευή του οποίου με βάση τη Διακρατική Συμφωνία Ελλάδας-Ιταλίας του 2005, αλλά και το Πρωτόκολλο του Ιανουαρίου 2007, θα δρομολογηθεί εντός του 2008, αποτελούν μεγάλης σημασίας διεθνή

ενεργειακά έργα με τα οποία αναβαθμίζεται η θέση της Χώρας μας στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη.

Η Ελλάδα προχωρά με στρατηγική και σχεδιασμό και εντάσσεται στα μεγάλα ενεργειακά δίκτυα του πετρελαίου, του φυσικού αερίου, αλλά και του ηλεκτρισμού. Με σταθερά βήματα μετατρέπεται σε διεθνή διάδρομο μεταφοράς ενεργειακών προϊόντων, συνδέοντας τα μεγάλα κέντρα παραγωγής με τα σημεία κατανάλωσης, συνδέοντας έτσι την Ανατολή με την Δύση.

Αγωγός μεταφοράς πετρελαίου «Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη»: Κύρια χαρακτηριστικά του έργου

Μήκος: 279 χλμ. από το λιμάνι του Μπουργκάς στη Βουλγαρία, έως το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, 118 χλμ. επί ελληνικού εδάφους και 161 χλμ. επί βουλγαρικού εδάφους.

Διάμετρος: 36".

Δυναμικότητα: 35 εκατ. τόνοι πετρελαίου ετησίως, με δυνατότητα επέκτασης σε 50 εκατ. τόνους ετησίως.

Προϋπολογισμός έργου: (σε τιμές 2005 και σύμφωνα με εκτιμήσεις) 950 εκατ. - 1 δισ. ευρώ για αγωγό δυναμικότητας 35 εκατ. τόνων ετησίως.

Λιμενικές εγκαταστάσεις: Αποθηκευτικοί χώροι συνολικής χωρητικότητας 650.000 κ.μ. στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης και 450.000 κ.μ. στο Μπουργκάς.

Διαδρομή μεταφερόμενου πετρελαίου: Από το ρωσικό λιμάνι του Νοβοροσίσκ στη Μαύρη Θάλασσα, στο λιμάνι του Μπουργκάς και από εκεί στην Αλεξανδρούπολη μέσω του πετρελαιοαγωγού.

Η σημασία του έργου

Η κατασκευή και η λειτουργία του αγωγού πετρελαίου «Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη» αποτελεί έργο μεγάλης σημασίας για την Ρωσία, τη Βουλγαρία και την Ελλάδα, την ευρύτερη περιοχή, αλλά και την παγκόσμια πετρελαιϊκή κοινότητα.

Η αρχική σύλληψη της ιδέας για την κατασκευή του αγωγού χρονολογείται το 1933. Η υπογραφή του Μνημονίου Συνεργασίας για την υποστήριξη της κατασκευής του αγωγού πετρελαίου «Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη», τον Απρίλιο του 2005 στη Σόφια, η συνάντηση κορυφής των τριών Ηγετών, του Ρώσου Προέδρου Βλαντιμίρι ΠΟΥΤΙΝ, του Βούλγαρου ομολόγου του Γκεόργκι ΠΑΡΒΑΝΟΦ και του Έλληνα Πρωθυπουργού Κώστα ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ, την 4 Σεπτεμβρίου, στην Αθήνα, αλλά και η μονογραφή του κειμένου της Διακρατικής Συμφωνίας, στο Μπουργκάς, την 7 Φεβρουαρίου 2007, αποτέλεσαν σταθμούς για την πρόοδο του έργου.

Με την κατασκευή του πετρελαιοαγωγού «Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη» διασφαλίζεται η δημιουργία μίας ακόμη διόδου, συμπληρωματικής προς τα Στενά του Βοσπόρου, για τη μεταφορά ρωσικών πετρελαίων και πετρελαίων της Μαύρης Θάλασσας, μέσω της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, από τα κέντρα παραγωγής στις μεγάλες αγορές της Μεσογείου, της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

Με την υλοποίηση και την λειτουργία του έργου θα διασφαλισθεί η μεταφορά αυξανόμενων ποσοτήτων πετρελαίου προς τις διεθνείς αγορές για την κάλυψη των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών τους, συμβάλλοντας παράλληλα στην αποσυμφόρηση των Στενών του Βοσπόρου. Με τον αγωγό μεταφοράς πετρελαίου η Ελλάδα και η Βουλγαρία εισέρχονται στον παγκόσμιο πετρελαιοϊκό χάρτη, με πολλαπλά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη και για τις δύο Χώρες.

Για την υποστήριξη της λειτουργίας του αγωγού θα κατασκευασθούν ειδικές λιμενικές εγκαταστάσεις στην περιοχή της Αλεξανδρούπολης, ενώ τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου από τα τέλη διέλευσης πρόκειται να διατεθούν για την περαιτέρω ανάπτυξη του Έβρου και των γειτονικών περιοχών.

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

Ελλάδα - Χώρες Μέλη
της Ε.Ε.

Τόμος Α'
Η' έκδοση

Αθήναι, 2005

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

Ελλάδα - Χώρες Μέλη
της Ε.Ε.

Τόμος Β'
Η' έκδοση

Αθήναι, 2005

Critical notes

*«10 years of the Euro-Mediterranean cooperation:
the role of the European Investment Bank (EIB)».*

By Helen KAVVADIA

*Doctoral Thesis, Washington International University,
June 2006*

By Professor **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**

Professor of Panteion University of Social and Political Sciences
and of the University of Athens, (Vis. Prof.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

The Mediterranean Sea has a rich history of encounters between people of various cultural, ethnic and religious backgrounds. It stands out as the most frequented trade and migratory route in world history, from Bronze Age seafarers via the Phoenicians, Carthaginians, Egyptians, Greeks, Romans, Arabs, Byzantines, Catalans, Venetians and Turks to the nations of today.

Today, 37 of these nations - the 27 Member States of the European Union and ten countries and territories on the southern and eastern littoral of this great «inland» sea - have banded together to enhance their common future. This major initiative, the Euro-Mediterranean Partnership - also known as the Barcelona Process - has been celebrating in 2005 the tenth anniversary of its existence.

It was on the 27-28 November 1995 that the Member States of the European Union, 15 at that time, and 12 Mediterranean countries and territories gathered in Barcelona to set the process in motion. The Mediterranean Partners were Algeria, Egypt, Israel, Jordan, Lebanon, Morocco, the Palestinian Authority, Syria, Tunisia, Turkey, plus Cyprus and Malta, both of whom joined the EU in 2004.

The Barcelona Process is a unique and ambitious initiative, which has laid the foundations of a new regional relationship and represents a turning point in Euro-Mediterranean relations. In the Barcelona Declaration the Euro-Mediterranean Partners established the three main objectives of the Partnership:

1. The definition of a common area of peace and stability through the reinforcement of political and security dialogue (the Political and Security Chapter).

2. The construction of a zone of shared prosperity through an economic and financial partnership and the gradual establishment of a Free Trade Area (the Economic and Financial Chapter).

3. The rapprochement between peoples through a social, cultural and human partnership aimed at encouraging understanding between cultures and exchanges between civil societies (the Social, Cultural and Human Chapter).

The Euro-Mediterranean Partnership has two key dimensions:

Bilateral: the European Union carries out a number of activities bilaterally with each country. The most important are the Euro-Mediterranean Association Agreements that the EU negotiates with the Mediterranean Partners individually: These provide the legal foundation for the Barcelona Process, reflecting the general principles of the Euro-Mediterranean Partnership, but featuring characteristics specific to the the relations between the EU and the individual Partner.

Regional: one of the most innovative aspects of the Partnership is the regional dimension, covering the political, economic and cultural fields. Regional co-operation has a considerable strategic impact as it deals with problems that are common to many Mediterranean Partners while emphasising the national complementarities. Emphasis is also placed on sub-regional integration, particularly with regard to the Maghreb, but also the Mashrek.

The MEDA programme, managed by the European Commission is the main financial instrument of the Euro-Mediterranean Partnership. From 1995 to 2003, MEDA committed €5.5 billion in co-operation programmes, projects and other supporting activities, the regional activities comprising around 15% of this budget. The other important source of funding is the European Investment Bank, the European Union's financing Institution, which has lent €12.2 billion for developing activities in the Euro-Mediterranean Partners since 1995.

The Euro-Mediterranean Partnership is now an established fact, with a daily reality that is shaping the future of the region. Since 1995, the European Union, and the European Investment Bank has been its most important international donor and the Barcelona Process, which came into effect the following year, has recorded significant achievements.

2005, the 10th year anniversary of the Barcelona Process, has been declared by the European Union Ministers of Foreign Affairs, as the YEAR OF THE MEDITERRANEAN. It is the year that this process has been reinvigorated by the European Union's European Neighbourhood Policy (first outlined in March 2003 and confirmed in the Strategy Paper and Country Reports of May 2004) at the Barcelona 10 Summit on 27 and 28 Novembre 2006.

The aim of the present thesis is to assess the role of the European Investment Bank financing in the region in this last 10-year period, as 2005, was the turning point in the Euro-Mediterranean Partnership.

The thesis covers the identity, activity and mission of the EIB, the framework in which it operates in the Euro-Mediterranean Partnership, and reviews the economic context and the operations in the Mediterranean Partner Countries.

It concludes that the creation of EIB's the Facility for Euro-Mediterranean Investment and Partnership (FEMIP) in October 2002 reflected the political will of the EU Member States and the ten Mediterranean Partner Countries to give a new impetus to their economic and financial cooperation: Not only by increasing the volume of lending and introducing pioneering financial products, but also by stepping up collaboration between the two shores of the Mediterranean.

FEMIP's main objective is to promote economic development and stability in the Mediterranean region - so generating employment, reducing emigration from the southern countries and fostering growth on both sides of the Mediterranean. For this reason, it focuses primarily on private sector development and the creation of a favourable climate for investment.

In three years, FEMIP has established itself as the «Euro-Mediterranean development bank», with investments totalling more than EUR 7.2 billion over the period 2002-2005.

To boost the momentum of the partnership and encourage the participants' sense of ownership, FEMIP also provides a forum for exchange and dialogue between the two

shores of the Mediterranean through local offices in Cairo, Rabat and Tunis, the organisation of meetings and sectoral working groups that present their findings to the annual meeting of the Finance Ministers of the 37 Euro-Mediterranean countries, which has developed to a «EUROMED ECOFIN».

In the current situation, private sector is the major driver of economic growth in the MPCs. Private investment clearly harbours the greatest growth potential, and to give it the necessary boost each State must define its priorities and pace of reform according to its own needs, competitive advantages and socio-economic imperatives. It is FEMIP's task to underpin these developments with diversified financial products and technical assistance. The aim is to enhance the attractiveness of a country and prepare the ground for investors. FEMIP's priority is therefore the development of the private sector. In 2005, 51% of the EUR 2.2. billion lent was channelled into the private sector, either for financing large-scale industrial projects or supporting SME investment via local banks.

FEMIP attaches particular importance to this segment as only a strong and dynamic private sector can generate the jobs needed each year to provide the new entrants into the labour market with employment opportunities, thereby transforming the regions' growing population into a genuine asset for its future.

To achieve this, it is not only necessary to provide financing for projects but also to foster the development of an investment-friendly environment by supporting economic reform and modernisation and assisting the creation of basic infrastructure.

FEMIP is placing increasing emphasis on investment in the so-called social sectors such as health, education, training and housing.

For strengthening the economies of the MPCs, FEMIP strives also for the transfer of expertise, seeking to diversify FEMIP initiatives beyond traditional lending operations by developing a technical assistance component. Between 2003 and 2005, contracts for nearly 50 operations totalling EUR 70 million were signed. These consisted of grants aimed at helping our public and private sector partners to strengthen their medium and long-term management capacity as well as to improve the quality of their investment and enhance its development impact.

To encourage this dynamic, FEMIP focuses on modernising the banking sector in the partner countries, since the problem of how to tap savings for the long-term financing of the economy is common to them all. We are therefore enabling local banks to build up their capacities with technical assistance, helping them to refinance with medium and long-term credit lines and supporting their efforts to develop financial products with a strong leverage effect, such as investment capital, leasing, micro-credit, etc.

There are of course other factors that will contribute to the region's economic growth, such as the remittances of migrant workers. A study that we recently published showed that over EUR 7 billion is «officially» transferred from Europe to the Mediterranean countries every year (or EUR 12 to 14 billion if «unofficial» transfers are taken into account), exceeding both foreign direct investment and official development assistance to the region. However, these remittances are not handled by banks, a fact which considerably inflates the transfer costs (up to 16% of the amount sent) and prevents intermediate tapping by the banking system for developing appropriate products for migrants or improving the banks' refinancing costs. For this reason, FEMIP intends to take steps, based on research, to raise the awareness of the authorities in the partner countries and the banks with which it works, in order to make better use of this windfall to finance the economy.

In order to achieve this, greater cooperation between the southern Mediterranean countries is though necessary. Namely South-South integration, will be a key driver of economic growth. Trade between the southern countries accounts for only 5% of their GDP. To give you an example, Algeria is Morocco's sixteenth supplier, while Morocco is

only Algeria's thirty-fifth! Progress has certainly been made in particular with the Agadir Agreement, which is expected to create a market of over 100 million people-but the integration of the region is far from being a reality. In these circumstances, it is essential to develop effectively integrated sub-regional groups (for instance, by extending the trans-European transport, energy and communications networks) and to think in terms of a Euro-Mediterranean area, whose overall activity accounts for 20% of global GDP.

In 1995, the launch of the Barcelona Process signalled the beginning of the Euromed partnership. Ten years later, at the Barcelona Summit in November last year, a number of critics described this meeting as a failure. In 1995 this initiative was set in the context of great hopes for peace. It is though at the economic and financial level-that the process becomes most meaningful and has already made great advances.

FEMIP now provides finance worth EUR 2 billion a year. The region has enormous potential for development in terms of both its human and natural resources and its extremely rich cultural heritage, and has already succeeded in creating vital momentum.

FEMIP's contribution to the economic and financial achievements of the MPCs so far, together with the clear determination on both sides, show that the means to move towards a genuine Euro-Mediterranean economic community are available. The process of convergence between the northern and southern economies has however now to be intensified. This is clearly a major challenge for the EuroMed societies, but one which is necessary to meet for stability and prosperity in the region, mainly in view of the demographic pressures of the MPCs, and the migration waves possibly to be created in case the economic and social gap between the Euro- and the Med areas increases.

The mere historic review of the EIB, a bank that lends far more than the World Bank, and its role in the European integration can be of use in assessing also its role outside the European Union, and in particular in the EuroMed integration.

The EIB was created at a time when large market imperfections gave a strong backing for a public bank. Market imperfections still prevail in developing countries and provide justifications for the creation of regional public banks. Also the creation of integrated economic spaces such as a EuroMed area and other regional groupings justifies a regional public bank with the mission to support an integrated infrastructure and assistance to poorer regions and countries. This is perhaps the main lesson from the EIB.

However, a remarkable feature of the evolution of EIB activity is that when market imperfections prevailed lending of the Bank was relatively small and rising fairly slowly. When a well performing capital market developed activities of the Bank grew more rapidly (of course, at the same time the EU enlarged, eligibility was widened, and external mandates multiplied). The question therefore is what would be the optimal mandate of the Bank in a performing financial market environment? Or, otherwise said, what are remaining market imperfections?

For the classic reasons of asymmetric information problems, the risk market is still tainted with major imperfections, particularly for non-rated companies for which credit derivatives are still underdeveloped. Commercial banks are charged with a capital cost when taking risk under the Basle capital requirements. It could therefore be argued that in such an environment the role for a public bank might more pertinently be seen in assuming risk rather than the flow of funds.

The actual development of the EIB in the MPCs with FEMIP is moving in the right direction. FEMIP is constantly moving in more risk taking operations, and develops for this purpose special products (risk capital). As the EIB is very capital rich, the present role distribution should be put on its head: banks provide funds and the EIB assumes the risk. This could also be a more useful role for public sector banks in regional groupings of developing countries, though a more traditional public bank role may be desirable, where

there are large financial market imperfections or missing financial markets eg for financing infrastructure.

An unresolved issue is subsidiarity. This is less of a problem in financially constrained economies where even for perfectly sound projects funding may not be available at any cost. When funding is available at some cost it may be useful to define benchmarks to settle the subsidiarity applicability.

The thesis has highlighted the significant role of EIB in borrowing and lending in local currencies, which helps develop local and regional capital markets and reduces foreign currency mismatches for borrowers.

Since its beginning, European integration has been accompanied by the creation of major financial mechanisms. Such mechanisms and the resulting financial transfers were seen as both an economic and political condition for making economic integration effective and equitable. These mechanisms included both grants (through the Structural Funds) and loans (mainly through the European Investment Bank) and most recently risk capital and guarantees (European Investment Fund).

FEMIP is equipped for its activity in the MPCs with all the above elements: grants are provided by the European Commission, risk capital and in the future guarantees are to be provided by an Investment Fund aiming at comprising activity currently under the Trust Fund and the Risk Capital facility, whereas straight forward lending remains the bulk of the EIB operation in the region.

As in the case of European Integration, as well as in the new effort for EuroMed integration, these financial mechanisms had two major aims: (1) reducing income differentials within the relevant region, ie European Community (and later Union), and the EuroMed area, between countries and regions, particularly those resulting from trade liberalization, and (2) allocating major financial resources to facilitate the functioning of an increasingly integrated market, for example by financing inter connection of national networks in transport and telecommunications. Whilst other aims have later been added, these two have remained central.

It is important to stress that very large - and overall growing - resources have been allocated in Europe consistently for these aims. To an important extent this dynamic has been driven by the relatively poorer countries, which during the negotiations for their joining the Community have put as a pre-condition the creation, or sharp increase of, grants and loans. The first such case was when Italy -before joining the EEC- pressed in the mid 50's for the creation of the European Investment Bank have contributed also to the sustained dynamic of financial transfers.

The thesis's ends with the conclusion that FEMIP has established itself as the «Euro-Mediterranean development bank» and that each regional integration process differs, but it seems clear that the broadly very successful European experience of financial mechanisms to support trade (and increasingly broader) integration may have interesting and important lessons for the EuroMed, as well as other regional integration processes, particularly those involving developing countries.

These closing remarks have proven the author's good insight and understanding of the Euro-Med issues, and have been hinting one full year in advance the recent political developments in the region, as announced by the newly elected President of the French Republic, N. Sarkozy who has been proclaiming his intention to support the creation of a EuroMed Union, and a EuroMed Bank based on the model of the EU and the EIB.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΑΤΛΑΝΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Του κ. **Ευαγγ. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗ**
Υπουργού Εθν. Άμυνας, Βουλευτού

Οι τρέχουσες παγκόσμιες συνθήκες επιβάλλουν, όπως είναι ευνόητο, εγρήγορση και φροντίδα για αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών ενδεχομένων συγκρούσεων.¹

Η παγκόσμια ασφάλεια, απειλείται από υφιστάμενες και αναδυόμενες κρίσεις, καθώς και από τοπικού και περιφερειακού τύπου συγκρούσεις, τα χαρακτηριστικά των οποίων έχουν ομοιότητες με τα διαχρονικά αίτια των τριβών, εντάσεων και διενέξεων μεταξύ κοινωνιών.

Βεβαίως στην αρχή του 21ου αιώνα, οι σύγχρονες διενέξεις εκδηλώνονται με διάβρωση της δομής των Κρατών, η οποία δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για τη δράση ενόπλων ομάδων και άλλων παικτών, ενθαρρύνοντας παράλληλα την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, την διαφθορά, το λαθρεμπόριο ανθρώπων και ναρκωτικών ουσιών.

Οι νέοι κίνδυνοι για την ασφάλεια έχουν τις ρίζες τους σε περιφερειακές συγκρούσεις κυρίως και λειτουργώντας ως παράγοντες αποσταθεροποίησης στο άμεσο περιβάλλον τους, απειλούν παράλληλα και την ασφάλεια της διεθνούς Κοινότητας στο σύνολό της.

Η Ελλάδα στηρίζει την πρωταρχική ευθύνη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της διεθνούς ασφάλειας και ειρήνης. Τάσσεται σταθερά και σαφώς υπέρ της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών μέσω των αρμοδίων Διεθνών Οργάνων, καθώς και διά της διμερούς και πολυμερούς συνεργασίας της ανάπτυξης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1. Εκτενής περίληψη Εισήγησης στην «The 11th Roundtable with the Government of Greece», ECONOMIST CONFERENCES, Athens, April 2007. Αποκλειστικός Εκπρόσωπος ECONOMIST CONFERENCES: CHAZLIS and RIVAS Co, Γεν. Διευθ. Ν. ΠΑΣΣΑΡΙΒΑΚΗ, Publ. Rel. Man. Π. ΤΣΑΦΑΡΑΣ.

Βεβαίως, στο κρίσιμο αυτό σημείο των διεθνών εξελίξεων, οι περιφερειακοί Οργανισμοί Ασφάλειας, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΝΑΤΟ και ο ΟΑΣΕ είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση και συμπλήρωση του καθοριστικού ρόλου των Ηνωμένων Εθνών. Δεν είναι βεβαίως μόνον οι ευρωπαϊκοί και οι υπερατλαντικοί περιφερειακοί Οργανισμοί, που είναι ενεργοί στη συνεργασία για την ασφάλεια και την ειρήνη. Και άλλοι Οργανισμοί, όπως η Αφρικανική Ένωση, επιζητούν πλέον ένα περισσότερο ενεργό ρόλο στην επίλυση χρόνιων κρίσεων και συγκρούσεων και στη διατήρηση της ειρήνης στην αφρικανική ήπειρο και την ουσιαστική ανάπτυξη αξιόπιστων δυνατοτήτων τους για δράση.

Στην ευρύτερη περιοχή μας, αυτή της νοτιοανατολικής Ευρώπης, εξακολουθούν να υπάρχουν εστίες αποσταθεροποίησης, χωρίς όμως, ευτυχώς, ν' αντιμετωπίζουμε την ένταση των κρίσεων, που είχαμε στο παρελθόν. Η λογική των συγκρούσεων έχει σε σημαντικό βαθμό υποχωρήσει και έχει υποβαθμισθεί.

Υποστηρίζουμε, τόσο την ένταξη των Βαλκανικών Χωρών στις ευρωατλαντικές δομές, όσο και την ανάπτυξη περιφερειακής συνεργασίας.

Η Κυβέρνηση προωθεί ενεργά τη διαδικασία συνεργασίας της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Πιστεύουμε πως η μέγιστη δυνατή ανάπτυξη ενδοπεριφερειακών θεσμών και δράσεων, θα δώσει πρακτικές απαντήσεις στα διάφορα οριζόντια προβλήματα, που αντιμετωπίζει η περιοχή μας και θα βοηθήσει όλες τις εμπλεκόμενες Χώρες να εστιάσουν στα πολυάριθμα και σημαντικά στοιχεία που τις ενώνουν, παρά σε όσα τις χωρίζουν.

Είναι πολύ βασικό να αντιληφθούμε, ότι στο σημερινό τελικά αλληλοεξαρτώμενο κόσμο, αυτό που απειλεί τον έναν από μας, απειλεί όλους. Απειλεί και τον άλλον. Η ασφάλεια δηλαδή του ενός τελικά, είναι και ασφάλεια του άλλου. Έτσι, το ζήτημα της άμυνας και ασφάλειας είναι πολύ ευρύτερο από τη μία και μόνη αναπροσαρμογή των στρατιωτικών δογμάτων και μία ανάπτυξη νέων εθνικών στρατιωτικών στρατηγιών.

Και είναι αυτός ο λόγος, που η πολιτική και η δράση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας στρέφονται ακριβώς στην πρόληψη των συγκρούσεων και στην εξομάλυνση των διακρατικών σχέσεων μειώνοντας τις εντάσεις και συμβάλλοντας στην αμοιβαία κατανόηση και στην οικοδόμηση συνθηκών ειλικρίνειας και εμπιστοσύνης.

Με τη συνεργασία των Υπουργείων Άμυνας και των Εξωτερικών των Χωρών της νοτιοανατολικής Ευρώπης, με μία σειρά πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων στο στρατιωτικό και τεχνικό τομέα, αλλά και σε τομείς όπως η αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, δημιουργούμε ένα περιφερειακό σύστημα ασφάλειας, που καθημερινά το ενισχύουμε και στο οποίο η Ελλάδα διαδραματίζει ουσιαστικό, σημαντικό ρόλο.

Στο πλαίσιο αυτό, όπως γνωρίζετε, έχουμε υπογράψει συμφωνία για τη δημιουργία ενός τακτικού σχηματισμού μάχης (Battlegroup), ο οποίος θα καταστεί επιχειρησιακός εντός του 2007 με την Ελλάδα ως Χώρας πλαισίου, με συμμετοχή της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Κύπρου.

Η επένδυση στην άμυνα, είναι επένδυση στην ειρήνη. Είναι επένδυση στον άνθρωπο. Είναι επένδυση για την ανάπτυξη των κοινωνιών, διότι μόνο όταν δημιουργείται ένα ασφαλές περιβάλλον μπορούν να προσελκυθούν επενδύσεις, οι οποίες ανοίγουν νέες θέσεις απασχόλησης, γιατί κανείς δεν τολμά να κάνει επενδύσεις σ' ένα αβέβαιο περιβάλλον.

Γι' αυτό ακριβώς και δαπανώνται και πολλά χρήματα στον τομέα της άμυνας. Και πιστεύω, ότι ο τομέας της άμυνας είναι εκείνος, που έχει και το ιδικό του μερίδιο και συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη.

Είναι γνωστό, ότι πολλές Χώρες, όπως και η Ελλάδα, συμμετέχουν σε διεθνείς ειρηνευτικές αποστολές πάντα με την ομπρέλα του ΟΗΕ.

Αυτό όμως, όπως καταλαβαίνετε, απαιτεί κόστος. Ήμουν από εκείνους, που είχα προτείνει στη Σύνοδο Υπουργών Εθνικής Αμύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εισηγηθούμε στους Υπουργούς των Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στον κ. ΑΛΜΟΥΝΙΑ, να εξετάσουμε το ενδεχόμενο ώστε οι αμυντικές δαπάνες ή, αν θέλετε, οι δαπάνες συμμετοχής των Χωρών στις μεγάλες αυτές διεθνείς ειρηνευτικές αποστολές, εφ' όσον είναι δυνατόν, να μην εγγράφονται στο έλλειμμα.

Η Ελλάδα συνεπής στην πολιτική της οικοδόμησης ειρηνικών σχέσεων με τους γείτονές της, θα συνεχίσει να εργάζεται για τη δημιουργία κλίματος μηδενικής έντασης στην περιοχή, με την προώθηση της διμερούς συνεργασίας σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

Είναι κοινός τόπος πλέον, ότι το διεθνές γεωπολιτικό και γεωστρατηγικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από απρόβλεπτες συνθήκες και ασύμμετρες απειλές. Οι νέες προκλήσεις επηρεάζουν αρνητικά τις προσπάθειες της Διεθνούς Κοινότητας για πρόοδο και ευημερία.

Στο περιβάλλον αυτό η Ελλάδα τηρεί σταθερή πολιτική έχοντας ως στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων και νέων προκλήσεων, καθώς και την προάσπιση της ασφάλειας της Χώρας. Διατηρούμε ισχυρές και αξιόμαχες Ένοπλες Δυνάμεις, ικανές να αντιμετωπίσουν με επιτυχία όποια δήποτε απειλή, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην άσκηση της αποτελεσματικής εξωτερικής πολιτικής.

Ταυτόχρονα έχουμε αναλάβει σημαντικό πολύπλευρο ρόλο σε όλες τις διεθνείς προσπάθειες με γνώμονα την προώθηση της ειρήνης, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και την επίλυση περιφερειακών συγκρούσεων, με παράλληλη αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων. Ο σχεδιασμός μας, ο σχεδιασμός της εθνικής αμυντικής πολιτικής, πρέπει άμεσα κατά τη γνώμη μου να υπηρετεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την παρουσία της Χώρας στο διεθνές πεδίο και το σύνολο των υποχρεώσεων, που προκύπτουν από τη συμμετοχή στην αντιμετώπιση των σύγχρονων συνθηκών ασφαλείας.

Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας θα συνεχίσουμε να εργαζόμεθα προς όφελος, τόσο της εθνικής, όσο και της παγκόσμιας ασφάλειας, της δημοκρατίας και της ελευθερίας όλων μας.

Ιδιαίτέρως επιτυχείς οι εργασίες του Β' Διεθνούς Ενεργειακού Συνεδρίου του ECONOMIST

Η Εισήγηση του Έλληνα Υπουργού Ανάπτυξης κ. Δημητρίου ΣΙΟΥΦΑ

Είναι ιδιαίτερη τιμή για μένα να κηρύττω, ενώπιον αυτού του εκλεκτού ακροατηρίου, την έναρξη των εργασιών του Β' Διεθνούς Ενεργειακού Συνεδρίου του Economist, που διοργανώνεται αυτό τον Φεβρουάριο στην Αθήνα. Εκλεκτοί Ομιλητές από το χώρο της πολιτικής, της οικονομίας και της ενέργειας, θα έχουν την ευκαιρία να καταθέσουν προβληματισμούς, απόψεις και προτάσεις σε μία σειρά από ζητήματα, που ευρίσκονται στην αιχμή του ενδιαφέροντος της παγκόσμιας κοινής γνώμης. Άλλως τε, το Συνέδριο αυτό έρχεται σε μία στιγμή που ο Κόσμος απαιτεί νέους στόχους και νέες πολιτικές για την ενέργεια. Στόχους και πολιτικές με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία του Περιβάλλοντος. Οι κλιματολογικές αλλαγές, που βιώνουμε σε ολόκληρο τον Πλανήτη, αποτελούν σαφή προειδοποίηση, που δεν μπορεί να αγνοείται από κανένα τομέα της Οικονομίας. Πέρα, λοιπόν, από την εξασφάλιση επαρκούς ενέργειας, τίθενται και ζητήματα μορφών ενέργειας. Τίθεται, βέβαια, και ζήτημα εξοικονόμησης ενέργειας. Είναι, λοιπόν εξαιρετικά επίκαιρο το Συνέδριο αυτό. Συμπίπτει, άλλως τε, και με μία σειρά από γεγονότα, που σηματοδοτούν τις ενεργειακές πολιτικές του παρόντος και του μέλλοντος. Μόλις την προηγούμενη εβδομάδα, στο Συμβούλιο Υπουργών Ενέργειας της Ε.Ε., συζητήσαμε διεξοδικά τις προτάσεις του Προέδρου BARROSO και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την νέα «Ενεργειακή Πολιτική για την Ευρώπη». Οφείλω, μάλιστα, να υπογραμμίσω, ότι στο επίκεντρο των συζητήσεων (πέρα από την αύξηση των ενεργειακών επενδύσεων στις Χώρες-Μέλη της Ένωσης) ευρέθηκαν (κυρίως) δύο ζητήματα:

Πρώτον ο καθορισμός νέων υψηλών στόχων για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, με ορίζοντα το 2020.

Δεύτερον η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Επί πλέον, συζητήσαμε και το νέο πρότυπο για την αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία των απελευθερωμένων ενεργειακών αγορών έτσι, ώστε να διασφαλίζεται το μέγιστο δυνατό όφελος για τις εθνικές οικονομίες και τους Πολίτες-καταναλωτές. Σημειώνω, ότι τα ζητήματα αυτά, (που αφορούν, τόσο στο μέλλον της Ευρωπαϊκής Οικονομίας, όσο και στην ποιότητα ζωής των Πολιτών), θα ευρεθούν στο επίκεντρο των συζητήσεων των Ηγετών των 27 Χωρών-Μελών της Ένωσης στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που θα γίνει τον Μάρτιο στις Βρυξέλλες. Είναι, άλλως τε, γενικώς παραδεκτό, ότι τα θέματα που αφορούν στην ενέργεια αποτελούν, για τις Ευρωπαϊκές Χώρες, τομέα αιχμής. Είναι ο κρίσιμος αναπτυξιακός τομέας που παίρνει, ήδη, τη

σκυτάλη από τις τηλεπικοινωνίες, οι οποίες (όπως είναι σε όλους γνωστό), διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στη δεκαετία του '90. Είναι τομέας που πρόκειται:

- Να προσελκύσει επενδύσεις μεγάλης κλίμακας.
- Να εισάγει νέες τεχνολογίες.
- Να αυξήσει τις δυνατότητες και τις επιλογές των Πολιτών-καταναλωτών.

Είναι τομέας μέγιστης πολιτικής και κοινωνικής ευθύνης. Υπογραμμίζω, άλλη μία φορά, ότι τόσο η παραγωγή, όσο και η κατανάλωση ενέργειας, δεν μπορεί να αναπτύσσονται χωρίς ευαισθησία στο περιβάλλον. Γι' αυτό ακριβώς, στη Χώρα μας, βασικοί στόχοι της νέας ενεργειακής πολιτικής είναι:

- Η εξοικονόμηση ενέργειας.
- Η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση καθαρών μορφών ενέργειας.
- Η μείωση της πετρελαϊκής εξάρτησης.

Στα τελευταία τρία χρόνια η Κυβέρνηση έφερε τον τομέα της ενέργειας στην κορυφή της αναπτυξιακής της πολιτικής. Κινηθήκαμε σε δύο βασικούς άξονες. Ο πρώτος αφορά στις παρεμβάσεις για την δημιουργία μίας σύγχρονης και ολοκληρωμένης ενεργειακής αγοράς.

Ενσωματώσαμε τις Κοινοτικές Οδηγίες 54 και 55 του 2003 στο εσωτερικό μας Δίκαιο, απελευθερώνοντας τις αγορές ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

Έχουμε εισαγάγει τα βιοκαύσιμα στο ενεργειακό ισοζύγιο της Χώρας, δημιουργώντας μία νέα αγορά, που προσελκύει επενδύσεις δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ.

Θεσμοθετήσαμε ένα σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο για την περαιτέρω προώθηση των ΑΠΕ. Ένα σύστημα το οποίο στηρίζεται στον περιορισμό της αδειοδοτικής γραφειοκρατίας και στην παροχή ισχυρών οικονομικών κινήτρων για την αύξηση των επενδύσεων στην αιολική, στην ηλιακή, στην υδροηλεκτρική, στην κυματική ενέργεια και στη συμπαγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης.

Παράλληλα, εντάξαμε στην εθνική ενεργειακή στρατηγική την ενίσχυση του συστήματος παραγωγής, μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και την επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου στο εσωτερικό της Χώρας. Μόλις πρόσφατα ανακοινώσαμε σειρά έργων για την επέκταση του δικτύου υψηλής πίεσης φυσικού αερίου συνολικού προϋπολογισμού ενός δις. ευρώ.

Ο δεύτερος άξονας της νέας ενεργειακής πολιτικής συνδέεται με την ενεργό συμμετοχή της Χώρας μας στα διεθνή ενεργειακά δίκτυα, ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και πετρελαίου, αλλά και στην στήριξη μεγάλης κλίμακας πρωτοβουλιών της Ε.Ε.

Ενδεικτικά, επισημαίνω:

Την κατασκευή του Ελληνο-Τουρκικού αγωγού φυσικού αερίου, που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2005 και ολοκληρώνεται τον Ιούνιο του 2007.

Τη δρομολόγηση της κατασκευής του Ελληνο-Ιταλικού αγωγού φυσικού αερίου. Για το σκοπό αυτό υπογράψαμε Διακρατική Συμφωνία με την Ιταλία (το Νοέμβριο του 2005) και μόλις πρόσφατα (στις 31 Ιανουαρίου 2007), το Πρωτόκολλο Προθέσεων, με το οποίο καθορίστηκαν όλα τα βήματα μέχρι την έναρξη της κατασκευής αυτού του μεγάλης σημασίας έργου. Επισημαίνω, ότι ο αγωγός φυσικού αερίου Τουρκίας-Ελλάδας-Ιταλίας αποτελεί έργο ιδιαίτερης σημασίας για την Ευρώπη καθώς θα αποτελέσει τον πρώτο ενεργειακό διάδρομο φυσικού αερίου από την περιοχή της Κασπίας και της Μέσης Ανατολής προς τα μεγάλα καταναλωτικά κέντρα της Δυτικής Ευρώπης.

Την προώθηση της κατασκευής του αγωγού Μπουρκάς-Αλεξανδρούπολη, για τη δημιουργία ενός συμπληρωματικού, προς τα Στενά του Βοσπόρου, διαύλου μεταφοράς ρωσικών πετρελαίων και πετρελαίων της Μαύρης Θάλασσας (μέσω της Βουλγαρίας και της Ελλάδας) στις αγορές της Μεσογείου, της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής. Η Διακρατική Συμφωνία έχει υπογραφεί από τους εκπροσώπους των τριών Χωρών.

Την προώθηση διμερούς ενεργειακής συνεργασίας με Χώρες της ευρύτερης περιοχής μας και του Αραβικού Κόσμου. Υπογράψαμε Διακρατικές Συμφωνίες με την Αίγυπτο και την Αλβανία για συνεργασία στον τομέα της ενέργειας, ενώ παράλληλα αναβαθμίσαμε την συνεργασία μας με τις Χώρες της Αραβικής Χερσονήσου.

Την προώθηση πολυμερούς διεθνούς συνεργασίας. Αναφέρομαι στην δημιουργία της Ενεργειακής Κοινότητας των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η Συνθήκη για την ίδρυση της οποίας υπεγράφη στην Αθήνα, τον Οκτώβριο του 2005 και τέθηκε σε λειτουργία τον Ιούλιο του 2006. Άφησα τελευταία την αναφορά αυτή γιατί πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό διεθνές γεγονός με θετικές μεσομακροπρόθεσμες επιπτώσεις όχι μόνο για τις Χώρες της ευρύτερης περιοχής μας, αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη. Οφείλω να αναφέρω, ότι η ιδέα για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ξεκίνησε το 1996 από τον κ. Χρήστο ΠΑΠΟΥΤΣΗ κατά την διάρκεια της θητείας του ως Επιτρόπου για θέματα Ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ιδέα αυτή υλοποιήθηκε με την υπογραφή της Συνθήκης για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας στην Αθήνα τον Οκτώβριο του 2005 και αποδεικνύει, ότι όταν υπάρχουν καλές ιδέες πάντα ευρίσκεται τρόπος για την προώθηση και υλοποίησή τους.

Τελιώνοντας, είμαι βέβαιος, ότι και αυτό το Συνέδριο του Economist θα σημειώσει μεγάλη επιτυχία. Είμαι βέβαιος, ότι οι εισηγήσεις, που ακολουθούν πρόκειται να συμβάλουν στην κατανόηση των μεγάλων προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο ενεργειακός τομέας, αλλά και των ευκαιριών που προσφέρει, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι, άλλως τε, τομέας απόλυτα συνυφασμένος με την οικονομική ανάπτυξη, τη συνεργασία των Χωρών και βεβαίως με την πρόοδο και την ευημερία των Πολιτών.

**ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

✱

**REVUE DE
DECENTRALISATION
D' ADMINISTRATION
LOCALE ET DE
DEVELOPPEMENT
REGIONAL**

✱

**REVIEW OF
DECENTRALIZATION
LOCAL
GOVERNMENT
AND REGIONAL
DEVELOPMENT**

Επιστημ. Υπεύθυνος
Καθηγητής
Κωνστ. ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήναι

Τεύχη ετών

1995, 1996, 1997, 1998,
1999, 2000, 2001, 2002,
2003, 2004, 2005, 2006,
2007

Εκτός των τειχών

«ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΑΤΕΙΟ» ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ: ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ Ή ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ IN VITRO;

Του Δρος Διον. Ν. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΥ

Πρόεδρου Δ.Σ.Γ.Ν. Ληξουρίου¹

Ο 20ός αιώνας είχε χαρακτηριστεί ως η περίοδος των νευροεπιστημών, αφού κατά την διάρκειά του έγιναν οι περισσότερες ανακαλύψεις για την λειτουργία των νευρωνικών κυκλωμάτων. Ανακαλύψεις, οι οποίες σηματοδότησαν μία σειρά από αλλαγές, όχι μόνο στο επίπεδο της θεραπείας των ψυχικά ασθενών, αλλά και στο επίπεδο της διαφοροποίησης της στάσης μας απέναντι στην ψυχική υγεία. Συγκεκριμένα, η δεκαετία 1990-2000 είχε ονομασθεί επίσημα «ως η δεκαετία του εγκεφάλου», αφού το μεγαλύτερο μέρος των διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων, αλλά και της χρηματοδότησης, που είχε δοθεί αφορούσε στην εγκεφαλική λειτουργία, σε παθήσεις του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος, καθώς και στις δυνατές θεραπευτικές παρεμβάσεις.

Μία όμως από τις πιο σημαντικές ανακαλύψεις των τελευταίων 100 ετών ήταν η συνειδητοποίηση, ότι ο εγκέφαλος του ανθρώπου, λειτουργεί μέσα σε ένα δομημένο κοινωνικό σύνολο από το οποίο επηρεάζεται, αλλά και το οποίο επηρεάζει ενεργά. Αυτή η συνειδητοποίηση οδήγησε στην δημιουργία νέων γνωστικών αντικειμένων στο πεδίο των νευροεπιστημών, όπως η νευροκοινωνιολογία, η νευροφιλοσοφική και η νευροπολιτική (Ten Houtten, 1997). Η νευροκοινωνιολογία, ειδικά, αποτελεί τον άξιο απόγονο επιστημών όπως, η κοινωνιολογία της ιατρικής και οι νευροεπιστήμες, αλλά και τον στενό συνεργάτη της σε αυτή τη νέα εποχή, την κοινωνική ιατρική.

Η επιστήμη της κοινωνικής ιατρικής μαζί με τα γνωστικά αντικείμενα της επιδημιολογίας και της δημόσιας υγιεινής, θεωρούνται -και είναι- ο μοχλός των κοινωνικών αλλα-

1. Ο κ. Δ.Ν. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΣ είναι Ιατρός - Κοινωνιολόγος, με Ειδικότητα Κοινωνικής Ιατρικής, κάτοχος MSc Υγιεινής Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Προστασίας και Δρ Κοινωνικών Επιστημών. Προσφάτως ανέλαβε Διοικητής / Πρόεδρος Δ.Σ. Γενικού Νοσοκομείου Ληξουρίου «Μαντζαβινάειο».

γών, η βάση στην οποία θα δομηθεί η κοινωνική πολιτική για την δημόσια υγεία, το όχημα στο οποίο θα επιβιβαστούν η συμβουλευτική, η ιατρική των καταστροφών, η πρόληψη και η ενημέρωση του πληθυσμού για οργανικές και ψυχικές παθήσεις, ο σχεδιασμός για άμεση κινητοποίηση και δράση σε περιπτώσεις άμεσης ανάγκης, η καταγραφή των διατροφικών αναγκών πληθυσμών, που πλήττονται από επιδημίες και στερούνται των βασικών μέσων επιβίωσης. Ουσιαστικά η κοινωνική ιατρική αποτελεί ένα εθνικό, αλλά και διεθνές forum ανταλλαγής ιδεών, που βασίζονται στην ιατρική, αλλά και στην δομή και οργάνωση του εκάστοτε κοινωνικού συστήματος. Επηρεάζει την δομή του κοινωνικού συνόλου, αλλά και η άσκησης της επηρεάζεται από την συγκεκριμένη δομή.

Με αυτές τις βασικές αρχές, που διέπουν την κοινωνική ιατρική δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός, ότι ο 21ος αιώνας χαρακτηρίσθηκε ως ο «αιώνας της κοινωνικής ιατρικής» (Berridge, 2006). Η σύνθεση, η βασική ικανότητα του πεδίου της κοινωνικής ιατρικής, των γνώσεων, αλλά και των τεχνικών παρέμβασης σε ένα ενεργό κοινωνικό σύνολο, έχει αποδείξει, ότι διαθέτει μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας από αυτά, που μεμονωμένα μπορούν να προσφέρουν άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως η κοινωνιολογία, η γενική ιατρική, η ψυχολογία, ή οι πολιτικές επιστήμες. Είμαστε, πλέον, αντιμέτωποι με την εποχή, που απαιτεί από εμάς, ο σχεδιασμός της δημόσιας υγείας να αντλήει τα συστατικά του όχι μόνο από την πολιτική, αλλά και από την ιατρική, την κοινωνιολογία, τις νευροεπιστήμες, τις φυσικές επιστήμες και τις επιστήμες του περιβάλλοντος. Η διοίκηση ενός χώρου όπως είναι το νοσοκομείο, που προσφέρει υπηρεσίες υγείας από ένα ειδικό κοινωνικής ιατρικής, αποτελεί ένα ισχυρό κίνητρο κοινωνικής δράσης. Στις περιπτώσεις, που το νοσοκομείο ευρίσκεται στην περιφέρεια, η κινητοποίηση είναι μεγαλύτερη, όπως μεγαλύτερο είναι και το εύρος των αλλαγών, που μπορούν να πραγματοποιηθούν.

Το Γενικό Νοσοκομείο Ληξουρίου «Μαντζαβινάτειο», δημιουργήθηκε για να εξυπηρετεί τους κατοίκους της Παλλικής, ενώ η ιστορία του στον χώρο της ιατρικής είναι ιδιαίτερα σημαντική. Με την ανάληψη της διοίκησης του Μαντζαβινάτειου, επεδιώχθη όλος ο σχεδιασμός δράσης του, αλλά και παροχής υπηρεσιών, όχι μόνο να βασισθεί στις αρχές που διέπουν την κοινωνική ιατρική, αλλά παράλληλα να ενεργοποιήσει όλους τους κατοίκους της περιοχής και να δοθεί το έναυσμα για ουσιαστική αλληλεπίδραση μεταξύ νοσοκομείου και κοινωνικού συνόλου. Με την συνεργασία του ιατρικού, διοικητικού και νοσηλευτικού προσωπικού, που ήδη υπήρχε στο νοσοκομείο, σχεδιάσθηκε ένα νοσοκομείο, το οποίο θα πηγαίνει στον πολίτη και δεν θα περιμένει απλά τον πολίτη να το επισκεφθεί, όταν αντιμετωπίσει κάποιο πρόβλημα υγείας!

Έτσι, έχει δομηθεί ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας, το οποίο περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Ενημερωτικές ομιλίες για θέματα υγείας αλλά και παροχή πρώτων βοηθειών σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης, στις δημόσιες υπηρεσίες της περιοχής, στο πυροσβεστικό σώμα, στην αστυνομία, σε συλλόγους γονέων, αλλά και πολιτιστικούς συλλόγους.

Ραδιοφωνικές εκπομπές με τον τίτλο «Ένας ιατρός σας ενημερώνει», προκειμένου να πληροφορείται, να ενημερώνεται ο πληθυσμός, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η εξάλειψη διαφόρων μύθων, που επικρατούν στον χώρο της υγείας.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διαθέτουμε ενημερωμένους πολίτες, εκπαιδευμένους σε θέματα υγείας και μετόχους της κοινωνικής αλλαγής, που σχεδιάζουμε. Η ανταπόκριση των κατοίκων, αλλά και η διάθεσή τους να συμμετέχουν σε αυτή τη «νέα σχέση», που δημιουργήθηκε μεταξύ ενός δημόσιου φορέα παροχής υπηρεσιών και πολίτη, αποδείχθηκε στις 9 Μαρτίου -παγκόσμια ημέρα αιμοδοσίας- όταν οι κάτοικοι του Ληξουρίου συμμετείχαν ενεργά στην προσφορά ζωής σε συνανθρώπους μας.

Από την αρχή του έτους το Γενικό Νοσοκομείο Ληξουρίου «Μαντζαβινάτειο» εντάχθηκε στο πρόγραμμα της συνεχιζόμενης ιατρικής εκπαίδευσης, γεγονός που δίνει την ευκαιρία δημιουργίας ενός διαφορετικού «ερευνητικού» πρωτοκόλλου για τον κάθε ασθενή μας και συνεχούς ενημέρωσης για τις σύγχρονες εξελίξεις της ιατρικής. Ο στόχος για καλύτερη νοσηλεία μοιάζει με ένα δρόμο διπλής κατεύθυνσης, αφού καλύτερη νοσηλεία συνεπάγεται και καλύτερες συνθήκες εργασίας για το προσωπικό, όπως και οι καλύτερες συνθήκες εργασίας του προσωπικού προάγουν την βέλτιστη νοσηλεία.

Το «Μαντζαβινάτειο» διανύει μία περίοδο αναγέννησης και αναδόμησης. Το νοσοκομείο αλλάζει τόσο από άποψη κτιριακής υποδομής και εσωτερικών χώρων, όσο και στον τομέα επικοινωνιακής του πολιτικής. Μία νέα σειρά από έργα που έχουν σχεδιασθεί, όπως η αντιστήριξη του κτιρίου του νοσοκομείου σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο Πατρών, η νέα παιδιατρική πτέρυγα «Νιάρχου», ο σχεδιασμός νέας εισόδου και εξόδου από το νοσοκομείο, η μεταφορά των διοικητικών υπηρεσιών, η δημιουργία άρχεινγκ, αλλά και η διαμόρφωση των εσωτερικών χώρων του νοσοκομείου, έχουν ως στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, του «ασθενή του», αλλά και το λειτουργικό εργασιακό περιβάλλον. Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια για εμπέδωση της δημόσιας οικολογικής συνείδησης και για το λόγο αυτό έχει συνταχθεί κανονισμός νοσοκομειακών αποβλήτων, ενώ παράλληλα κατασκευάζεται η αποθήκη νοσοκομειακών αποβλήτων.

Η καθημερινή λειτουργία του νοσοκομείου άλλαξε έχοντας πάντα ως στόχο τον άνθρωπο. Αυτή η ανθρωποκεντρική προσέγγιση επέβαλλε διάφορες νέες προσεγγίσεις του παραγόμενου έργου.

Το «Μαντζαβινάτειο» πραγματοποίησε το άνοιγμά του προς την κοινωνία της Παλλικής, την κοινωνία της πληροφόρησης αλλά και την κοινωνία του 21ου αιώνα. Ήδη, ευρίσκονται υπό μελέτη ή εξέλιξη προγράμματα με τα οποία επιδιώκεται η προσφορά πρωτοποριακών υπηρεσιών στους κατοίκους του νησιού μας, αλλά και η δημιουργία στον χώρο του νοσοκομείου μας Κέντρου διάγνωσης και θεραπείας. Η μεγαλύτερη δύναμή μας πηγάζει από την συμμετοχή του κοινωνικού συνόλου στα καθημερινά νοσηλευτικά δρώμενα, αφού πλέον γνωρίζει, ότι όλες αυτές οι νέες υπηρεσίες σχεδιάζονται με γνώμονα την εξυπηρέτησή του. Η μεγαλύτερη ελπίδα μας αντλείται από την κοινή προσπάθεια όλων, όσων μετέχουμε στον σχεδιασμό αυτής της πρωτοποριακής προσπάθειας, που διέπεται και εξουσιάζεται από τις βασικές αρχές της κοινωνικής ιατρικής.

Είναι γνωστό άλλως τε, ότι όταν ηγείται η κοινωνική ιατρική στον σχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής, που αφορά στα προγράμματα δημόσιας υγείας, το αποτέλεσμα θα είναι η ενεργός συμμετοχή του μεγαλύτερου μέρους του κοινωνικού συνόλου και η υγιής αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και πολιτών.

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ

Της κ. **Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ**
Δρος Κ.Π.Ε., Μ. Sc. Περ. Αναπτ.

Γενικά για το θεσμό και το ρόλο του

Παραδοσιακά η απλή και μόνον γνώση ή και εμπειρία ενός γνωστικού αντικειμένου ήταν αρκετή για να εφοδιάσει κάποιον με την ταυτότητα του εκπαιδευτή. Ήταν αρκετό να δίδονταν κάποια ευκαιρία -ένα ακροατήριο- και ο εκπαιδευτής μετέδιδε τις γνώσεις του με όποιο τρόπο έβρισκε ότι ταίριαζε καλύτερα στον εαυτό του. Στην περίπτωση αυτή, η οποία είναι και αντιπροσωπευτική της πλειονότητας των εκπαιδευτών, το σκηνικό απαιτεί από τη μία πλευρά κάποιον εκπαιδευτή παντογνώστη, αλλά και παντοδύναμο, γιατί φυσικά η γνώση είναι δύναμη, και από την άλλη κάποιους εκπαιδευόμενους, που δέχονται παθητικά τη γνώση του.

Το σκηνικό αυτό αποτελεί το παραδοσιακό μοντέλο της εκπαίδευσης, τόσο ανέργων, όσο και στελεχών. Γεννάται όμως το ερώτημα κατά πόσο η παραδοσιακή αυτή μορφή εκπαίδευσης φέρνει αποτελέσματα, τόσο στα στελέχη των επιχειρήσεων, όσο και στους ανέργους. Η έντονα εκφρασμένη απαίτηση πολλών εκπαιδευόμενων, για λιγότερη θεωρία και περισσότερη πράξη φανερώνει, ότι υπάρχει πραγματικό πρόβλημα στον τρόπο, που γίνεται η εκπαίδευση και ειδικότερα πρόβλημα που εντοπίζεται στον εκπαιδευτή¹.

Η εικόνα του παντογνώστη καθηγητή φαίνεται να κλονίζεται μπροστά σε προβληματισμένα στελέχη επιχειρήσεων ή/και ανέργους, που οι μεν πρώτοι αναζητούν νέους τρόπους αντιμετώπισης των ευκαιριών, αλλά και απειλών, που συνθέτουν το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον του έργου τους, και οι δεύτεροι κάποια θέση στην αγορά εργασίας. Ειδικά στην περίπτωση της εκπαίδευσης των στελεχών, η αξία των γνώσεων, που κατέχει ένας εκπαιδευτής αξιολογείται διαφορετικά. Η δυνατότητα χρησιμοποίησής τους, να φέρουν πραγματικό όφελος στους εκπαιδευόμενους, μετρά περισσότερο από ό,τι η επίδειξη των όποιων χρησιμοτήτων τους. Επομένως, εάν θα θέλαμε να επιρρίψουμε κάποιες ευθύνες για την αναποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης, θα την εντοπίζαμε κυρίως στην πλευρά του εκπαιδευτή.

Η αναγκαιότητα της αλλαγής του ρόλου του εκπαιδευτή/εισηγητή

Οι συσσωρευμένες γνώσεις του εκπαιδευτή, που προέρχονται από ακαδημαϊκή έρευνα ή από εργασιακή εμπειρία, δεν είναι δυνατόν να μεταφτευθούν στους ενήλικες εκπαιδευόμενους έτσι απλά, επειδή κάποιος εκπαιδευτής το επιθυμεί. Η επιτυχία της εκπαίδευσης ευρίσκεται στο κατά πόσο ο ενήλικας² εκπαιδευόμενος θα μάθει κάτι το δια-

φορετικό, κάτι το καινούργιο από ό,τι ήξερε πριν από την εκπαίδευση έτσι, ώστε να δείξει μία διαφορετική «αλλαγμένη» συμπεριφορά στον τρόπο άσκησης των καθηκόντων του³ ή να καταστεί ικανός να κατακτήσει μία θέση στην αγορά εργασίας, εάν πρόκειται για άνεργο. Το ουσιώδες είναι να μπορέσει ο ίδιος ο εκπαιδευόμενος να πάρει τη νέα γνώση κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να την ενσωματώσει, με βάση το ιδιαίτερο προσωπικό του στυλ, στο ήδη υπάρχον γνωστικό εννοιολογικό περιεχόμενο των συναφών γνώσεών του. Αλλά για τη διαδικασία της κατοχής των γνώσεων με την ξεκάθαρη προοπτική της χρησιμοποίησής τους στον επαγγελματικό στίβο, θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή και η συνεργασία των εκπαιδευομένων. Στην πραγματικότητα όμως πόσες φορές συμβαίνει αυτό; Και πόσες φορές οι εκπαιδευτές προσπαθούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να αντιμετωπίσουν περισσότερο αποτελεσματικά τα εργασιακά τους προβλήματα ή να διεκδικήσουν επιτυχώς κάποια θέση εργασίας;

Η πραγματικότητα θέλει τον εκπαιδευτή να δίνει προκαθορισμένες λύσεις-συνταγές, τον θέλει παντογνώστη και παντοδύναμο. Είναι γνωστό όμως, ότι ιδιαίτερα στον κόσμο των στελεχών η δύναμη ευρίσκεται σ' αυτόν που ενεργεί, παρό' αυτόν που παίρνει τις αποφάσεις, για τον απλό λόγο, ότι αυτός γνωρίζει περισσότερο από κάθε άλλον ποιο είναι το έργο του, αλλά και ποίες οι απαιτήσεις του. Επί πλέον, οι προκαθορισμένες απαντήσεις, που στηρίζονται σε γνώσεις του παρελθόντος ίσως να μην ταιριάζουν στην εποχή μας, όπου η σημερινή γνώση ίσως να μην αρκεί να δώσει λύσεις σε αυριανά προβλήματα. Αλλά τότε τα στελέχη των επιχειρήσεων θα πρέπει να μαθαίνουν να δημιουργούν, ώστε να μπορέσουν να δώσουν απαντήσεις στα καθημερινώς μεταβαλλόμενα προβλήματά μας.

Βασική, λοιπόν, προϋπόθεση της κατάληξης στα εν λόγω αποτελέσματα θεωρείται η αλλαγή του εκπαιδευτικού μοντέλου και η αλλαγή της εκπαιδευτικής νοοτροπίας εκ μέρους του εκπαιδευτή, με ταυτόχρονη μείωση της εξουσίας του εκπαιδευτή και παραχώρησή της στον εκπαιδευόμενο.

Αλλαγή ρόλων των εκπαιδευτών, αλλά και των ζητούντων την εκπαίδευση

Οι εκπαιδευτές, στην πλειοψηφία τους, καθορίζουν εκ των προτέρων τι θα πρέπει να γνωρίζει κάποιος εργαζόμενος για να γίνει περισσότερο αποτελεσματικός. Κρατούν τις γνώσεις και τις δίνουν όταν και όποτε το θελήσουν, αλλά και όταν τις δίνουν ικανοποιούν πρώτα τους εαυτούς τους και μετά το ακροατήριο, που τις περισσότερες φορές ίσως δεν τις χρειάζεται.

2. Οι ενήλικες μαθαίνουν με πρακτική εξάσκηση. Τα προβλήματα, ασκήσεις και παραδείγματα θα πρέπει να έχουν αληθοφάνεια και να σχετίζονται με τους εκπαιδευόμενους. Οι ενήλικες συσχετίζουν αυτά που διδάσκονται με αυτά που ήδη ξέρουν. Αυτό μπορεί να φτάνει σε ακραία σημεία με ορισμένους ανθρώπους, περιλαμβάνοντας καταστάσεις που στην πραγματικότητα δεν σχετίζονται με τα διδασκόμενα. Θα πρέπει να είναι γνωστό το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό παρελθόν των εκπαιδευομένων. Το καλύτερο είναι να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον προσανατολισμένο στην πληροφόρηση (αντί της αμιόσφαιρας διδασκαλίας), με τον τρόπο αυτό μειώνεται η ένταση. Από GOAD, T.W.: *Delivering Effective Training*. San Diego, 1982, University Associates.

3. Ι. ΧΑΛΑΣ: *Η Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης Στελεχών. Στο: Συλλογή άρθρων, «Αξιολόγηση Προσωπικού: Ανάπτυξη Στελεχών και Βελτίωση Οργάνωσης»* υπό Χαράλ. Κανελλόπουλου. Αθήνα, 1990.

Η έντονη απαίτηση πολλών ενηλίκων εκπαιδευομένων, στο τέλος σχεδόν κάθε επαγγελματικού προγράμματος κατάρτισης, για λιγότερη θεωρία και περισσότερη πράξη φανερώνει, ότι υπάρχει πραγματικό πρόβλημα στον τρόπο που γίνεται η εκπαίδευση. Ειδικότερα το πρόβλημα εντοπίζεται στον εκπαιδευτή. Επειδή η εκπαίδευση έχει ως στόχο τη βελτίωση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων, οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους⁴. Αυτό σημαίνει αλλαγή ρόλου του εκπαιδευτή, δηλαδή από εκπαιδευτή που διδάσκοντας μεταφέρει γνώσεις σε εκπαιδευτή, που «διευκολύνει» τη διαδικασία μάθησης. Όμως θα πρέπει να τονιστεί, ότι η αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτή δεν περιορίζεται στην εκπαιδευτική προσέγγιση, αλλά επεκτείνεται και στη σχέση του με τους εκπαιδευόμενους, η οποία, πρέπει να είναι κυρίως ανθρωποκεντρική.

Η διεύθυνση του ρόλου του εκπαιδευτή και στο ρόλο του συμβούλου θεωρείται αναγκαία ιδιαίτερα στο χώρο των επιχειρήσεων, εφ' όσον αναγνωρίζεται, ότι τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης έχουν επίδραση και μετριούνται στην επίτευξη των γενικότερων στόχων μίας επιχείρησης. Όσο αναγκαία θεωρείται η αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτή, τόσο αναγκαία θεωρείται και η εκπαίδευσή του στις καινούργιες απαιτήσεις του ρόλου του. Ο παραδοσιακός εμπειρικός εκπαιδευτής θα πρέπει να παραδώσει τη θέση του στο σύγχρονο εκπαιδευτή, εκπαιδευμένο στις αρχές μάθησης ενηλίκων.

Αν ο ρόλος αυτών, που παρέχουν την ενδοεπιχειρησιακή κυρίως εκπαίδευση και επιμόρφωση πρέπει να αλλάξει, άλλο τόσο θα πρέπει να αλλάξει ο ρόλος αυτών που την ζητούν. Η ύπαρξη τυχαίων, περιστασιακών και πρόσκαιρων χρηματικών πόρων, συνήθως ξεκινά τη διαδικασία της εκπαίδευσης με πρωτεύοντα στόχο να δαπανηθούν τα χρήματα και με δευτερεύοντα να καλυτερεύσει το κλίμα μέσα στην επιχείρηση. Πολλοί διευθύνοντες τις επιχειρήσεις δεν ενδιαφέρονται για ουσιαστική αναβάθμιση των προσφερομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών στις επιχειρήσεις τους γιατί προφανώς δεν τις θεωρούν αναγκαίες ή δεν υπάρχει πίστη στα αποτελέσματα, που μπορεί να φέρει η ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση και κατάρτιση.

Επίσης, οι ανάγκες για αλλαγές και συνεπώς για εκπαίδευση είναι συνέπεια της προσαρμογής στο εξωτερικό περιβάλλον⁵. Έτσι, αν υπάρχουν συνειδητοποιημένες ελλείψεις στην ομαλή λειτουργία μίας επιχείρησης, ή αν η επιχείρηση διαβλέπει επερχόμενες αλλαγές στο εξωτερικό περιβάλλον, π.χ. εντεινόμενος ανταγωνισμός, τότε η επιχείρηση αναζητεί βοήθεια μέσω της εκπαίδευσης. Όσο μεγαλύτερη είναι η συνειδητοποίηση για ανάγκες συνεχούς προσαρμογής, τόσο περισσότερο αποτελεσματική γίνεται η εκπαίδευση.

Η ανάγκη απασχόλησης ειδικού εκπαιδευτή/εισηγητή στα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής επαγγελματικής κατάρτισης

Στο ερώτημα κατά πόσον μία συγκεκριμένη επιχείρηση έχει ανάγκη από την παροχή υπηρεσιών ενός ειδικού εκπαιδευτή είναι αδύνατη η μονολεκτική απάντηση ναί ή όχι ε-

4. Ι. ΧΑΛΑΣ: *Εκπαιδευτές: Η άλλη όψη της εκπαίδευσης στελεχών. Οικονομικός Ταχυδρόμος. Αθήνα, Δεκέμβριος 1990.*

5. Ι. ΧΑΛΑΣ: *Η Εκπαίδευση στο Μικροσκόπιο. Πρακτικά Συνεδρίου «Διαχείριση Προγραμμάτων ΕΚΤ». Υπουργείο Εργασίας-ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ. Αθήνα, Σεπτέμβριος 1989.*

κτός εάν είναι γνωστόν λεπτομερώς το μέγεθος της επιχείρησης και έχει γίνει προηγουμένως συστηματική έρευνα των επιμορφωτικών αναγκών προσωπικού της σε όλες τις βαθμίδες της διοικητικής ιεραρχίας.

Για να έχουμε όποια δήποτε οφέλη από την επιμορφωτική δραστηριότητα είναι απαραίτητο να καθορίσουμε τις βασικές εργασίες, που πρέπει να προηγούνται. Οι εργασίες αυτές είναι οι ακόλουθες⁶.

α. Συστηματική ανάλυση όλων των θέσεων εργασίας, προκειμένου να καθορισθούν οι απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για κάθε συγκεκριμένη θέση εργασίας. Η εργασία αυτή είναι πολύπλοκη και εξειδικευμένη και η ίδια απαιτεί βασική επιμόρφωση και ανάπτυξη της ειδικευσης.

β. Μετά από την ανάλυση όλων των θέσεων εργασίας είναι ανάγκη να καθορισθούν: Το είδος και η μορφή της απαιτούμενης επιμόρφωσης.

Ο τρόπος οργάνωσης.

Οι μέθοδοι διδασκαλίας.

Το σύστημα αξιολόγησης.

γ. Η ανάπτυξη και η αλλαγή των στάσεων είναι μία άλλη πλευρά της επιμορφωτικής δραστηριότητας. Αυτή η πλευρά απαιτεί γνώση των θεωριών υποκίνησης και τη συνεισφορά των γνώσεων των επιστημόνων συμπεριφοράς καθ' όσον αφορά στην εργασιακή κατάσταση.

δ. Αποδεχόμενοι την άποψη, ότι η εκπαίδευση είναι συνυφασμένη με την επιμόρφωση είναι ανάγκη οι εμπλεκόμενοι στην επιμορφωτική δραστηριότητα να έχουν σαφή γνώση του εκπαιδευτικού συστήματος της Χώρας.

Τα αναφερθέντα ανωτέρω, είναι ένα μικρό μέρος ενεργειών, που όλες μαζί ενισχύουν την άποψη, ότι υπάρχει ένα σύνολο εξειδικευμένων γνώσεων, που πρέπει να κατέχονται, και ένα σύνολο δεξιοτήτων, που πρέπει αναπτυχθούν. Επί πλέον, υπάρχουν προβλήματα, που σχετίζονται με την σύνδεση της επιμόρφωσης κατά την εκτέλεση της εργασίας και την εκπαίδευση, επαγγελματική ή τεχνική, που παρέχεται από φορείς έξω από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα. Όλα αυτά απαιτούν σχεδιασμό των απαιτήσεων επιμορφωτικών προγραμμάτων για άτομα ή ομάδες ατόμων και ύπαρξη διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης, για να είναι γνωστή η έκταση και ο βαθμός επίτευξης των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Άλλως τε, οι ανάγκες της σύγχρονης επιχείρησης απαιτούν την δημιουργία ενός έμπειρου, ικανού, επιδέξιου, ανταγωνιστικού και προσαρμόσιμου στις τεχνολογικές εξελίξεις ανθρώπινου στελεχικού δυναμικού, το οποίο θα καταφέρει να οδηγήσει τόσο στην ανάπτυξη της κάθε επιχείρησης, αλλά και στην ευρύτερη τοπική ανάπτυξη του χώρου όπου δρα και λειτουργεί.

6. ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Κ.Π.Ε./ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/Ο.Α.Ε.Δ.: *Ο δεσμός του επιμορφωτή στις ιδιωτικές επιχειρήσεις- Ο ρόλος του και η επιστημονικοτεχνική του καιάρμση. Επιστ. Υπεύθ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Αθήναι, 1993, σ. 97.*

Το νέο πρότυπο του εκπαιδευτή/εισηγητή

Οι προσωπικές αξίες και παραδοχές του εκπαιδευτή ως προς τον εκπαιδευόμενο καθορίζουν τη στάση του στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά ταυτόχρονα και την ανάλογη αντίδραση από την πλευρά των εκπαιδευομένων, που κυμαίνεται από την παθητικότητα μέχρι την ενεργό συμμετοχή.

Στο ένα άκρο ευρίσκεται η συμπεριφορική σχολή⁷, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτής θεωρεί, ότι ο εκπαιδευόμενος δεν γνωρίζει τίποτε και ούτε μπορεί από μόνος του να μάθει, ενώ ο εκπαιδευτής είναι αυτός που ξέρει και ο μόνος υπεύθυνος από τον οποίο μπορεί να προέλθει η γνώση. Παντοδύναμος λοιπόν ο εκπαιδευτής γιατί κατέχει τη γνώση, που τόσο ανάγκη έχουν οι εκπαιδευόμενοι.

Η βασική παραδοχή της συμπεριφορικής σχολής, είναι ότι, δίνοντας τα κατάλληλα κίνητρα στους εκπαιδευμένους, ο εκπαιδευτής μπορεί να κατευθύνει τη συμπεριφορά τους προς την κατεύθυνση που αυτός επιθυμεί.

Στο άλλο άκρο ευρίσκεται η ανθρωπιστική σχολή⁸ σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευόμενος είναι ο κυρίαρχος της μάθησης. Αυτός γνωρίζει τι θέλει να μάθει, γιατί θέλει να το μάθει και πώς να το μάθει. Στο μόνο που θέλει βοήθεια είναι η διευκόλυνση της διαδικασίας. Ο εκπαιδευόμενος εδώ θεωρείται, ότι αποτελεί μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα και μπορεί από μόνος του να δημιουργεί και να αναπτύσσει τις γνώσεις του. Στην περίπτωση αυτή ο εκπαιδευτής βλέπει τον εκπαιδευόμενο ως αυθύπαρκτο και αυτοαναπτυσσόμενο άνθρωπο και τον βοηθά, δείχνοντάς του το δρόμο να μάθει.

Ο εκπαιδευτής εδώ είναι ο καταλύτης, που διευκολύνει τη μάθηση, ο δε ρόλος του καθορίζεται, αλλά και περιορίζεται, από τις ανάλογες ανθρωπιστικές στάσεις ως προς τους εκπαιδευόμενους.

Στην εποχή μας, ο θεσμός της επιμόρφωσης του προσωπικού εάν επιδιώκεται να έχει την καλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα και να συμβάλει στην πρόοδο και στην ανάπτυξη, πρέπει να τίθεται σε υψηλή θέση εντός της οργανωτικής δομής της επιχείρησης και μάλιστα στο σημείο εκείνο, που θα εξασφαλίζεται η πραγματική υποστήριξη από την ανώτατη διοίκηση και θα προστατεύεται από ένα ανώτατο διοικητικό στέλεχος.

Με τον τρόπο αυτό παρέχεται η δυνατότητα στο θεσμό και στον επιμορφωτή σε μικρό σχετικά χρονικό διάστημα να επηρεάσουν και να βελτιώσουν τις υφιστάμενες στάσεις για το θεσμό της επιμόρφωσης, και ακόμη να εξασφαλίσουν τους απαραίτητους πόρους για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Γνώσεις και δεξιότητες του εκπαιδευτή/εισηγητή

Το σύνολο των γνώσεων, που απαιτούνται από κάθε έναν από τους τύπους του επιμορφωτή, δεν μπορεί να καταγραφεί λεπτομερώς. Ωστόσο, η αναφορά σε γενικού χαρακτήρα ενότητες γνώσεων μπορεί επιγραμματικώς να είναι η ακόλουθη⁹:

7. Κύριος εκφραστής θεωρείται, ότι είναι F. SKINNER.

8. Κύριοι εκφραστές θεωρούνται οι C. Roger, C. ARGYRIS.

9. Ο.Α.Ε.Δ. - Πάντειο Πανεπιστήμιο Κ.Π.Ε. Αθηνών, *Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, «Ο Θεσμός του επιμορφωτή στις ιδιωτικές επιχειρήσεις- Ο ρόλος του και η επικοινωνιοκεντρική του κατάρτιση», Αθήνα 1993, σ. 107.*

- α. Γενικό υπόβαθρο γνώσεων σχετικό με την επιχείρηση και την βιομηχανία.
- β. Θεωρία σύγχρονης διοίκησης και λειτουργία επιμόρφωσης.
- γ. Γενικό υπόβαθρο γνώσεων εκπαιδευτικού συστήματος και επιμόρφωσης.
- δ. Γνώση των μεθόδων επιμόρφωσης και των τεχνικών διδασκαλίας.

Σε ότι αφορά στις απαιτούμενες δεξιότητες του επιμορφωτή είναι δυνατή η ομαδοποίηση τους σε δύο κυρίως ενότητες¹⁰:

α. Διευθυντικές. Για να ασκεί αποτελεσματικά τις διευθυντικές του αρμοδιότητες σχετικές με την επιμόρφωση οι δεξιότητες του πρέπει να έχουν σχέση με την ικανότητά του:

- i. Να αναλύει προβλήματα, που απαιτούν την συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών καθώς και την ταξινόμησή τους.
- ii. Να επιλύει προβλήματα που απαιτούν δημιουργική σκέψη και λήψη αποφάσεων.
- iii. Να προγραμματίζει και να επινοεί, δεξιότητα που απαιτεί συνθετικές ικανότητες.
- iv. Να χειρίζεται ανθρώπους και καταστάσεις.
- v. Να διαθέτει ικανότητα επικοινωνίας.

β. Επιμορφωτικές. Για να ασκεί αποτελεσματικά τα τεχνικά και επιμορφωτικά καθήκοντά του οι δεξιότητες του επιμορφωτή πρέπει να έχουν σχέση με την ικανότητά του:

- i. Να κάνει ανάλυση εργασίας.
- ii. Να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες μεθόδους επιμόρφωσης.
- iii. Να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας.

Ο ρόλος του εκπαιδευτή/εισηγητή στα Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης ανέργων

Ο ρόλος του εκπαιδευτή στα εν λόγω Προγράμματα είναι ακόμη πιο σύνθετος και δυσχερής με δεδομένο το γεγονός, ότι οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι ευρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας για μικρό ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με το άγχος και την άμεση τις περισσότερες φορές ανάγκη της μελλοντικής επαγγελματικής τους αποκατάστασης. Κατά συνέπεια ο εκπαιδευτής θα πρέπει, εκτός των όσων αναφέρθηκαν, απ' ενός να είναι οπλισμένος με απεριορίστη υπομονή και κατανόηση, και απ' ετέρου να έχει πραγματική επαγγελματική εμπειρία από τον εργασιακό χώρο καθώς και ιδιαίτερες, πρακτικές κατά προτίμηση, γνώσεις και δεξιότητες. Για την απόκτηση όλων αυτών των γνώσεων και δεξιοτήτων ο εκπαιδευτής θα πρέπει -με μέριμνα ίσως των αρμόδιων Υπηρεσιών της Πολιτείας- προκειμένου να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμος και αποτελεσματικός για εκπαίδευση ανέργων, να ενημερώνεται συνεχώς για το αντικείμενο που διδάσκει, τις νέες εκπαιδευτικές μεθόδους, τις εξελίξεις στην τεχνολογία κ.ά..

Με τον τρόπο αυτό θα κατορθώσει να μεταλαμπαδεύσει αποτελεσματικά τις γνώσεις του και να εφοδιάσει αντίστοιχα τον άνεργο εκπαιδευόμενο με γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες άρρηκτα συνδεδεμένες με την αγορά εργασίας και τον κόσμο των επιχειρήσεων, όπου αυτός μελλοντικά θα αναζητήσει θέση εργασίας με σαφώς αυξημένες πιθανότητες επιτυχίας.

10. Ο.Α.Ε.Δ. - Πάντειο Πανεπιστήμιο Κ.Π.Ε. Αθηνών, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ό.π., σ. 109.

Εν είδει επιλόγου

Το νέο μοντέλο του εκπαιδευτή χαρακτηρίζεται πλέον από μία διαφορετική νοοτροπία ή φιλοσοφία. Η βασική παραδοχή, ότι οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν μόνον όταν οι ίδιοι θέλουν, με τον ιδιαίτερο τρόπο που ταιριάζει στην προσωπικότητά τους, οδηγεί τον εκπαιδευτή να γνωρίσει τα βαθύτερα αίτια που σπρώχνουν τους εκπαιδευόμενους στην απόκτηση νέας μάθησης, αλλά και τις προσφορότερες για αυτούς μεθόδους μάθησης.

Αλλά πριν όμως γίνει αυτό, θα πρέπει πρώτα ο ίδιος ο εκπαιδευτής να γνωρίσει βαθιά τον εαυτό του και τις ικανότητές του να επικοινωνεί.

Αυτό που συνήθως συμβαίνει είναι η αποκάλυψη της νοοτροπίας του εκπαιδευτή που οδηγεί στη μονόδρομη σχέση επικοινωνίας του με τους εκπαιδευόμενους¹¹. Η μη συνειδητή πολλές φορές προσπάθεια διατήρησης της εξουσίας της γνώσης οδηγεί σ' αντίθετα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα και σε άρνηση της αποδοχής της από τους εκπαιδευόμενους.

Έτσι το ερώτημα παραμένει. Μπορεί ο παραδοσιακός και μη αποτελεσματικός εκπαιδευτής ενηλίκων να αλλάξει συμπεριφορά; Να γίνει περισσότερο ανθρωπιστής και λιγότερο στείρος γνώστης και εξουσιαστής της μάθησης; Να γίνει περισσότερο καθοδηγητικός και ο διευκολύνων τη μάθηση και φορέας της αλλαγής; Η απάντηση είναι, ότι μπορεί μεν αλλά δύσκολα, αρκεί βέβαια να ακολουθηθεί η κατάλληλη μεθοδολογία εκπαίδευσης για αλλαγή συμπεριφοράς. Δεν αλλάζουμε εύκολα, όταν άλλοι μας λένε πόσο άσχημα συμπεριφερόμαστε. Αλλάζουμε όμως, όταν εμείς οι ίδιοι συνειδητοποιήσουμε τις συνέπειες της ακατάλληλης συμπεριφοράς μας.

Σε συνέντευξη που έδωσε τον Ιούλιο του 1985 στο Δουβλίνο ο γνωστός για την ανθρωποκεντρική θεώρηση της εκπαίδευσης Carl ROGERS, όταν ρωτήθηκε, εάν θεωρεί δύσκολη τη μεταλλαγή ενός παραδοσιακά εκπαιδευμένου εκπαιδευτή σε ανθρωποκεντρικό, είπε χαρακτηριστικά: «Οι εκπαιδευτές είναι συνηθισμένοι να χρησιμοποιούν νέες τεχνικές, νέες μεθοδεύσεις και διαδικασίες στην τάξη. Αλλά το να υιοθετήσουν μία διαφορετική κατάσταση, μια διαφορετική φιλοσοφία, όπου η εξουσία τείνει να ευρίζεται στους εκπαιδευόμενους παρά στους εκπαιδευτές, αυτό αποτελεί μία δραστική αλλαγή και πραγματικά χρειάζεται σημαντική βοήθεια για να επιτευχθεί».

Το όφελος από αυτή την προσπάθεια είναι διπλό, γιατί η σχέση εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου λειτουργεί αμφίδρομα. Ο μεν ενήλικος εκπαιδευόμενος ανακαλύπτει νέους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων του, πέρα από αυτούς, που του έδειξε η παραδοσιακή μορφή της εκπαίδευσης, ενώ ο εκπαιδευτής επαναπροσδιορίζει τις εκπαιδευτικές του προσεγγίσεις για μεγαλύτερη μελλοντική αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ειδικότερα ο άνεργος εκπαιδευόμενος βγαίνει περισσότερο ωφελημένος από μία τέτοια διαδικασία καθώς, αφού πέρα από την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων και την προσωπική του ανάπτυξη, μπορεί να προσβλέπει με περισσότερη αισιοδοξία και σιγουριά το επαγγελματικό του μέλλον.

11. L. RAE: *The Skills of Human Relations Training*. Gower, 1985, p. 37.

Κριτικά σημειώματα

**Γιώργος ΑΛΕΞΑΚΗΣ: Η τέχνη της διαχείρισης:
Δεκαέξι απλά μαθήματα. Εκδόσεις Σμίλη**

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το νέο βιβλίο του Συμβούλου Εκπαίδευσης κ. Γιώργου ΑΛΕΞΑΚΗ «Η τέχνη της διαχείρισης». Πρόκειται για ένα σπουδαίο εγχειρίδιο μάνατζμεντ που έρχεται να κοσμήσει την σχετική βιβλιογραφία.

Το συγκεκριμένο πόνημα διαφέρει από τα υπόλοιπα ανάλογα βιβλία για τρεις λόγους:

Πρώτον, διακρίνεται από μια εξαιρετική περιεκτικότητα. Στα δέκα έξι κεφάλαια αναλύονται όλες οι σημαντικές διαχειριστικές λειτουργίες (προγραμματισμός, ανάθεση αρμοδιοτήτων, αξιολόγηση, επικοινωνία, ανάπτυξη ομάδων, ηγεσία, παρακίνηση, αλλά και διαχείριση των αλλαγών και των συγκρούσεων, του χρόνου και του στρες, της ποιότητας, της επιχειρησιακής εκπαίδευσης και της κοινωνικής υπευθυνότητας των επιχειρήσεων).

Δεύτερον, παρουσιάζει την πρωτοτυπία του εμπλουτισμού κάθε Κεφαλαίου με εύστοχες μελέτες περιπτώσεων, που προσδίδουν στο βιβλίο ιδιαίτερη εκπαιδευτική αξία. Άλλως τε, με αυτό τον τρόπο υποδεικνύεται μέσω παραδειγμάτων από τη σύγχρονη επιχειρησιακή πραγματικότητα η σωστή αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων.

Τρίτον, προσφέρει στο αναγνωστικό κοινό μια μεγάλη ευκαιρία να περιηγηθεί στο απαιτητικό εργασιακό περιβάλλον με έναν τρόπο ανάλαφρο και κατανοητό, μακριά από δυσνόητη ορολογία και τεχνοκρατικές αγκυλώσεις, χωρίς ως τόσο συμβιβασμούς επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Το κείμενο συνοδεύεται από σχεδιαγράμματα και πίνακες, που καθοδηγούν και κατατοπίζουν τον αναγνώστη. Η συνολική επιμέλεια της έκδοσης συμπληρώνει ευρηματικά το περιεχόμενο και αναδεικνύει τα κύρια σημεία του.

Συνελόντι ειπείν: Πρόκειται για ένα σημαντικό συνθετικό έργο, πειστικό από επιστημονική άποψη, γραμμένο με κριτική διάθεση απέναντι στον τρόπο διοίκησης των επιχειρήσεων και οργανισμών, πρωτότυπο στη σύλληψή του και πολύ – πολύ φιλικό προς τον αναγνώστη. Αξίζει να το διαβάσετε!

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ
ΕΙΔΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
MARKETING
ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ
ΤΟ «ΠΡΟΪΟΝ» ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ
ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΟΙ «ΑΡΧΕΣ» ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΥΠΟΣ, ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ,
ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
INTERNET
ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
Η ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Αθήναι
Σεπτέμβριος 2006

Πολιτιστικά θέματα

Foundation of Art Academy in Greece

By Mrs. **Ev.-M. ATHANASSOPOULOU**
Student

A few days ago, Mr. G. BOULGARAKIS, competent Minister of Culture, announced in Athens the foundation of Greek Art Academy.

The Academy will be legal person of private law, it will be under the exclusive surveillance of Ministry of Culture and its scope will be the development of dramatics, dance, music, cinematography and audiovisual arts.

The Academy will be under the roof of Olympic habitation at Ano Liosia and it will provide study certificate to graduates who attended three years' long program, seminar testimonials, etc. Certificates will be equivalent to diplomas provided by Schools of Higher Art Education.

Seven-member administrative board, of three years' term, which will be appointed by each – time Minister of Culture, will administrate Academy of Arts.

The Academy will decide for heritage acceptance. Also, it will approve study programs, activity planning, etc.

Academy's incomings will come from national budget, donations, incomings from community programs, etc. Each year, it will accept 120 students, 30 at each department, according to standards defined by School's Regulation.

Students must have Senior High School Certificate and they will not enter the Scholl, under the national general examination system for Higher Education.

Ιδρύεται Ακαδημία Τεχνών της Ελλάδος

Της κ. **Ευγ.-Μ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**
Φοιτήτριας

Η ίδρυση Ακαδημίας Τεχνών της Ελλάδος ανακοινώθηκε προ ημερών στην Αθήνα από τον αρμόδιο Υπουργό Πολιτισμού κ. Γ. ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗ.

Η Ακαδημία θα έχει την μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, θα λειτουργεί υπό την αποκλειστική εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού, θα αποσκοπεί στην ανάπτυξη της δραματικής τέχνης, του χορού, της μουσικής, της κινηματογραφικής τέχνης και των οπτικοακουστικών τεχνών.

Η Ακαδημία Τεχνών θα στεγάζεται στην ολυμπιακή εγκατάσταση των Άνω Λιοσίων και θα χορηγεί πιστοποιητικό σπουδών σε όσους αποφοιτούν από προγράμματα τριετούς διάρκειας, βεβαιώσεις παρακολούθησης σεμναρίων κ.ά. Τα πιστοποιητικά θα είναι ισότιμα προς τα διπλώματα, που χορηγούνται από τις Σχολές Ανωτέρας Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης.

Η Ακαδημία Τεχνών θα διοικείται υπό επταμελούς Συμβουλίου τριετούς θητείας, που θα διορίζεται από τον εκάστοτε Υπουργό Πολιτισμού.

Θα αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομών. Θα εγκρίνει το πρόγραμμα σπουδών, τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της Ακαδημίας κ.ά.

Τα έσοδα της Ακαδημίας θα προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό, από χορηγίες, από έσοδα κοινοτικών προγραμμάτων κ.ά. Κατ' έτος θα εισάγονται 120 Σπουδαστές, 30 σε κάθε τμήμα, με κριτήρια αξιολόγησης, που θα ορίζει ο κανονισμός της Σχολής.

Οι Σπουδαστές πρέπει να διαθέτουν απολυτήριο Λυκείου και δεν θα εισάγονται με σύστημα πανελληνίων εξετάσεων.

ΠΟΛΥΣΧΙΔΕΣ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΤΗΣ κ. Χ. ΜΠΡΙΣΙΜΗ

Της κ. **Ελένης ΖΑΟΥΣΗ**
Γενικής Γραμματέως Ε.Σ.Π.

Τις τελευταίες δεκαετίες έγινε αισθητή στην Ελλάδα όπως και σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, η άφιξη αλλοεθνών κατατρεγμένων από διάφορες χώρες όπου καταπατούνται τα ανθρωπιάνα δικαιώματα, ως επί το πλείστον από χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Για να συνδράμει τους κατατρεγμένους αυτούς ιδρύθηκε το 1989 το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (Ε.Σ.Π.), Σωματείο αναγνωρισμένο ως Ειδικώς Φιλανθρωπικό.

Το Ε.Σ.Π. προσφέρει νομική, ψυχοκοινωνική και οικονομική βοήθεια στους αιτούντες άσυλο/πρόσφυγες που ζητούν την βοήθειά του. Ας αναφερθεί, ότι οι πρόσφυγες στην Ελλάδα σήμερα είναι περίπου 7.000 άτομα.

Η αρωγή προς τους πρόσφυγες αρχίζει από την υποδοχή των νέων αφίξεων. Είτε στα σημεία εισόδου (Έβρος, νησιά), είτε στα Γραφεία του Ε.Σ.Π., είτε στα κρατητήρια της Αστυνομίας, Μέλη της Νομικής Υπηρεσίας του Ε.Σ.Π., με την βοήθεια διερμηνέων, διαπιστώνουν, για κάθε νεοαφικθέντα από τον οποίο παίρνουν συνέντευξη, αν έχει κατ' αρχήν τα χαρακτηριστικά του πρόσφυγα, όπως ορίζονται από τη Διεθνή Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και το συμπληρωματικό Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967, δηλαδή αν έφυγε από την πατρίδα του με «δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικής προέλευσης, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα» ή αν είναι πρόσωπο, που χρήζει διεθνούς προστασίας. Σε καταφατική περίπτωση, διαπιστώνονται από την Κοινωνική Υπηρεσία οι πρώτες του ανάγκες σε στέγη, τροφή, ρουχισμό και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ώστε να αντιμετωπισθούν κατά τον δυνατόν. Τα Μέλη της Νομικής Υπηρεσίας βοηθούν τον άνθρωπο αυτό στη διαδικασία αιτήματος ασύλου προς την Ελληνική Κυβέρνηση, διαδικασία χρονοβόρα, όπως, επίσης, για την αποφυλάκισή του αν είναι σε κρατητήριο, επειδή μπήκε στη χώρα παράνομα χωρίς να ζητήσει άσυλο. Τα Μέλη της Νομικής Υπηρεσίας φθάνουν μέχρι το Συμβούλιο της Επικρατείας, όταν είναι πεπεισμένα, ότι ένα αίτημα ασύλου έχει απορριφθεί άδικα. Μέχρι στιγμής το Ε.Σ.Π. έχει κερδίσει ένα μεγάλο ποσοστό των αιτήσεων αναστολής εκτέλεσης επί των αιτήσεων ακυρώσεως στο ΣτΕ, ο συνολικός αριθμός των οποίων ανέρχεται σε 175.

Η Κοινωνική Υπηρεσία του Ε.Σ.Π. στηρίζει τον πρόσφυγα, όσο χρειάζεται για να προσαρμοσθεί στις νέες συνθήκες της ζωής του, προωθώντας τις προσπάθειές του να αυτοστηριχθεί. Του παρέχεται στέγη για τους πρώτους τουλάχιστον μήνες σε ειδικά Κέντρα Υποδοχής του Δημοσίου. Με τη φροντίδα της Κοινωνικής Υπηρεσίας γίνεται χρη-

ση και των δυνατοτήτων που προσφέρουν άλλοι Οργανισμοί, για την εξασφάλιση π.χ. συσσιτίων, προσωρινής στέγασης, εγγραφής παιδιών σε παιδικούς σταθμούς, σε θερινές κατασκηνώσεις κ.λ. Σκοπός της Κοινωνικής Υπηρεσίας, που επιτυγχάνεται με διάφορα προγράμματα, είναι ο πρόσφυγας να εκπαιδευθεί, να αναπτύξει τις ικανότητές του, να βρει εργασία και να ενταχθεί αρμονικά το ταχύτερο δυνατόν στο ελληνικό περιβάλλον. Η εισαγωγή των προσφύγων στον Ελληνικό πολιτισμό γίνεται μεθοδικά, χωρίς όμως να θιγούν οι ρίζες τους, πάντα με σεβασμό στη δική τους κουλτούρα.

Για να προσφέρει τις υπηρεσίες, αυτές το Ε.Σ.Π. απασχολεί προσωπικό: Δικηγόρους, Κοινωνικούς Λειτουργούς κ.ά., που αποτελούν την ραχοκοκκαλιά του. Σε αυτό έρχονται αρωγοί πολλοί φοιτητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., που κάνουν την πρακτική τους άσκηση στο Ε.Σ.Π. και ένας μεγάλος αριθμός εθελοντών: 38 εθελοντές Δικηγόροι, που ευρίσκονται σε παραμεθόριες περιοχές έχουν προσχωρήσει στο Δίκτυο Νομικής Προστασίας του Ε.Σ.Π. και βοηθούν, όταν παρουσιασθούν αφίξεις αλλοδαπών στις περιοχές αυτές- εξήντα εθελοντές πολλών ειδικοτήτων προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ΠΥΞΙΔΑ, το Διαπολιτισμικό Κέντρο, όπου πρόσφυγες παρακολουθούν μαθήματα Ελληνικών, Αγγλικών, Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, όπου προσφυγόπουλα, που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία δέχονται βοήθεια για τα μαθήματά τους μέσα από τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας, αλλά και αθλητικά και πολιτιστικά ερεθίσματα.

Ένα από τα πιο δύσκολα προβλήματα με τα οποία ασχολείται το Ε.Σ.Π. αφορά ασυνόδευτα ανήλικα. Παιδιά και έφηβοι, εξουθενωμένοι από τις ταλαιπωρίες της διαδρομής τους, αναζητούν προστασία και ασφάλεια στη χώρα μας, έχοντας εγκαταλείψει τις πατρίδες τους για να αποφύγουν διωγμούς. Για τα παιδιά αυτά είναι απαραίτητη η κατάλληλη νομική προστασία, καθώς και η παροχή της πρότερης ψυχολογικής και κοινωνικοοικονομικής στήριξης. Το Ε.Σ.Π. έχει εκφράσει τις ανησυχίες του σχετικά με το θέμα αυτό, διοργανώνοντας μία σχετική Ημερίδα και μία Συζήτηση Στρογγυλής Τράπεζας, όπου σημαίνοντες Καθηγητές Πανεπιστημίου, Εκπρόσωποι του Συνηγόρου του Πολίτη, Στελέχη των αρμοδίων Υπουργείων, μαζί με τους ειδικούς του Ε.Σ.Π., εξέφρασαν απόψεις και ανταλλάξαν ιδέες σχετικά με τις δόκιμες λύσεις του προβλήματος αυτού στην Ελλάδα.

Από την ίδρυσή του το Ε.Σ.Π. έχει επιδιώξει την κατάλληλη συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος. Συγχρόνως, με την οργάνωση συνεδρίων και σεμιναρίων, με τις εκδόσεις του, με την άμεση ανταπόκριση Μελών του προσωπικού του για την πραγματοποίηση διαλέξεων και ομιλιών, όπως π.χ. σε Σχολές της Αστυνομίας, έχει συμβάλει σημαντικά στην μετάδοση γνώσεων για το Δίκαιο των Προσφύγων στα άτομα, που καλούνται να χειρισθούν θέματα προσφύγων, τόσο σε παραμεθόριες περιοχές, όσο και στην Αθήνα και άλλες πόλεις.

Το Κράτος αναγνώρισε το σημαντικό έργο του Ε.Σ.Π. με το να το ονομάσει Μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ). Οι εκπρόσωποι του Ε.Σ.Π. στην Ε.Ε.Δ.Α. μετέχουν ενεργά σε όλες τις εργασίες της και ιδιαίτερα όταν συζητούνται και λαμβάνονται αποφάσεις για θέματα που ενδιαφέρουν τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες. Επίσης στο Ε.Σ.Π. έχει απονεμηθεί το βραβείο Συλλογικής Δράσης «Νηοίδες Ποιότητας 2005» μετά από απόφαση της «Κίνησης Πολιτών για μία Ανοιχτή Κοινωνία» και του «Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού», για την προσφορά του στην παραγωγή εθελοντικού και πρωτοποριακού κοινωνικού έργου ποιότητας. Το βραβείο επέδωσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ.Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ την 1η Δεκεμβρίου 2006.

Στον διεθνή χώρο, έχει δοθεί στο Ε.Σ.Π. Ειδική Συμβουλευτική Ιδιότητα στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του Ο.Η.Ε. (ECOSOC). Με τη συμμετοχή του στο Διοικητι-

κό Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για Πρόσφυγες και Εξοριστούς (ECRE), αλλά και σε προγράμματα που προσανατολίζονται προς το εξωτερικό, το Ε.Σ.Π. ανταλλάσσει πληροφορίες με άλλες χώρες για θέματα αντιμετώπισης των προσφύγων και παρέχει τη δική του τεχνογνωσία για θέματα προσφύγων στον ευρύτερο διεθνή χώρο. Ας σημειωθεί, ότι η Γενική Συνέλευση του ECRE του Μαΐου 2007 θα λάβει χώρα στην Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, και ότι το Ε.Σ.Π. έχει αναλάβει την διοργάνωσή της.

Το Ε.Σ.Π. διοικείται από ενδεκαμελές αιρετό Διοικητικό Συμβούλιο, που πρόσφερε τις υπηρεσίες του εθελοντικά. Πρόεδρος τα τελευταία τέσσερα χρόνια εκλέχθηκε η κυρία Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου Κ. Π. Επιστημών.

Ψυχή του Δ.Σ. αλλά και του Ε.Σ.Π. υπήρξε από την ίδρυσή του η κ. Χάρη Μπρισίμη. Εξελέγετο συνεχώς Πρόεδρος, μέχρι το 2001, όταν η ίδια επέμενε λόγω της ηλικίας της, να μη συνεχίσει ως Πρόεδρος, παραμένει όμως ενεργό Μέλος του Δ.Σ.. Αξίζει να γίνει εκτενέστερη αναφορά στο έργο της κ. Μπρισίμη, με την ευκαιρία της βράβευσης της, την 7 Μαρτίου, από τον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, με το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς - Αλίκη Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου» για την προσφορά της στον τομέα της προστασίας και περίθαλψης προσφύγων.

Η ευαισθησία της για τις ανάγκες των συνανθρώπων της καλλιεργήθηκε στον πόλεμο του 1940-41 και στην Κατοχή, όταν είδε από κοντά την μεγάλη ανέχεια και φτώχεια, που μάστιζε ιδίως τις οικογένειες προσφύγων της Μικράς Ασίας, στους συνοικισμούς στον Βόλο όπου ζούσε, και προσπάθησε να την ανακουφίσει όσο μπορούσε. Το 1948, σε ηλικία 26 ετών, της δόθηκε η ευκαιρία να σπουδάσει κοινωνιολογία και κοινωνική πρόνοια στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επέστρεψε το 1952 με το πτυχίο Master's στον τομέα της Οργάνωσης Υπηρεσιών Κοινωνικής Πρόνοιας, η πρώτη που ήλθε στην Ελλάδα με αυτό το πτυχίο.

Όπως ανέφερε ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γ. Παπαδημητρίου σε ομιλία του στην τελετή βράβευσης, η κ. Μπρισίμη εξυπηρέτησε τους πρόσφυγες και από τα τρία «μετερίζια» από τα οποία εξυπηρετούνται σήμερα: το κρατικό, το διεθνές και το ιδιωτικό.

Ως «Ειδική Συνεργάτης για Θέματα Κοινωνικής Πρόνοιας» στο τότε Υπουργείο Συντονισμού (1952-1955), καθώς και κατά το πρώτα επτά χρόνια της σταδιοδρομίας της στην Υπάτη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (1962-1986) η κ. Μπρισίμη μερίμνησε για τη στέγαση και αποκατάσταση προσφύγων του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, κυρίως ελληνικής καταγωγής, που είχαν καταφύγει στην Ελλάδα από τη Ρουμανία και την τότε Σοβιετική Ένωση, καθώς και Αρμενίων προσφύγων, που ζούσαν σε παράγκες. Για να επιτευχθεί αυτή η αποκατάσταση, δημιουργήθηκαν ολόκληρα οικιστικά συ-

Ευγενία Γ. Αθανασοπούλου

(1916-1992 μ.Χ.)

Γεώργιος Κ. Αθανασόπουλος

(1916-1983 μ.Χ.)

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΟΦΑΔΩΝ

Αθήναι, Ιούνιος 1997

γκροτήματα, όπως ο Καρέας, σε οικοπέδα που προσέφερε το Ελληνικό Δημόσιο, με χρηματοδότηση από ειδικά κονδύλια της Υπάτης Αρμοστείας.

Από το 1962 ως το 1980, ως Στέλεχος των Κεντρικών γραφείων της Υ.Α. στη Γενεύη η Χάρη Μπρισίμη ασχολήθηκε με τη μετεγκατάσταση, σε χώρες που δέχονται πρόσφυγες από διάφορα μέρη του κόσμου.

Σημαντικοί αγώνες της υπήρξαν αυτοί που έκανε για την μετεγκατάσταση σε άλλες χώρες, το 1972 700.000 Ασιατών, που είχε διώξει από την Ουγκάντα ο Ίντι Αμίν, το 1973 2.600 ατόμων που είχαν έλθει ως πρόσφυγες στη Χιλή πριν αυτή γίνει δικτατορία, καθώς και από το 1975 και για πολλά χρόνια «ανθρώπων των πλοιαρίων», που έφευγαν κρυφά από το Βιετνάμ και την Καμπότζη μετά την κομμουνιστική επικράτηση. Είναι χαρακτηριστικό, ότι φρόντιζε με τον ίδιο ζήλο όλους τους πρόσφυγες, ανεξαρτήτως φρονημάτων, «αριστερούς» καταδιωκόμενους από δεξιές δικτατορίες η «δεξιούς» καταδιωκόμενους στις κομμουνιστικές πατρίδες τους.

Το 1989 η κ. Μπρισίμη χρησιμοποίησε όλη την πείρα της για την οργάνωση του Ε.Σ.Π., το οποίο ιδρύθηκε με την παρότρυνση της Υπάτης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για να βοηθήσει τους πρόσφυγες στην Ελλάδα και έκτοτε εξακολουθεί να προσφέρει τις υπηρεσίες της.

Η κύρια χρηματοδότηση του Ε.Σ.Π., στην πρώτη δεκαετία λειτουργίας του, προέρχονταν από την Υπάτη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, της οποίας υπήρξε από την αρχή επιχειρησιακός εταίρος. Συν τω χρόνω επιχορηγήσεις ήλθαν, επίσης, από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο. Σήμερα, η χρηματοδότηση από την Υπάτη Αρμοστεία έχει μειωθεί στο ελάχιστο λόγω του υπερπολλαπλασιασμού των προσφύγων, που πρέπει να βοηθήσει στην Ασία και στην Αφρική. Το Ε.Σ.Π. στηρίζεται οικονομικά από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και από προγράμματα, Ευρωπαϊκά τα περισσότερα, στα οποία μετέχει, και τα οποία παρέχουν την δυνατότητα να καλύπτει διάφορους στόχους του. Το Ε.Σ.Π. συγχρόνως επιζητεί και λαμβάνει με ευγνωμοσύνη δωρεές και χορηγίες από ιδιώτες, επιχειρήσεις και ιδρύματα για να καλύπτονται απαραίτητες ανάγκες των προσφύγων που δεν έχουν άλλη χρηματοδότηση. Σημειώνεται, ότι μία εκ των κυριωτέρων δωρητριών μας είναι τα τελευταία χρόνια η κ. Ανασ. Ιερ. ΠΙΝΤΟΥ.

Στην προσπάθειά του να ευαισθητοποιήσει το ελληνικό κοινό στα θέματα προσφύγων, το Ε.Σ.Π. έχει οργανώσει και εκστρατεία ενημέρωσης σε ιδιωτικά σχολεία, που ήδη έχει κινήσει το ενδιαφέρον διδασκόντων και μαθητών όλων των βαθμίδων για το προσφυγικό πρόβλημα και έχει προσελκύσει και χρηματικές εισφορές. Το αίτημα του Ε.Σ.Π. προς το κοινό είναι πρωτότυπο και χαρακτηριστικό: Καθένας ας προσθέσει τον κρίκο του, όσο μικρός και αν είναι, σε μία «Αλυσίδα Αλληλεγγύης» για βοήθεια στους πρόσφυγες που ζουν στην Ελλάδα.

Όποιος θέλει μπορεί να προσθέσει τον δικό του «κρίκο» σε αυτή την «Αλυσίδα». Με κάθε τηλεφώνημα στο 901 11 114 114 από σταθερό τηλέφωνο, χρεώνεσθε από τον Ο.Τ.Ε. 3,56 Ευρώ, από τα οποία 2,98 έρχονται στο Ε.Σ.Π.. Για μεγαλύτερες δωρεές το Ε.Σ.Π. έχει λογαριασμούς σε πέντε Τράπεζες: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος 116/29606564, Εμπορική Τράπεζα 56767100, Τράπεζα Πειραιώς 5032016706911, Αγροτική Τράπεζα 0170102508080 και Τράπεζα Κύπρου 7452974.

Στα Γραφεία του Ε.Σ.Π. 09 00 - 15 00 και στους αριθμούς τηλεφώνων 210 33 20 053 και 210 33 20 000 θα καλώς ορίσουμε με ιδιαίτερη χαρά τους Αναγνώστες αυτού του άρθρου και τις δωρεές τους στην Αλυσίδα Αλληλεγγύης.

Νέες τιμητικές διακρίσεις και βραβεία απένειμε το Κέντρο Προώθησης Ηθικών και Ανθρωπιστικών Αξιών «Δημήτριος Ν. ΚΑΡΛΟΣ»

Τιμητικές διακρίσεις και οικονομικές ενισχύσεις απένειμε σε Νέους Επιστήμονες, Φοιτητές και Κοινωφελή Ιδρύματα, το Κέντρο Προώθησης Ηθικών και Ανθρωπιστικών Αξιών «Δημ. Ν. ΚΑΡΛΟΣ», με αφορμή την συμπλήρωση πέντε ετών από την σύστασή του.

Τα βραβεία επεδόθησαν στα Γραφεία του Κέντρου στην Αθήνα.

Σε σχετική δήλωσή του ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Κέντρου Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ εξήρε τα ευγενή κίνητρα σύστασης του Κέντρου υπό των Γονέων του προώρως θανόντος Δημητρίου ΚΑΡΛΟΥ, Φοιτητού, κυρίας Έφης ΚΑΡΛΟΥ-ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ και κ. Νικολάου ΚΑΡΛΟΥ και ανέφερε στοιχεία για το μέχρι τούδε επιτελεσθέν έργο του Κέντρου.

Ο Δημήτριος Ν. ΚΑΡΛΟΣ γεννήθη την 11η Απριλίου 1982 μ.Χ. στην Αθήνα και απεβίωσε την 14η Μαΐου 2001 μ.Χ. στην Θεσσαλονίκη.

Σκοποί του Κέντρου είναι, μεταξύ άλλων και οι εξής:

Η προώθηση των ηθικών και πολιτιστικών αξιών εν γένει μεταξύ των Νέων, μέσω υποτροφιών, συγγραφής μελετών κ.ά..

Η έκδοση εντύπων, εφημερίδων, περιοδικών, η παραγωγή ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού υλικού, η ανάπτυξη προγραμμάτων πληροφόρησης και ενημέρωσης και η έκδοση επιστημονικών μελετών προς διάχυση των ηθικών και ανθρωπιστικών αξιών.

Η επιμόρφωση της Ελληνικής Νεολαίας μέσω ειδικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων, διαλέξεων, εκθέσεων, εκδόσεων και διεθνών εκδηλώσεων, η αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού και η αναβάθμιση της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων σύμφωνα με τα ιδεώδη του ελληνισμού και του χριστιανισμού κ.ά..

«Παραγωγή» και «εξαγωγή» ελληνικού πολιτισμού Οριοθετήσεις και προσανατολισμοί

Της κ. **Ελισ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

M. Sc., Επικοινωνιολόγου,

Γεν. Διευθ. ELISARTE, Cultural Marketing

Οριοθετήσεις

Ο αρχαίος Έλληνας Κυνικός Φιλόσοφος Διογένης μας κατέλιπε μία σπουδαία «αρχή»: αρχή σοφίας ονομάτων επίσκεψις.

Υπό το πνεύμα αυτής της επιταγής, υπενθυμίζεται στα πλαίσια αυτού του συνοπτικού άρθρου, ότι πολιτισμός είναι το σύνολο των ενεργειών, με τις οποίες ο άνθρωπος επιδιώκει να κατακτήσει την φύση και να την χρησιμοποιήσει προς όφελός του, προκειμένου να ανυψωθεί, ελευθερούμενος από ανάγκες, σε πνευματικό όν.

Ο όρος προέρχεται από την λέξη πόλις και αυτό οδηγεί στην παραδοχή, ότι δεν είναι δυνατόν να παραχθεί πολιτισμός παρά μέσα σε χώρο, όπου συμβιώνουν άνθρωποι.

Βασική διάκριση του όρου πολιτισμός, γενικώς παραδεκτή, είναι σε τεχνικό ή υλικό (υλικά μέσα για την διευκόλυνση της ζωής) και σε πνευματικό (πνευματικές αξίες).

Πολιτιστικές δραστηριότητες εμφανίζονται σε πλήρη ή μη μορφή ακόμη και σε πρώιμα στάδια της ανθρώπινης ιστορίας, όχι πάντοτε ισομερώς κατανεμημένες σε χρόνους και χώρους.

Κατά την σύγχρονη εποχή την έννοια της οργανωμένης πολιτικής πολιτιστικών δραστηριοτήτων οριοθέτησε η UNESCO, προηγηθείσα των σχετικών διακηρύξεων Οργανισμών, όπως του Συμβουλίου της Ευρώπης, Διεθνών Ενώσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (C.D.R.L.) κ.ά.

Κατά την UNESCO, λοιπόν, η πολιτιστική πολιτική, ως έννοια γένους, είναι σύνολο κοινωνικών πρακτικών συνειδητών και συγκεκριμένων παρεμβάσεων ή μη παρεμβάσεων, με στόχο την ικανοποίηση πολιτιστικών αναγκών, με πλήρη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων ανθρώπινων και υλικών πόρων, που διαθέτει μία οργανωμένη κοινωνία, σε δεδομένη χρονική περίοδο. Εξυπακούεται, ότι η πολιτική αυτή πρέπει να καθορίζει κριτήρια πολιτιστικής ανάπτυξης και να επιχειρεί σύνδεση του πολιτισμού με την διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου, αλλά και με το ιστορικό παρελθόν του.

Κατά προέκταση αυτής της οριοθέτησης, η πολιτιστική δραστηριότητα, θεμέλιος λίθος πολιτιστικής ανάπτυξης, είναι δυνατόν να ορισθεί ως η οργανωμένη επικοινωνία των καταναλωτών/χρηστών με τα πολιτιστικά προϊόντα/αγαθά, την συνακόλουθη χρησιμοποίησή τους και την περαιτέρω αξιοποίησή τους.

Η επικοινωνία αυτή, ως εκ της φύσεώς της, είναι δυνατόν να καταστεί αμφιμερώς επωφελής, τόσο για τον δημιουργό/παραγωγό πολιτιστικού προϊόντος, όσο και για το κοινωνικό σύνολο.

Οι Έλληνες συγκαταλέγονται μεταξύ των λαών εκείνων, οι οποίοι «παρήγαγαν» πολιτισμό λίαν ενωρίς και μάλιστα ιδιάζουσας υψηλής ποιότητας και ποικιλίας.

Αυτού του πολιτισμού είμεθα κληρονόμοι, αλλά τίθεται σειρά ερωτημάτων εάν είμεθα καλοί διαχειριστές της πολύτιμης αυτής κληρονομιάς.

Έχω την αίσθηση, ότι είμεθα μη επαρκείς στο να διαφυλάξουμε και να αξιοποιήσουμε το ιστορικό μας παρελθόν, που από μόνο του είναι ικανό να μας δώσει «πόρους» ζω-

ής. Στο Βερολίνο παραδείγματος χάριν είχαν την ευφυΐα να κατασκευάσουν σε πραγματικές διαστάσεις αναπαράσταση μεγάλου μέρους του ναού της Περγάμου, ενώ παραπλεύρως επεξηγούν την ακριβή θέση και λειτουργία των αρχαιολογικών ευρημάτων, που εκτίθενται στο Μουσείο. Το αποτέλεσμα είναι εντυπωσιακό για τον σύγχρονο επισκέπτη και η επισκεψιμότητα του μουσείου πολύ μεγάλη.

Αν κάναμε το ίδιο στην Ελλάδα για κάθε αρχαιολογικό χώρο, αν καταφέραμε να αναδείξουμε και να εντάξουμε το παρελθόν στο παρόν, η Ελλάδα θα ήταν μία άλλη Χώρα. Το στοίχημα είναι να καταφέρουμε να μεταγγίσουμε την πληροφορία και το πνεύμα της ιστορίας μας στον σύγχρονο άνθρωπο.

Αντί αυτού τοποθετούμε συνήθως ένα μίξερο δήθεν προστατευτικό-απαγορευτικό σκονιγμένο από τα εγκαταλελειμμένα μάρμαρα του ναού του Σουνίου. Αποκλείεται όμως έτσι με αυτή την πολιτιστική διαχείριση να προσελκύσουμε τουρίστες.

Η «άλλη» προσέγγιση

Η Ελλάδα εξακολουθεί «να παράγει» πολιτισμό βεβαίως και σήμερα. Υπήρξαν Έλληνες, που έγιναν γνωστοί διεθνώς για την προσωπικότητα και το έργο τους, όπως οι Δημήτρης Μητρόπουλος, Μαρία Κάλλας, Ιωάννης Ξενάκης, Δημήτρης Ροντήρης, Νίκος Καζαντζάκης, Οδυσσέας Ελύτης, Γιώργος Σεφέρης, Μελίνα Μερκούρη, Μίκης Θεοδωράκης, Ειρήνη Παππά, Κώστας Γαβράς κ.ά.

Όλοι αυτοί με τον έναν ή τον άλλον τρόπο εξήγαγαν ελληνικό πολιτισμό, ο Ροντήρης έκανε παγκόσμιες περιοδείες παίζοντας αρχαία τραγωδία από την Αμερική ως την Αυστραλία σε γεμάτα θέατρα, η Μελίνα γέμισε τις αίθουσες του Broadway, ο Μίκης Θεοδωράκης αποθεώθηκε σε γεμάτα στάδια σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης.

Όλοι αυτοί «δημιούργησαν τέχνη» πολιτιστικό προϊόν, που πέρασε τα ελληνικά σύνορα. «Ο Ζορμπάς» του Μιχάλη Κακογιάννη με το ομώνυμο τραγούδι του Μίκη Θεοδωράκη έκανε τον γύρο του κόσμου. Σήμερα τί αντίστοιχο έχουμε να επιδείξουμε;

Η τελευταία μας μεγάλη καλλιτεχνική επιτυχία ήταν η βράβευση της Έλενας Παπαρίζου την Eurovision. Δεν θα υποτιμήσω τον θεσμό, δεν ξέρω όμως αν προσέθεσε κάτι στην πολιτιστική μας ταυτότητα. Δεν ξέρω αν θυμάται κανείς σήμερα στην Ευρώπη αυτό το τραγούδι, εάν θυμάται, ότι το τραγούδησε Ελληνίδα και εάν μπορεί να κάνει κάποιο συνειρμό με την Χώρα μας όταν το ακούει.

Οι Παραγωγοί οι αποκαλούμενοι «Μάνατζερς», δεν ξέρουν πια τι να προβάλουν, τι να προωθήσουν στον πολιτιστικό τομέα.

Το μόνο που μας απέμεινε είναι λίγα μεγάλα ονόματα τραγουδιστών, που γεμίζουν τα θέατρα ως μονάδες. Όποιος φορέας, Εταιρεία, Σύλλογος, Υπουργείο, επιθυμεί να διοργανώσει κάτι αξιολόγο καταλήγει σε αυτή την επιλογή.

Δεν παράγουμε πια πολιτισμό, φοβάμαι, ότι συνήθως παράγουμε κάτι αναλώσιμο σε επίπεδο «Show biz», που κάνει πωλήσεις για λίγους μήνες στην Ελλάδα και χάνεται. Δεν είναι διεθνούς βεληνεκούς γιατί δεν έχει καλλιτεχνική αξία, κανείς δεν θα το θυμάται σε ένα χρόνο, αν πρόκειται για τραγούδι, ούτε το τραγούδι, ούτε τον τραγουδιστή, αν πρόκειται για τηλεοπτική σειρά το ίδιο, για τα λοιπά θεάματα, θέατρο και κινηματογράφο, χορό, δεν συζητώ είναι τοπικού βεληνεκούς και συνήθως δεν ταξιδεύουν στο εξωτερικό.

Αν πρέπει να δοθεί απάντηση στους προβληματισμούς αυτούς θα πρότεινα να αξιοποιήσουμε το ιστορικό μας παρελθόν. Σχετικά με την σύγχρονη δημιουργία είναι γεγονός, ότι δεν εκβιάζεται η έμπνευση των δημιουργών, είτε υπάρχει, είτε δεν υπάρχει.

Η άλλη απάντηση είναι ίσως, ότι ήρθε η εποχή των εμπνευσμένων παραγωγών και όχι των δημιουργών. Ίσως θα πρέπει να αξιοποιήσουμε, να ανασύρουμε και να συνθέσουμε με νέα ματιά έργα παλιότερων για να δώσουμε το στίγμα μας, μια και οι καινούργιοι Θεοδωράκης και Χατζιδάκις δεν φαίνεται να έχουν γεννηθεί με το ίδιο ποιοτικό μέγεθος.

Το βήμα των Φοιτητών

Η Αρχιτεκτονική αναζητά μεθόδους κατασκευής κτηρίων, τα οποία «θα παράγουν» και «θα εξοικονομούν» ενέργεια

Του κ. Γεωργ. - Σπ. Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
Φοιτητού της Σχ. Αρχιτ.-Μηχ. Πολυτ. Κρήτης

Οι πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις, τόσο σε πολιτικό, όσο και σε οικονομικό επίπεδο, έχουν δημιουργήσει μία νέα σειρά συνθηκών για τις κοινωνίες δυτικού τύπου, με κυρίαρχα τα συναισθήματα ανασφάλειας.

Τα μέτρα, που λαμβάνονται για την προστασία της δημόσιας τάξης και τα μέτρα, που είναι επακόλουθα της ανόδου της τιμής διαφόρων αγαθών, όπως π.χ. του πετρελαίου, (η οποία ανέρχεται προς δυσθεώρητα ύψη), οδηγούν σε επαναπροσδιορισμό σκοπών, στόχων και προτεραιοτήτων σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν αρκεί πλέον η ερμηνεία των φαινομένων, των αιτιών και των προθέσεων, που τα έχουν προκαλέσει. Είναι ανάγκη τα προβλήματα να μελετηθούν κατά τρόπο συστηματικό και να αποφασισθούν νέες στρατηγικές, πολιτικές και μέτρα, σε επίπεδο παγκόσμιου, διεθνές και εθνικό.

Η νέα κατάσταση πραγμάτων στον τομέα π.χ. της ενέργειας δεν ήταν δυνατόν να μη επηρεάσει τις πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας, τις κατασκευές κτηρίων κ.ά..

Χαρακτηριστικά αναφέρεται, ότι κατά την τελευταία πενταετία έχει αυξηθεί κατά 25% το ποσοστό ενέργειας, το οποίο χρειάζονται τα κτήρια για να θερμανθούν ή να ψυχθούν.

Κατόπιν αυτών, τα πρώτα μέτρα, έστω και σε πειραματικό στάδιο, έχουν τεθεί σε εφαρμογή.

Έτσι, π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο τοποθετούνται σε δρόμους κάτω από την ασφαλτοδίκτυα υδροσωλήνων ούτως, ώστε με την ηλιακή ενέργεια να θερμαίνονται ποσότητες νερού, που αποθηκεύονται σε παράλληλα δίκτυα για να χρησιμοποιηθούν εκ νέου, όταν παραστεί ανάγκη για την θέρμανση των οδοστρωμάτων, προς αποφυγή δημιουργίας παγετού.

Στον χώρο της Αρχιτεκτονικής, εξ άλλου, μελετώνται νέοι τρόποι κατασκευής κτηρίων, δοκιμάζονται νέα υλικά και αναζητούνται λύσεις για την «παραγωγή», «αποθήκευση» και «εξοικονόμηση» ενέργειας με το μικρότερο δυνατό κόστος εντός των κτηριακών όγκων.

Με δεδομένο το γεγονός, ότι τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχουν «επινοηθεί» πολλά νέα υλικά για οικοδομικές κατασκευές, (κάτω από τις πιεστικές ανάγκες μείωσης του κόστους κατασκευών, εξοικονόμησης ενεργειακών πόρων κ.ά.) αναμένονται «επαναστατι-

κές» και «καινοτόμες» λύσεις και εφαρμογές στους σχετιζομένους τομείς.

Ήδη, γίνεται λόγος για «έξυπνα» υλικά παραθύρων των κτηρίων μέσω των οποίων θα «αποθηκεύεται» ηλιακή θερμότητα για διάφορες χρήσεις π.χ. θέρμανση θερμαινόμενο νερό κ.ά..

Ακόμη, γίνεται λόγος για ενσωμάτωση στα νέα κτήρια διαφόρων «αισθητήρων» πολλαπλών αποστολών, όπως π.χ. η μέτρηση των ποσοστών διοξειδίου του άνθρακα στο εσωτερικό των κτηρίων και εάν τα ποσοστά έχουν υπερβεί τα επιτρεπόμενα όρια, η θέση να τίθεται εν συνεχεία αυτομάτως σε λειτουργία μηχανισμός κλιματισμού των κτηρίων.

Όπως ήταν αναμενόμενο υπ' αυτές τις συνθήκες «επανερχονται» στο προσκήνιο και «παλαιές» ιδέες εξοικονόμησης ενέργειας, όπως π.χ. «οι πράσινες ταράτσες».

Οι τελευταίες δημιουργούνται με διάφορα φυτά, τα οποία διατηρούν την θερμότητα των κτηρίων σε περιόδους χαμηλών θερμοκρασιών και τα προστατεύουν από την ηλιακή ακτινοβολία τους θερμοίς μήνες.

Η σύγχρονη Αρχιτεκτονική, αναζητώντας όχι μόνο νέες αισθητικές προσεγγίσεις, αλλά και καθημερινές λύσεις, ιδίως σε χαλεπούς καιρούς οικονομικής δυσπραγίας, έχει ήδη προχωρήσει στην αναζήτηση μεθόδων και τεχνικών κατασκευής κτηρίων, τα οποία «θα παράγουν» και «θα εξοικονομούν» ενέργεια.

Και τα πράγματα προς αυτή την κατεύθυνση είναι ευτυχώς παρήγορα: κάτω από τις πιέσεις των μόνιμων πλέον ενεργειακών προβλημάτων σε παγκόσμια διάσταση, τις συνεχείς αυξήσεις της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας και τα επαναλαμβανόμενα μπλακ άουτ των «γηρασμένων» δικτύων διανομής ηλεκτρισμού, ιδίως σε μεγάλες πόλεις, διάφορες Χώρες, όπως π.χ. οι Ηνωμένες Πολιτείες Βόρειας Αμερικής, «ασπάζονται» τα τελευταία χρόνια τις νέες αντιλήψεις για ουσιαστικότερες, πλέον ριζοσπαστικές και πλέον καινοτόμες λύσεις «σύζευξης» Αρχιτεκτονικής, και στρατηγικών, πολιτικών και μέτρων «παραγωγής», «αξιοποίησης» και «εξοικονόμησης» ενέργειας.

Και επειδή οι Άνθρωποι, των οποίων τις ανάγκες «υπηρετεί» η Αρχιτεκτονική, αναζητούν κατά τον Τραγικό Ποιητή Αισχύλο διαρκώς την ευτυχία, οι νέες προοπτικές των Αρχιτεκτόνων μόλις τώρα άρχισαν προφανώς να οριοθετούνται και οι νέες διαδρομές μόλις τώρα να δρομολογούνται, υπό καθεστώς φόβου, αδυναμιών, αντικρουόμενων συμφερόντων και ελπίδων...

**ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

★

**REVUE DE
DECENTRALISATION
D' ADMINISTRATION
LOCALE ET DE
DEVELOPPEMENT
REGIONAL**

★

**REVIEW OF
DECENTRALIZATION
LOCAL
GOVERNMENT
AND REGIONAL
DEVELOPMENT**

Επιστημ. Υπεύθυνος
Καθηγητής
Κωνστ. ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήναι

Τεύχη ετών

1995, 1996, 1997, 1998,
1999, 2000, 2001, 2002,
2003, 2004, 2005, 2006,
2007

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
4-6 ΜΑΪΟΥ 2003

ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Του κ. **Χρ. ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**
Πυράρχου Πυροσβ. Σώματος

Γενική προσέγγιση του θέματος

Πολλές ανθρωπίνες δραστηριότητες, όπως οι εκχερσώσεις, η σύγχρονη γεωργία μεγάλης κλίμακας και η υδροανάπτυξη καταστρέφουν το ενδιαίτημα πολλών φυτών και ζώων. Το τελικό αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών θα είναι η απώλεια άνω του ημίσεος των υπαρχόντων ζωικών και φυτικών ειδών παγκοσμίως στις επόμενες δεκαετίες. Η παρούσα μαζική εξαφάνιση των ειδών είναι μοναδική. Είναι άμεσο και έμμεσο αποτέλεσμα των πράξεων, που έγιναν από ένα μόνο ον, τον άνθρωπο, και που προξενεί την καταστροφή του οικοσυστήματος και τη συναφή απώλεια ειδών.

Ενισχυόμενη από την ταχύτατη αύξηση του πληθυσμού και την ακόμη πιο αναπτυσσόμενη τεχνολογία, η αφαίρεση και απλούστευση των οικοσυστημάτων μειώνουν ταχύτατα τον υπόλοιπο περιβαλλοντικό χώρο, για άλλα είδη. Έτσι βασικός λόγος της απώλειας της βιοποικιλότητας είναι η απώλεια του ενδιαιτήματος, λόγω της αύξησης των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, που κυριαρχούν και αλλάζουν το τοπίο. Ακόμη και μέσα στην ίδια την αγροτική ζωή σημειώνεται κατακόρυφη πτώση στην ποικιλότητα των γηγενών φυτικών και ζωικών ειδών.

Σήμερα, υπάρχουν πολλές προσεγγίσεις για την διατήρηση και των ζωικών και φυτικών ειδών, αλλά και του οικοσυστήματος. Τα ζωικά είδη προστατεύονται από το διάταγμα περί ειδών υπό εξαφάνιση, από νόμους, και συμφωνίες, που αφορούν συγκεκριμένα είδη, καταφύγια άγριων ζώων, ζωολογικούς κήπους, ενυδρεία και βοτανικούς κήπους. Κάθε προσέγγιση όμως, δυστυχώς είναι περιορισμένου φάσματος και αποτελεσματικότητας. Η εναλλακτική προσέγγιση, δηλαδή η διατήρηση των αντιπροσωπευτικών οικοσυστημάτων και ιδιαίτερα των σπάνιων, επιδιώκει να προστατεύει μεγαλύτερο περιβαλλοντικό χώρο για μεγαλύτερο αριθμό ειδών. Μία τελική προσέγγιση, και με δεδομένη την μεγάλη απώλεια του φυσικού ενδιαιτήματος, που ήδη σημειώνεται παγκοσμίως, είναι η αποκατάσταση του οικοσυστήματος. Αυτό είναι συνήθως δύσκολο και ερευνάται για ορισμένες μόνο περιοχές του πλανήτη σήμερα.

Αν και η απώλεια της βιοποικιλότητας αποτελεί σήμερα σοβαρό πρόβλημα, θα προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερη ανησυχία στο μέλλον. Οφείλεται στην εντατικοποίηση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, καθώς αυξάνει ο πληθυσμός και στην αύξηση της ρύπανσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα αυξημένα επίπεδα εναπόθεσης οξέων, η ρύπανση του νερού, η υπερώδης ακτινοβολία από τη μείωση του όζοντος και η παγκόσμια θερμοότητα, θέτουν σε πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο την ζωή. Οι άνθρωποι πρέπει να αρχίσουν να παίρνουν μέτρα τώρα για να διατηρήσουν αυτές τις τάσεις και να εμποδίσουν την καταστροφή. Ένα πλαίσιο παγκόσμιος δράσης καθιερώθηκε στο Rio της Βραζιλίας το 1992. Το

«Συνέδριο για τη Βιοποικιλότητα», σύμφωνα με τον τίτλο, ζητά από τα έθνη να αρχίσουν να προστατεύουν τα φυτικά και ζωικά είδη και να καταστείλουν την καταστροφή τους.

Βιοποικιλότητα και Ελλαδικός χώρος

Η Ελλάδα είναι ταυτόχρονα μία Ευρωπαϊκή, Μεσογειακή και Βαλκανική χώρα. Η θέση της στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης της προσδίδει μοναδικά γεωπολιτικά και φυσικά χαρακτηριστικά. Η έκταση της ανέρχεται σε 130.100 Km², εκ των οποίων το 20% αντιστοιχεί στα 3.000 νησιά της. Το εξαιρετικά ποικίλο, τεμαχισμένο και τραχύ ανάγλυφο της χώρας, φιλοξενεί σημαντικούς τύπους οικοσυστημάτων και μία υψηλή βιοποικιλότητα. Σχεδόν το 70% της έκτασής της είναι λοφώδεις ή ορεινό με απότομες κλίσεις και πολλές κορυφές, οι οποίες συχνά υπερβαίνουν τα 2.500 μέτρα. Διαθέτει την μεγαλύτερη ακτογραμμή στην Ευρώπη με συνολικό μήκος, υπερβαίνει τα 13.000 χιλιόμετρα, εκ των οποίων το 5% περίπου ανήκει σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές διεθνούς σημασίας.

Ο πληθυσμός της Ελλάδας πλησιάζει τα 11.000.000 ψυχές και η πυκνότητά του είναι από τις μικρότερες στην Ε.Ε. (84 κάτοικοι ανά χλμ²). Μεγάλες εκτάσεις, κυρίως ορεινές και νησιωτικές παραμένουν ακατοίκητες το χειμώνα, απόρροια των μαζικών μεταπολεμικών μετακινήσεων, οι οποίες ερήμωσαν το 40% των αγροτικών κοινοτήτων. Ο πληθυσμός της Ελλάδας είναι συγκεντρωμένος σε ποσοστό 33% κατά μήκος της ακτογραμμής (σε απόσταση μικρότερη των 2 χλμ.), κατά τη θερινή περίοδο σε μερικές από αυτές τις περιοχές ο πληθυσμός δεκαπλασιάζεται.

Η Ελλάδα διαθέτει ένα πλούσιο περιβαλλοντικό απόθεμα. Το σχετικά μη υποβαθμισμένο φυσικό περιβάλλον, που διακρίνεται για την υψηλή βιοποικιλότητα, σε συνδυασμό με μεγάλη ποικιλία βιοτόπων, η ποιότητα των νερών κολύμβησης και των ακτών της χώρας, η ποιότητα της ατμόσφαιρας ευρίσκονται σε γενικές γραμμές σε καλύτερη κατάσταση από ό,τι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, παρά τα επί μέρους προβλήματα. Η συστηματική αποκατάσταση μνημείων και η ανακαίνιση έργων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, σε συνδυασμό με την δημιουργία δικτύων πεζοδρόμων στις μεγάλες πόλεις της χώρας, αναζωογόνησαν ορισμένα ιστορικά κέντρα. Ταυτόχρονα, το δίκτυο NATURA 2000, ένα μεγάλης κλίμακας Ευρωπαϊκό πρόγραμμα, που αφορά στη διατήρηση και διαχείριση της φυσικής κληρονομιάς, έχει βελτιώσει το περιβαλλοντικό απόθεμα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΠΕΥΚΗΣ

Μηνιαία Εφημερίδα Πεύκης και Λυκόβρουσης

N. Πλαστήρα 3, 151 21 Πεύκη

Τηλ. 210 802 5882, 210 612 0028 • Fax: 210 802 0629 • e-mail: press@paratiritis.net

ΚΩΔΙΚΟΣ 3081

Ιδιοκτήτης - Εκδότης - Διευθυντής

Δ. ΕΜ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗΣ

Ετήσιες Συνδρομές:

Ιδιώτες 10 € • Επαγγελματίες 13 € • Τράπεζες - Εταιρείες: 50 € • Δήμου 70 €

Η ΕΚΔΟΣΗ ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ FIPP FAEP

Φύση και βιοποικιλότητα

Η βιολογική ποικιλότητα της Ελλάδας είναι από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη και στην Μεσόγειο, ως αποτέλεσμα της γεωγραφικής θέσης, της γεωλογικής ιστορίας και της ποικιλότητας του ελληνικού τοπίου. Επιπροσθέτως, οι ήπιες ανθρώπινες επεμβάσεις είχαν ιδιαίτερης σημασίας συμβολή στην ικανοποιητική διατήρηση των στοιχείων της βιολογικής ποικιλότητας διά μέσου των αιώνων. Σήμερα εκτιμάται, ότι η πανίδα της χώρας αριθμεί από 30.000 έως 50.000 είδη, ενώ η χλωρίδα της υπερβαίνει τα 6.300 είδη και υποείδη ανώτερων φυτών. Η Ελλάδα ευρίσκεται στη 2η θέση μεταξύ 15 Κρατών Μελών της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά στην ποικιλότητα των ανώτερων φυτών, με πρώτη την Ισπανία. Η χώρα διακρίνεται, επίσης, για τον υψηλό ενδημισμό των ειδών.

Η ποικιλότητα σε επίπεδο ενδιαιτημάτων και οικοσυστημάτων είναι, επίσης, ιδιαίτερα σημαντική στην Ελλάδα, καθώς το πλήθος των συνδυασμών ειδών φυτών και ζώων δημιουργεί θαλάσσια, παράκτια, και χερσαία ενδιαιτήματα, τα οποία καλύπτουν τις διαβαθμίσεις από τα κεντροευρωπαϊκά, στα μεσογειακά και υποτροπικά οικοσυστήματα. Στην Ελλάδα ευρέθησαν 105 από τους 244 τύπους οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, 23 από τους οποίους είναι προτεραιότητας. Ορισμένα από τα ενδιαιτήματα έχουν μοναδική παρουσία στην Ελλάδα ή είναι ιδιαίτερα σπάνια.

Παρά τον μεγάλο βιολογικό πλούτο της, η Ελλάδα παρουσιάζει ορισμένα κενά γνώσης αναφορικά με τους βιολογικούς κύκλους, τις οικολογικές απαιτήσεις και τα πληθυσμιακά δεδομένα των ειδών φυτών και ζώων, που φιλοξενεί. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει κατά πολύ το έργο των αρμοδίων Αρχών για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, όπως και τις προσπάθειές της χώρας να ανταποκριθεί στις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της στον τομέα αυτό. Το 4% των ειδών της χλωρίδας και το 22% των ειδών της πανίδας της χώρας θεωρούνται απειλούμενα σήμερα.

Σε σχέση με την επίδραση των διαφόρων κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας παρατηρούνται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

Η γεωργία προκαλεί τον μεγαλύτερο αριθμό επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα. Η πλειονότητα των επιπτώσεων από τη γεωργία αφορά ρύπανση υδάτων, αλλαγές χρήσεων γης και αλλοίωση της δομής και λειτουργίας των οικοσυστημάτων.

Η αλιεία προκαλεί σοβαρές επιπτώσεις κυρίως όταν ασκείται σε περιοχές, οι οποίες έχουν υποστεί μείωση των ιχθυοπληθυσμών, προερχόμενη από διάφορες μορφές ρύπανσης. Οι ιχθυοκαλλιέργειες προκαλούν, συνήθως, τις σπουδαιότερες επιπτώσεις, δεν παρουσιάζουν όμως αυξητική τάση.

Οι εξορυκτικές δραστηριότητες εμφανίζονται μεν σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, συνδυάζονται όμως με εκτεταμένες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον (διάβρωση, εναποθέσεις τεραστίων ποσοτήτων υλικών, όχληση ειδών, διάσπαση οικοσυστημάτων, δραστική αλλοίωση του τοπίου).

Ο κλάδος των κατασκευών εμφανίζει ορισμένες αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον.

Ο τομέας του τουρισμού παρουσιάζει μία εν δυνάμει απειλή για το φυσικό περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα. Η προώθηση του τουρισμού ως επενδυτικού μέσου για την ανάπτυξη οικονομικά ασθενών περιοχών, ενέχει κινδύνους αλλαγής χρήσεων γης και υποβάθμισης φυσικών οικοσυστημάτων. Ιδιαίτερα απειλούνται οι παράκτιες ζώνες από την ανάπτυξη δραστηριοτήτων μαζικού θερινού τουρισμού. Πρόσφατα, επίσης, μεγάλη ανάπτυξη γνωρίζουν οι δραστηριότητες ορεινού τουρισμού (χιονοδρομικά κέντρα). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Παρνασσός.

«Πάντειο» Πανεπιστήμιο Κοιν. και Πολιτ. Επιστ.
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«Εθνική και Κοινοτική Διοίκηση»

Δημήτριος ΠΑΣΧΑΛΗΣ

**Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης
στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας**

Αθήναι, Οκτώβριος 2006

Προστασία βιοποικιλότητας και φυσικών οικοσυστημάτων

Ο στόχος της Εθνικής μας Στρατηγικής για την προστασία της βιοποικιλότητας απορρέει από την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιολογική Ποικιλότητα και αφορά στην αντιστροφή των τρεχουσών τάσεων απώλειας της βιοποικιλότητας και στην αποτελεσματική προστασία και αποκατάσταση των φυσικών οικοτόπων.

Η ανάγκη προστασίας της βιοποικιλότητας προκύπτει και από την αρχή της πρόληψης, λόγω της περιπλοκότητας των αλληλεπιδράσεων των οικοσυστημάτων με τους πόρους, που είναι απαραίτητοι για την ανθρώπινη επιβίωση.

Με βάση το στόχο αυτό το ΥΠΕΧΩΔΕ προχώρησε ήδη από το 1999 στην εκπόνηση της Στρατηγικής για τους Υδροτοπικούς Πόρους και του Εθνικού Σχεδιασμού για το Φυσικό Περιβάλλον. Σύμφωνα με τον Εθνικό Σχεδιασμό οι προστατευόμενες περιοχές προτείνεται να διακριθούν σε: Α. Περιοχές του Εθνικού Δίκτυου Προστατευόμενων Περιοχών, και, Β. Περιοχές περιφερειακής και τοπικής σημασίας. Το Εθνικό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών θα αποτελέσει το υπόβαθρο για την ανάπτυξη ενός αντίστοιχου Εθνικού Συστήματος Διαχείρισης και Διοίκησης, στο πλαίσιο το οποίου έχει προταθεί η ίδρυση 25 Φορέων Διαχείρισης.

Ένα από τα πρώτα και «κλασικά» εργαλεία διατήρησης της βιοποικιλότητας, που εφαρμόστηκε είναι η κήρυξη περιοχών ως προστατευόμενων. Το 2,5% της ελληνικής επικράτειας καλύπτεται από προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ενώ οι περιοχές, που έχουν δηλωθεί προς ένταξη στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 ανέρχονται σε 270, αντιπροσωπεύοντας συνολικό ποσοστό περίπου 16,6% επί της χερσαίας έκτασης της χώρας. Επιπροσθέτως, κατά το 2001 η χώρα απέστειλε κατάλογο επί πλέον 60 Ζωνών Ειδικής Προστασίας.

Σε ό,τι αφορά στην εξέλιξη του νομοθετικού - κανονιστικού πλαισίου κατά την τελευταία δεκαετία, σημειώνεται η κύρωση διεθνών συμβάσεων, η ενσωμάτωση κοινοτικών οδηγιών, η κατάρτιση Εθνικού Καταλόγου προτεινόμενων περιοχών στο δίκτυο Natura 2000, η έκδοση του Ν.2742/1999 «για τον χωροταξικό σχεδιασμό και την αειφόρο ανάπτυξη και η σύσταση του Φορέα διαχείρισης του Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου Ζακύνθου. Τέλος, πολλά έργα έχουν υλοποιηθεί στις προστατευόμενες και υπό προστασία πε-

ριοχές καθώς και για τα προστατευόμενα είδη. Η διαδικασία προστασίας των περιοχών του Εθνικού Καταλόγου αποτελεί τη μεγαλύτερη ίσως πρόκληση, που αντιμετώπισε η χώρα μας στον τομέα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα για σχεδιασμό και εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής.

Σε διεθνές επίπεδο, οι σημαντικότερες πολυμερείς περιβαλλοντικές Συμβάσεις, που έχει επικυρώσει είναι: Σύμβαση Ραμσάρ (1971) για τους υδροτόπους, Σύμβαση Βόννης (1979) για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών και άγριων ζώων, Σύμβαση Βιέννης (1985), Πρωτόκολλο Μόντρεαλ (1987) και τροποποιήσεις του (Κοπεγχάγη 1992) για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος, Σύμβαση Βασιλείας (1989) για τον έλεγχο της διασυννοριακής μεταφοράς επικίνδυνων αποβλήτων και των αποθέσεών τους, Σύμβαση Λονδίνου (1990) για την ετοιμότητα, ανταπόκριση και συνεργασία σε περίπτωση ρύπανσης από πετρελαιοειδή (OPRC), Σύμβαση Ρίο (1992) για τις κλιματικές αλλαγές, Σύμβαση Ρίο (1992) για τη βιοποικιλότητα, Σύμβαση Παρισιού (1994) για την καταπολέμηση της ερημοποίησης και Σύμβαση Βιέννης (1994) για την πυρηνική ασφάλεια. Σε περιφερειακό επίπεδο, η Χώρα είναι ενεργό μέλος σε περιβαλλοντικές συνεργασίες στα Βαλκάνια, στη Μεσόγειο και στη Μαύρη Θάλασσα.

Οι βασικοί άξονες δράσης για τη βιοποικιλότητα πρέπει να είναι:

Διατήρηση και αποκατάσταση σε ευνοϊκά επίπεδα των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Διαχείριση υδατικών και εδαφικών πόρων για την αντιστροφή των τρεχουσών τάσεων απώλειας της βιοποικιλότητας.

Ενσωμάτωση της συνιστώσας της βιοποικιλότητας στις τομεακές πολιτικές.

Οι άξονες αυτοί αφορούν και στις ενδιαμέσες, μη προστατευόμενες ζώνες, ώστε αυτές να συνδέουν και όχι να χωρίζουν τις προστατευόμενες περιοχές. Ιδιαίτερα στις περιοχές, όπου αναπτύσσονται δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, θα πρέπει να αναγνωρισθεί ο καθοριστικός ρόλος της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοκομίας στη διαχείριση των τοπίων και των οικοσυστημάτων καθώς και στη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας.

Η βιώσιμη κατεύθυνση της γεωργικής παραγωγής θα πρέπει να περιλαμβάνει όχι μόνο τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, αλλά και τη γενικότερη μετάβαση της γεωργίας σε ένα φιλικό προς το περιβάλλον μοντέλο, με μείωση της χρήσης των αγροχημικών, βιώσιμη χρήση των εδαφικών και υδατικών πόρων, αγροανάπτυξη, διεύρυνση των προϊόντων της αγροτικής οικονομίας κ.ά.. Σημειώνεται, ότι οι Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί 2078/1992 και 1257/1999 έχουν καταρτιστεί με βάση αυτήν ακριβώς την προσέγγιση.

Αντιστοίχως, η δασοπονική εκμετάλλευση θα πρέπει να εφαρμόσει μία αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση των αρχών της βιωσιμότητας στη διαχείριση των δασών, με ενίσχυση της χρήσης των αυτοφυών ειδών, διατήρηση των δέντρων ηλικίας, αύξηση των ανυλοτόμητων εκτάσεων, που τίθενται εκτός παραγωγικής εκμετάλλευσης, διαχείριση του δάσους με στόχους πέραν του άμεσου και έμμεσου οικονομικού οφέλους (προστασία της βιολογικής ποικιλότητας και της ποικιλότητας του τοπίου, κ.ά.) και, βέβαια, προστασία του από καταπατήσεις και πυρκαγιές.

Ανάλογη είναι και η πρόκληση για τον θαλάσσιο χώρο, που παρουσιάζει αρκετές οικονομικές, οικολογικές και νομικές ιδιαιτερότητες. Κύρια, εν προκειμένω, παραγωγική δραστηριότητα είναι η αλιεία, η οποία θα πρέπει να ασκείται βάσει των αρχών της βιωσιμότητας και με μέριμνα για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στους πληθυσμούς των σπάνιων και απειλούμενων ειδών, αλλά και την διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων.

Εδώ αξίζει να γίνει αναφορά στους κινδύνους, που διατρέχουν οι υδροβιότοποι της Ελλάδας από το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Σύμφωνα με την WWF σπάνια είδη ψαριών, αμφίβιων και πτηνών των παρατάξεων και μη υδροβιότοπων της Ελλάδας, κινδυνεύουν να εξαφανισθούν από το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Ανάμεσα στα πρώτα «θύματα» είναι ο βάτραχος της Καρπάθου, το γκιζάνι, ενδημικό ψάρι της Ρόδου που ζει σε γλυκά νερά, και πιθανότατα ο πελεκάνος του Αμβρακικού. Δυστυχώς ενώ σε άλλες χώρες έχουν προβεί σε δεκάδες μελέτες για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών στα ενδημικά είδη, η χώρα μας δεν έχει κάνει πολλά βήματα μέχρι σήμερα.

Ο στόχος όμως της διαφύλαξης του πλούσιου και ευαίσθητου φυσικού μας περιβάλλοντος πρέπει να αποδεικνύεται και με ανάλογες πρακτικές. Υπάρχουν περιπτώσεις που μας κάνουν επιφυλλακτικούς, όπως:

Η κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης, όπου ο κίνδυνος ρύπανσης στο Αιγαίο, λόγω των δεξαμενόπλοιων, που θα διέρχονται από αυτό, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Αλεξανδρούπολης, είναι μεγάλος. Όταν μάλιστα από δημοσιεύματα του Τύπου φαίνεται ότι όλο το βάρος της συμφωνίας έχει πέσει στα οικονομικά οφέλη και δεν γίνεται μνεία σε μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος, τουλάχιστον μέχρι σήμερα.

Η δυσανασχέτηση στην πρόβλεψη δαπανών για την προστασία του φυσικού κάλους, των λύκων και των αρκούδων, κατά την κατασκευή των μεγάλων οδικών αξόνων.

Η επιχειρούμενη τροποποίηση του άρθρου 24 του Συντάγματος.

Για την επίτευξη, λοιπόν, των στόχων αυτών, απαιτείται διαμόρφωση ανάλογου ήθους και συστήματος αξιών και αλλαγή των αντιλήψεων και πρακτικών, που αφορούν στην σχέση μας με το περιβάλλον και συνειδητή συμβολή και συνεργασία Πολιτών-Κράτους για υιοθέτηση πορειών βιώσιμης ανάπτυξης.

Τα τελευταία χρόνια στη σύγχρονη αντίληψη, ο ρόλος της συμμετοχής της Κοινωνίας των Πολιτών στα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος αρχίζει να αποκτά μεγάλη σημασία. Κι αυτό γιατί γίνεται πλέον κατανοητό, ότι η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της κρατικής δραστηριότητας -η οποία συχνά ολιγορεί, ενώ τις περισσότερες φορές επεμβαίνει κατασταλτικά και όχι προληπτικά στην προστασία του- αλλά χρειάζεται να υπάρχει και κοινωνική κινητοποίηση, ενεργητική δηλαδή συμμετοχή των Πολιτών σε θέματα που αφορούν στο περιβάλλον.

Ακριβώς αυτή η τελευταία, μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στην αφύπνιση της Διοίκησης για την καταστολή των παραβάσεων και την αποκατάσταση της οικολογικής βλάβης, αλλά, και το σημαντικότερο, στην επέκταση της πολιτικής της προστασίας, στον σχεδιασμό και στην πρόληψη.

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις για το περιβάλλον, (Γκρινπς, W.W.F. κ.ά.) Συλλογικοί φορείς, Ενώσεις Πολιτών μετατρέπονται έτσι σε μοχλούς πίεσης στους Κυβερνώντες και στην Διοίκηση απαιτώντας αποτελεσματικότερη προστασία -και με μέτρα προληπτικού χαρακτήρα- και συνεπή εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Για την διαμόρφωση ενός τέτοιου συστήματος αξιών η περιβαλλοντική παιδεία είναι το μεγάλο μυστικό, γι' αυτό η Διεθνής Κοινότητα επισημαίνει στις περιβαλλοντικές συσκέψεις και συνέδρια, τη μεγάλη σημασία, που έχει η ενημέρωση του Κοινού μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τέλος, η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία και ο δημόσιος διάλογος πρέπει να είναι θέματα πρώτης προτεραιότητας.

Η συμβολή του Εθνικού Τυπογραφείου στην εξέλιξη της Δημόσιας Διοίκησης

Της κ. **Μάρως ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ**

Σε όλα τα σύγχρονα κράτη έχει θεσπιστεί οι αξίες λόγου κρατικές πράξεις, νομοθετικές και άλλες, δηλαδή κείμενα, που αποτελούν πηγές δικαίου, να δημοσιεύονται σε επίσημο κρατικό φύλλο. Στην αρχή η δημοσίευση σκοπό είχε να γνωστοποιήσει τα επίσημα αυτά κείμενα στους πολίτες. Με τη δημοσίευση αυτή οι διοικούμενοι πληροφορούνται τους νόμους και τους κανόνες δικαίου, που μας διέπουν.¹ Τα κείμενα αυτά καταχωρούνται σε μία επίσημη εφημερίδα του κράτους, στη λεγόμενη «Εφημερίς της Κυβερνήσεως».

Ιστορική αναδρομή

Όλες σχεδόν οι Κυβερνήσεις του αγωνιζόμενου για την ανεξαρτησία του Έθνους, κατέβαλαν πολλές προσπάθειες οργάνωσης τυπογραφικών μονάδων προκειμένου να δημοσιοποιούν τις πράξεις τους, όμως οι αντίξοες συνθήκες και οι ανάγκες του αγώνα δυσκόλευαν και τις περισσότερες φορές ματαίωναν την όποια δήποτε προσπάθεια.

Όταν ξέσπασε η Επανάσταση του 1821 δεν υπήρχε κανένα τυπογραφείο στον ελληνικό χώρο από την Πελοπόννησο ως τη Θεσσαλία. Οι Αρχές της Επανάστασης προσπάθησαν με μεγάλο ενδιαφέρον για τη δημιουργία τυπογραφείου και την έκδοση εφημερίδας.

Η δημιουργία της δημόσιας τυπογραφίας κατά την περίοδο αυτή, στηρίχτηκε κυρίως στις εισφορές Ελλήνων και φιλελλήνων της Ευρώπης (κυρίως Άγγλων και Γάλλων) με τη μορφή χρηματικών δωρεών ή αγοράς και αποστολής εξοπλισμού.²

Ως καταλληλότερη πόλη που επιλέχτηκε για το πρώτο τυπογραφείο της περιόδου αυτής ήταν η Καλαμάτα. Το τυπογραφείο αυτό, το έστησε τον Ιούλιο του 1821 ο Κωνσταντίνος Τόμπρας με πιεστήριο που είχε στείλει ο Δημήτριος Υψηλάντης. Στο τυπογραφείο αυτό έγινε η εκτύπωση της διακήρυξης του Δημ. Υψηλάντη «Προς τους Έλληνες» και στο ίδιο εκδόθηκε η πρώτη έντυπη εφημερίδα του αγωνιζόμενου έθνους, η «Σάλπιγξ Ελληνική», η οποία ήταν επίσημο όργανο της Επανάστασης, με εκδότη και συντάκτη το θεολόγο και κληρικό Θεόκλητο Φαρμακίδη.³

1. Βλ. Γεωρ. Παπαχαϊζής: *Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου*. Αθήνα, 1991, σ. 171. Δημ. Κόρσος: *Διοικητικό Δίκαιο, Γενικό μέρος. Τρίτη έκδ. ενημερωμένη και συμπληρωμένη από την Μ. Ε. Κόρσου-Παναγοπούλου*. Αθήνα, 2005, σ. 150.

2. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: *Εθνικό τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως*. Αθήνα, 2005, σ. 23.

3. Βλ. Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλος: *Η Δημοσιότητα. Δωδεκάμη έκδοση*. Αθήναι, 2005, σελ. 78.

Όταν η Διοίκηση υπό την ηγεσία του Αλ. Μαυροκορδάτου, εγκαταστάθηκε στην Κόρινθο το 1822, μεταφέρθηκε και το τυπογραφείο, το οποίο συνέχισε να τυπώνει κυβερνητικά έντυπα μέχρι την εισβολή του Δράμαλη, οπότε εγκαταλείφθηκε και καταστράφηκε.

Αφού καταστράφηκε το τυπογραφείο στην Κόρινθο (1822) η Διοίκηση δεν διέθετε οργανωμένο τυπογραφείο. Στις αρχές του 1824 εγκαταστάθηκε τυπογραφείο στην Ύδρα. Προκειμένου να γνωστοποιηθούν οι πράξεις της Διοίκησης, εκδόθηκε διάταγμα,⁴ που δημοσιεύτηκε σε φύλλο της εφημερίδας, «Ο Φίλος του Νόμου». Σύμφωνα με αυτό η εφημερίδα αυτή καθίσταται η επίσημη «Εφημερίς της Διοικήσεως και της νήσου Ύδρας». Έτσι, δημιουργήθηκε η πρώτη με επίσημο χαρακτήρα εφημερίδα της επαναστατικής περιόδου. Στην Ύδρα τυπώθηκε και το αναθεωρημένο στο Άστρος προσωρινό πολίτευμα της Ελλάδος, «Νόμος της Επιδαύρου».⁵

Ο «Φίλος του Νόμου» συνέχισε την έκδοσή του μέχρι το 1927. Από το 1824 άρχισαν να εκδίδονται εφημερίδες όπως: «Ελληνικός Τηλέγραφος» στο Μεσολόγγι και η «Εφημερίς των Αθηνών» στην Αθήνα.

Η Υπηρεσία Εθνικού Τυπογραφείου είναι, ως γνωστό, μία από τις πρώτες που συγκροτήθηκαν Δημόσιες Υπηρεσίες από την επανάσταση του 1821. Μόλις το 1825 διοργανώθηκε και λειτούργησε στο Ναύπλιο, όπου ήταν η έδρα της Διοίκησης, με υποτυπώδη τεχνικά μέσα η πρώτη κρατική τυπογραφική υπηρεσία, που ονομάστηκε «Τυπογραφία της Διοικήσεως». Η έδρα της Δημόσιας Τυπογραφίας άλλαξε ανάλογα με την εξέλιξη του αγώνα.

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1825 με διάταγμα του Εκτελεστικού Σώματος, μετά από πρόταση του Βουλευτικού, αποφασίστηκε η σύσταση τυπογραφείου και εφημερίδας της Διοικήσεως. Για τη θέση του συντάκτη προτάθηκε ο Θ. Φαρμακίδης, ο οποίος μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, εξέδωσε προκήρυξη και γνωστοποίησε την ίδρυση της νέας εφημερίδας υπό τον τίτλο «Γενική Εφημερίς της Ελλάδος», που η έκδοσή της συνεχίστηκε επί επτά χρόνια στο Ναύπλιο και στην Αίγινα. Θεωρείτο κυβερνητικό όργανο και ήταν άμεσα συνδεδεμένη, τόσο με την κυβέρνηση, όσο και με τα δημόσια οικονομικά.

Η έκδοση της «Γενικής Εφημερίδας της Ελλάδος» περιείχε «πρώτον μεν τους νόμους και τας λοιπάς πράξεις της Σ. Βουλής και τας προκηρύξεις και διατάγματα της Σ. Κυβερνήσεως· δεύτερον δε παντοδαπὰς ειδήσεις εσωτερικάς τε και εξωτερικάς, των οποίων αι φέρουσαι το επίθετον αξιωματικά θέλουν θεωρείσθαι βεβαιώταται· και τρίτον πάν ό,τι ωφελεί ή ευχαριστεί μετά τινός ωφελείας την περιέργειαν».⁶

Έτσι, κλείνει η περίοδος που η Διοίκηση δημοσιοποιούσε τις πράξεις της χρησιμοποιώντας ιδιωτικά τυπογραφεία και εφημερίδες και αρχίζει η περίοδος της επίσημης ιδιοκτητής δημόσιας τυπογραφίας και εφημερίδας.⁷

Η Τυπογραφία της Διοικήσεως παρέμεινε στο Ναύπλιο μέχρι τον Οκτώβριο του 1826. Έστερα ακολουθώντας τη Διοικητική Επιτροπή μεταφέρθηκε στην Αίγινα. Στην Αίγινα

4. Αριθ. 972 της 14 Απριλίου 1824.

5. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: *Εθνικό τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως*. Αθήνα, 2005, σ. 38.

6. Βλ. Γ. Δημακόπουλος: *Η Διοικητική οργάνωσις της Ελληνικής Πολιτείας 1827-1833*. Αθήνα, 1970, σ. 90.

7. Του Ίδιου, ό.π., σ. 41.

η Τυπογραφία της Διοικήσεως παρέμεινε για πέντε μήνες και μετά ακολουθώντας και πάλι τη Διοικητική Επιτροπή εγκαταστάθηκε το 1827 στον Πόρο και μετονομάστηκε «Τυπογραφείο της Κυβερνήσεως». Όλες αυτές οι μετακινήσεις της έδρας της Κυβερνήσεως και του τυπογραφείου σχετίζονται, τόσο με την έκβαση του αγώνα, όσο και με τις εξελίξεις στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο.

Ο Θ. Φαρμακίδης ανήκε στην αντιπολιτευόμενη μερίδα και για το λόγο αυτό στις αρχές του Ιουνίου του 1827 παραιτήθηκε από το αξίωμά του. Η Αντικυβερνητική Επιτροπή διόρισε ως αντικαταστάτη του τον Γ. Χρυσίδα. Συγχρόνως, η υπηρεσία του τυπογραφείου μετονομάστηκε σε «Τυπογραφία της Κυβερνήσεως» και μεταφέρθηκε στο Ναύπλιο και στη συνέχεια επονομάστηκε «Εθνική Τυπογραφία».⁸

Το καθεστώς αυτό διατηρήθηκε μέχρι την άφιξη του Κυβερνήτη, οπότε επήλθε πλήρης αναδιοργάνωση της υπηρεσίας αυτής. Τον Σεπτέμβριο του 1830 ο Κυβερνήτης αποφάσισε να μεταφερθεί η έδρα του τυπογραφείου από την Αίγινα στο Ναύπλιο. Τον Φεβρουάριο του 1831 υπεβλήθη στην Κυβέρνηση από τον Ανδρέα Μουστοξύδη, στον οποίο είχε ήδη ανατεθεί η επιστασία του τυπογραφείου, σχέδιο κανονισμού εργασίας του «εν Αιγίνη τμήματος της Εθνικής Τυπογραφίας», το οποίο αφού εγκρίθηκε από τον Κυβερνήτη αποτέλεσε τον πρώτο οργανισμό του «Εν Αιγίνη Εθνικού Τυπογραφείου».⁹ Επί πλέον κρίθηκε σκόπιμο να αλλάξει και ο τίτλος της επίσημης εφημερίδας από «Γενική Εφημερίς της Ελλάδος» σε «Εθνική Εφημερίς».

Η «Εφημερίς της Κυβερνήσεως» στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος

Από τα πρώτα νομοθετήματα της Αντιβασιλείας ήταν αυτό της 1 (15) Φεβρουαρίου 1833, με το οποίο ιδρύθηκε η «Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος», στο Ναύπλιο μέχρι τις 5 Νοεμβρίου 1834. Τον Δεκέμβριο 1834 με διάταγμα, που εκδόθηκε από τον Όθωνα στις 10 (22 Δεκεμβρίου 1833), η Εθνική Τυπογραφία εγκαταστάθηκε στην Αθήνα σε δημόσιο κτίριο (πρώην δικαστήριο Σανταρόζα), όπου παρέμεινε μέχρι το 1905.

Η «Εφημερίς της Κυβερνήσεως» αναγνωρίστηκε πλέον ως το μοναδικό κρατικό έντυπο μέσω του οποίου θα γνωστοποιούνται οι πράξεις των Αρχών του νεοσύστατου κράτους, στην ελληνική και γερμανική γλώσσα.

Το πρώτο διάταγμα, που αφορά στο Εθνικό Τυπογραφείο, με διακριτικό τίτλο «περί διοργανισμού του Βασιλικού Τυπογραφείου» εκδόθηκε «Εν ονόματι του Βασιλέως» από την αντιβασιλεία στο Ναύπλιο στις 10 (22) Δεκεμβρίου 1833.¹⁰

Η εποπτεία του «Βασιλικού», όπως ονομάστηκε, τυπογραφείου ανατέθηκε στην επί των Εκκλησιαστικών και της Δημόσιας Εκπαιδύσεως Γραμματεία, όπως ονομάζονταν τότε τα υπουργεία, υπό τη διεύθυνση ενός υπουργικού συμβούλου ή ενός υπουργικού γραμματέα, τον οποίο διορίζει ο υπουργός.¹¹

8. Μ. Βενετσανοπούλου: *Η θεσμική διαδρομή της ελληνικής δημόσιας διοίκησης*. Αθήνα, 2002, σ. 77.

9. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: *Ο.π.*, σ. 55.

10. Αριθ. 42/25-12(6-1)-1833 φύλλο της *Εφημερίδας της Κυβερνήσεως*.

11. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: *Ο.π.*, σ. 68.

Τα έξοδα για την έκδοση της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως καλύπτονται από το Εθνικό Ταμείο και γι' αυτό εγγράφεται σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό της Γραμματείας Εσωτερικών.

Με την ενηλικίωση του Όθωνα, την 1η Ιουνίου 1835, η «Εφημερίς της Κυβερνήσεως» εκδίδεται πλέον μόνο στην ελληνική γλώσσα.

Με το Β.Δ. της 26ης Αυγούστου (7 Σεπτεμβρίου) 1838 «περί του οργανισμού της Βασ. Τυπογραφίας και Λιθογραφίας» απέκτησε η Βασ. Τυπογραφία και Λιθογραφία «οργανισμό απλούστερον και οικονομικότερο».

Με την κατάργηση της βασιλείας του Όθωνα και της αντιβασιλείας της Αμαλίας, το «Βασιλικό Τυπογραφείο» μετονομάστηκε σε «Εθνικό Τυπογραφείο» και η αρίθμηση των φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως αρχίζει και πάλι από τον αριθμό 1 με ημερομηνία 15 Οκτωβρίου 1862. Την ονομασία αυτή, η οποία κατοχυρώθηκε το 1887 με νόμο, διατηρεί μέχρι σήμερα.

Τον Οκτώβριο 1869 εκδόθηκε ο νόμος ΤΑΒ «περί των εργασιών του Εθνικού Τυπογραφείου»¹² και σύμφωνα με το άρθρο 1 επανακαθορίζονται οι αρμοδιότητες του Εθνικού Τυπογραφείου και Λιθογραφείου και τα μόνα έργα αυτού είναι:

- της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως,
- των πρακτικών των συνεδριάσεων της Βουλής, καθώς και κάθε άλλη εργασία της, των αποφάσεων του Αρείου Πάγου,
- όλων των φορολογικών και άλλων εντύπων και γενικών διαταγών, καθώς και κάθε άλλης εκτυπωτικής εργασίας, που είναι απαραίτητη για τη λειτουργία των υπουργείων, όπως επίσης των εντύπων του Εθνικού Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης,
- της αρχαιολογικής εφημερίδας, των εγγράφων, που εκδίδει η Επιτροπή του Εθνικού στόλου και η Επιτροπή των Ολυμπίων και κληροδοτημάτων, η λιθογράφησε κάθε σχεδίου που έχει σχέση με το δημόσιο.¹³

Την 23η Αυγούστου 1882 εκδόθηκε το διάταγμα «περί κανονισμού της υπηρεσίας του Εθνικού Τυπογραφείου ως προς την έκδοσιν και δημοσίευσιν της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως κ.λ.». ¹⁴ Με το διάταγμα αυτό ρυθμίζονται θέματα, που αφορούν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, όπως: ο τρόπος αρίθμησης των ΦΕΚ, τα περιεχόμενα στην πρώτη σελίδα, η δημιουργία ευρετηρίων ΦΕΚ, ο τρόπος παραλαβής της δημοσιευτέας ύλης, η διαδικασία έγκρισης για δημοσίευση, η τήρηση αρχείου δοκιμών, ο χρόνος εκτύπωσης και κυκλοφορίας, ο χρόνος έναρξης των συνδρομών και η διαδικασία εισπραξής τους, ο προσδιορισμός των αντιτύπων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.¹⁵

Το διάταγμα αυτό αντικαταστάθηκε με το «περί κανονισμού της εκδόσεως και δημοσιεύσεως της εφημερίδος της Κυβερνήσεως»,¹⁶ το οποίο όμως στην ουσία επαναλάμβανε τις περισσότερες από τις ρυθμίσεις του παραπάνω διατάγματος. Διαιρούσε όμως για πρώτη φορά την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ανάλογα με το περιεχόμενο της δημοσιευτέας ύλης σε ξεχωριστά τεύχη.

12. ΦΕΚ 43/23-10-1869.

13. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: Ό.π., σ. 92, 94.

14. ΦΕΚ 86/27.8.1882.

15. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: Ό.π., σ. 100.

16. ΦΕΚ 506/31.12.1884.

Μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Χ. Τρικούπη και το διορισμό του Θ. Δεληγιάννη, ως προέδρου του Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργού Οικονομικών, ψηφίστηκε ο νόμος ΑΣΝΔ' «περί μεταρρυθμίσεως του ΑΝΔ' νόμου περί καταχωρήσεως διαταγμάτων εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως».¹⁷ Σύμφωνα με το νόμο αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν θα δημοσιεύεται πλέον ολόκληρο το κείμενο, αλλά μόνο περίληψη του περιεχομένου των διαταγμάτων, που αφορούν διορισμούς, προαγωγές, παύσεις και μεταθέσεις των δημοσίων υπαλλήλων.

Με την επιστροφή του Χ. Τρικούπη στην εξουσία, μετά τις εκλογές της 4.1.1887, ψηφίζεται ο νόμος ΑΧΚΘ' «περί του προσωπικού του Εθνικού Τυπογραφείου και λιθογραφείου».¹⁸ Σύμφωνα με το νόμο αυτό, το προσωπικό διακρίνεται σε δύο κατηγορίες: σε προσωπικό υπαλλήλων και σε προσωπικό εργατών. Στην διοικητική ιεραρχία διακρίνεται θέση ενός διευθυντή.

Τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου που αφορά στην οργάνωση και λειτουργία του Εθνικού Τυπογραφείου επιχείρησε να εισαγάγει ο νόμος ΒΡΞΣΤ' «περί οργανισμού του Εθνικού Τυπογραφείου».¹⁹ Για την λειτουργία του Εθνικού Τυπογραφείου και την έκδοση της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, αρμόδιο είναι το Υπουργείο των Οικονομικών και καταργούνται οι θέσεις του Διευθυντή της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και του βοηθού του στο Υπουργείο των Εσωτερικών.

Το καλοκαίρι του 1907 έγινε η μετεγκατάσταση του Εθνικού Τυπογραφείου στο κτίριο της οδού Καποδιστρίου, που στεγάζεται μέχρι σήμερα.

Το 1911 δημοσιεύτηκε ο νόμος ΓΨςΓ' «περί αυξήσεως του προσωπικού του Εθνικού Τυπογραφείου»²⁰ με τον οποίο εισάγονται επίσημα η στιχοτυπία (λινοτυπία) και η μονοτυπία στην παραγωγική διαδικασία του Εθνικού Τυπογραφείου.

Με το Β.Δ. «περί διαιρέσεως της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, κανονισμού της δημοσιευτέας εν αυτή ύλης κ.λ.»,²¹ δημιουργήθηκαν τρία τεύχη (Α', Β' και Γ') και το παράρτημα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Β' ανατύπωση

Αθήναι, 2000

17. ΦΕΚ 89/Α'/5.8.1885.

18. ΦΕΚ 1/Α'/2.1.1888.

19. ΦΕΚ 34/Α'/18.2.1893.

20. ΦΕΚ 144/Α'/14.6.1911.

21. ΦΕΚ 201/Α'/16.9.1917.

Σύμφωνα με τον Α.Ν. 91/1967, «περί οργανώσεως, λειτουργίας και αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως»,²² που εξέδωσε η «Κυβέρνηση των Συνταγματαρχών» δέκα επτά υπηρεσίες, εντάσσονται στη διάρθρωση του Υπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως. Μεταξύ αυτών και το Εθνικό Τυπογραφείο, το οποίο επί 131 χρόνια ήταν υπό την εποπτεία του Υπουργείου των Οικονομικών και καθορίζονται εκ νέου οι αρμοδιότητές του. Μετά από εξουσιοδότηση του εν λόγω νόμου εκδόθηκε το Β.Δ. 617/1967, «περί οργανώσεως και λειτουργίας των Υπηρεσιών του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβερνήσεως»²³ και το άρθρο 19 αυτού αναφέρει, ότι η Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου «είναι αρμόδια διά την εκτύπωσιν, διαχείρισιν και διανομήν»:

α. Της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

β. Των κειμένων της Νομοθετικής Λειτουργίας.

γ. Των υπό των Δημοσίων Υπηρεσιών χρησιμοποιουμένων εντύπων και πάσης φύσεως υπηρεσιακών και λοιπών εκδόσεων.

δ. Των εκδόσεων εκείνων, αίτινες καίτοι μη καθαρώς υπηρεσιακού χαρακτήρος, κρίνονται υπό του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως ως εξυπηρετούσες Εθνικούς σκοπούς».

Η περίοδος 1971-1974 θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως περίοδος «περιφοράς» του Εθνικού Τυπογραφείου από υπουργείο σε υπουργείο. Συνολικά τέσσερις ήταν οι μετακινήσεις της αρμοδιότητάς του, ήτοι:

Στο Υπουργείο Προεδρίας της Κυβερνήσεως, στο Υπουργείο Κυβερνητικής Πολιτικής, μετά την κατάργηση του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβερνήσεως, στη Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού, μετά την τροποποίηση του Ν.Δ. 957/1971 «περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων», στο Υπουργείο Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.²⁴

Την 1η Ιανουαρίου 1975 το Εθνικό Τυπογραφείο από το Υπουργείο Οικονομικών υπάγεται και πάλι στο Υπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.Δ. 216/1974 «περί συστάσεως Υπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως».²⁵ Με το διάταγμα αυτό καθορίζεται, ότι όλα τα θέματα, που αφορούν στην υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού και στην οικονομική λειτουργία του Εθνικού Τυπογραφείου υπάγονται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Διοικητικού του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβερνήσεως.

Νέα μηχανήματα ηλεκτρονικής τυπογραφίας (μονάδες φωτοστοιχειοθεσίας) άρχισαν να εγκαθίστανται στην παραγωγική διαδικασία σταδιακά από το έτος 1985. Το Εθνικό Τυπογραφείο προσπαθεί να μεταβεί στις νέες μορφές οργάνωσης και λειτουργίας μέσα σ' ένα κλίμα έντονης αντιπαράθεσης και σύγχυσης. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκαν αρκετές εκτυπωτικές μονάδες σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες (Υπ. Οικονομικών, Δημ. Τάξης, Παιδείας, Εθνικής Άμυνας κ.ά.). Επίσης, η Βουλή δημιουργεί ιδιική της εκτυπωτική μονάδα για την εκτύπωση των Πρακτικών των Συνεδριάσεων. Η εκτυπωτική αυτή

22. ΦΕΚ 139/Α'/10.8.1967.

23. ΦΕΚ 186/Α'/30.10.1967.

24. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: Ο.π., σ. 244.

25. ΦΕΚ 367/Α'/7.12.1974.

μονάδα άρχισε να λειτουργεί από το 1988 και έτσι σταμάτησε η εκτύπωση πρακτικών, νομοσχεδίων και άλλων κοινοβουλευτικών κειμένων στο Εθνικό Τυπογραφείο.

Προκειμένου να γίνει αποκέντρωση των σημείων πώλησης των ΦΕΚ, συμπεριλήφθηκε διάταξη στο Ν. 2225/1994 «Για την προστασία της ελευθερίας της ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις»²⁶ και παρείχε το δικαίωμα η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή φωτοαντίγραφή της, καθώς και άλλα βιβλία και έντυπα του δημοσίου να διατίθενται και από τις Νομαρχίες ύστερα από κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Εσωτερικών. Για τον λόγο αυτό θα συστηνόταν στις Νομαρχίες ειδικό Γραφείο Διάθεσης ΦΕΚ και θα οριζόταν υπόλογος διαχειριστής από το προσωπικό της Νομαρχίας και το Εθνικό Τυπογραφείο, που θα υποχρεωνόταν να παρέχει τον αναγκαίο εξοπλισμό για τη λειτουργία τους (φωτοαντιγραφικό και σφραγιστικό μηχάνημα). Τα έξοδα από τη δραστηριότητα αυτή θα αποδίδονταν κατά ποσοστό 80% στο Εθνικό Τυπογραφείο και κατά 20% στην οικεία Νομαρχία. Πέντε μήνες αργότερα, με το Ν. 2266/1994²⁷ η διαδικασία εισπραχής και κατανομής των εσόδων αντικαταστάθηκε και οι υπόλογοι υποχρεωνόταν να καταθέτουν όλες τις εισπράξεις στην πλησιέστερη δημόσια οικονομική υπηρεσία υπέρ του δημοσίου, το οποίο αναλάμβανε την κάλυψη των τυχόν εξόδων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού.²⁸

Σημαντική τομή στο σύστημα προσλήψεων των δημοσίων υπαλλήλων επέφερε ο Ν. 2190/1994 «Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης»²⁹ και ως αρμόδιο όργανο όριζε το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ).

Με διάταξη του Ν. 2349/1995 προβλέφθηκε, ότι «Εφεξής το πλήρες κείμενο όλων των προκηρύξεων του ΑΣΕΠ για την πλήρωση θέσεων σύμφωνα με το Ν. 2190/1994 δημοσιεύεται μόνο στο τεύχος Προκηρύξεων ΑΣΕΠ».

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1995 το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης συγχωνεύτηκε με το Υπουργείο Εσωτερικών αποτελώντας έκτοτε το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και μετά την σύσταση της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης το Εθνικό Τυπογραφείο υπάγεται σε αυτή, αν και ουσιαστικά την άμεση εποπτεία μέχρι σήμερα ασκεί ο Υπουργός Εσωτερικών.

Το 1995 άρχισε η εκτέλεση του έργου εκσυγχρονισμού του Εθνικού Τυπογραφείου. Το έργο περιλαμβάνει την δημιουργία και εγκατάσταση συστημάτων προεκτύπωσης, ψηφιακής εκτύπωσης και τετράχρωμης εκτυπωτικής μηχανής καθώς και την δημιουργία ιστοσελίδας του Εθνικού Τυπογραφείου για την ηλεκτρονική διάθεση των ΦΕΚ. Το βιβλιοδετείο επίσης απέκτησε την δυνατότητα να επεξεργάζεται νέα προϊόντα με μεγαλύτερη ταχύτητα και αξιοπιστία, οι εργασιακοί χώροι έγιναν περισσότερο λειτουργικοί και ευπρόσωποι, η πληροφορική μπήκε ως εργαλείο στην καθημερινή πραγματικότητα κ.ά.

Συνεχίζεται...

26. ΦΕΚ 121/Α'/20.7.1994.

27. ΦΕΚ 218/Α'/13.12.1994.

28. Βλ. Ευαγ. Βουτσινάκης: Ο.π., σ. 313.

29. ΦΕΚ 28/Α'/3.3.1994.

Προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης στον Νομό Κυκλάδων

Της κ. **Σοφ. Νικ. ΣΑΡΑΛΙΩΤΗ**
και του κ. **Παν. Γεωρ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ**

Πτυχ. Α.Τ.Ε.Ι. Τουριστικών Επιχειρήσεων¹

Είναι κοινή παραδοχή, ότι ένα από τα κυριότερα τουριστικά αξιοθέατα, κάθε περιοχής είναι οι φυσικοί της πόροι. Στη κατηγορία αυτή ως γνωστόν ανήκουν το νερό, η χλωρίδα και η πανίδα της. Αυτοί οι φυσικοί πόροι πάντοτε προσέλκυαν ταξιδιώτες, είτε εθελοντικοί, είτε αναγκαστικά. Μέσα από τη δημιουργία άλλοτε των εθνικών πάρκων και άλλοτε των φυσικών προστατευόμενων περιοχών, η κοινωνία αναγνωρίζει τους ιδιαίτερους φυσικούς πόρους, που αξίζουν να προστατευθούν. Όμως, ο προσδιορισμός ενός χώρου ως μοναδικού υποσυστήματος δεν είναι πάντα αρκετός για να εξασφαλίσει την προστασία του. Πριν από την εμφάνιση των δυνάμεων, που προκάλεσαν τον μαζικό τουρισμό, αυτό δεν θα ήταν δύσκολο. Σήμερα, οι φυσικές περιοχές σε όλο τον κόσμο προσφέρουν ευκολότερη πρόσβαση σε συνεχώς και περισσότερους ανθρώπους. Το εύλογο ερώτημα που δημιουργείται, δηλαδή του πως μπορεί να επιτραπεί η χρήση παράλληλα με τη διατήρηση ακεραιότητας των πόρων, έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις. Μία λύση θα ήταν ο περιορισμός της χρήσης. Οι αντίμαχοι της περιορισμένης χρήσης υποστηρίζουν, ότι μία τέτοια τακτική θα οδηγήσει σε μία κατάσταση, όπου μόνο οι πλέον ευκατάστατοι θα είναι σε θέση να «αγοράζουν» μία φυσική εμπειρία. Σύμφωνα με τα επιχειρήματά τους, ο τουρισμός, που θα βασίζεται στη χρήση των φυσικών πόρων θα γίνει μία δραστηριότητα της «ελίτ». Άλλοι, υποστηρίζουν, ότι είναι απαραίτητη η μόρφωση των ανθρώπων σχετικά με τη σχέση ανθρώπου-γης, εξασφαλίζοντας έτσι την σωστή χρήση και απόλαυση της φύσης. Έχουν προταθεί και δοκιμασθεί πολυάριθμες προτάσεις, η κάθε μία εκ των οποίων είχε διαφορετικά επίπεδα επιτυχίας.

Πριν από τη πρόταση λύσεων, θα πρέπει να κατανοήσουμε ορισμένες από τις βασικές αιτίες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μερικές από τις οποίες είναι:

Η ταχεία ανάπτυξη του πληθυσμού, γεγονός, που οδήγησε σε μία σταθερή ανάπτυξη της ζήτησης, για επί πλέον αξιοποίηση των ανανεώσιμων και μη πόρων.

Η αυξανόμενη βιομηχανική ανάπτυξη, που επιτυγχάνει την μόλυνση του αέρα και του νερού.

Η γενική απουσία γνώσης, από την πλευρά του Κοινού, σχετικά με την αξία των φυσικών πόρων ειδικά της χλωρίδας και της πανίδας, η περιορισμένη γνώση του ανθρώπου σχετικά με το σύνθετο σύστημα των αλληλοσυνδεδεμένων διαδικασιών και των αλληλεξαρτημένων σχέσεων του περιβάλλοντος.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις προκύπτουν μέσα από δυο αιτίες, που συνήθως λειτουργούν μαζί, ταυτόχρονα. Η μία αιτία αναφέρεται στον τουρίστα και η δεύτερη στη βιομηχανία, που εξυπηρετεί τον τουρίστα.

1. Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα από εκτενή εργασία των Σ. με θέμα: «Προοπτικές Τουριστικής Ανάπτυξης Στον Νομό Κυκλάδων». Ηράκλειο, 2006.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΦΡΟΥΡΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Δ/ντής: Δ. Θεοφιλοπούλου

Όθωνος-Αμαλίας 109, Σπάρτη, 23100, και Επτανήσου 4B Χαλάνδρι 152 31

• Έτος 63ον • Αρ. Φύλλου 2318 • Μάρτιος-Απρίλιος 2007 • Τιμή Φύλλου €0,15

Έτσι, και στην περίπτωση του Νομού Κυκλάδων παρατηρήσαμε, ότι υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης στο φυσικό περιβάλλον και τοπίο του Νομού. Οι κυριότεροι κίνδυνοι υποβάθμισης των αξιόλογων οικοσυστημάτων του Νόμου Κυκλάδων συνοψίζονται ως εξής:

Υπέρμετρη και κυρίως ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων. Η επικράτηση του μοντέλου του μαζικού τουρισμού έχει ως βασικό χαρακτηριστικό την συγκέντρωση επισκεπτών πέρα από τα όρια της φέρουσας ικανότητας σε αυτά τα νησιά και πολύ περισσότερο στα ευαίσθητα οικοσυστήματά τους, που αποτελούν πόλο έλξης του τουριστικού ρεύματος. Οι πιέσεις που ασκούνται στο φυσικό περιβάλλον των Κυκλάδων από τις τουριστικές δραστηριότητες είναι:

Η κατανάλωση υδατικών πόρων πέρα από τα όρια της βιωσιμότητας των τοπικών αποθεμάτων (δεκαπλασιασμός του πληθυσμού κατά την τουριστική περίοδο).

Η δημιουργία αποβλήτων, (τόσο απορριμμάτων, όσο και αστικών λυμάτων), με ρυθμό, που συχνά ξεπερνά τις δυνατότητες των ήδη προβληματικών συστημάτων συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης τους, (έντονη πληθυσμιακή εποχικότητα, που συνδυάζεται με σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές για τη διαχείριση αποβλήτων). Παράλληλα η λειτουργία τουριστικών εγκαταστάσεων κατά μήκος της ακτογραμμής συντελεί στη διάχυση των πηγών ρύπανσης, μεγιστοποιώντας την δυσκολία διαχείρισής τους. Η ρύπανση, που προκαλείται, σχετίζεται με τα αστικά λύματα, τα οικιακά απορρίμματα και το θόρυβο.

Η εισβολή μεγάλου αριθμού επισκεπτών σε ευαίσθητα οικοσυστήματα, με αποτέλεσμα την πρόκληση οικολογικών διαταραχών. Η δημιουργία θορύβου, οι μετακινήσεις ανθρώπων, η χρήση έντονων φώτων κ.λ. απομακρύνουν τους ευαίσθητους πληθυσμούς πανίδας από τους φυσικούς χώρους συγκέντρωσής τους.

Η κατασκευή τουριστικών ανωδομών και υποδομών, (συχνά πρόκειται για δημόσια έργα), χωρίς ουσιαστικό έλεγχο χωροθέτησης και λανθασμένο ή και ανεπαρκή σχεδιασμό, προκαλώντας μη αντιστρεπτές μεταβολές στην φυσική δομή ευαίσθητων οικοσυστημάτων όπως οι αμμοθίνες, τα έλη και οι λιμνοθάλασσες.

Επέκταση των οικισμών κατά μήκος της παράκτιας ζώνης. Η γραμμική ανάπτυξη των οικιστικών κέντρων κατά μήκος των παράκτιων οδικών αξόνων έχει οδηγήσει στη σημαντική συγκέντρωση ανθρώπων και δραστηριοτήτων κοντά στις ακτές προκαλώντας:

Μείωση των πληθυσμών και των ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Οι ταχύτατες και ανεξέλεγκτες μεταβολές στη χρήση της γης (αυθαίρετη δόμηση, πρόχειρες κατασκευές υποδομών κ.λ.) είναι στη πλεονότητά τους μη αντιστρέψιμες (καταστροφική ενδιαίτημάτων).

Διάχυση της ρύπανσης από αστικά λύματα και απορρίμματα.

Πρόκληση πυρκαγιών εσκεμμένα ή από ατύχημα, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, στο βαθμό, που συνδέονται με τουριστικές δραστηριότητες π.χ. αναψυχή στην ύπαιθρο ή την οικοπεδοποίηση και στη συνέχεια την αυθαίρετη δόμηση τουριστικών εγκαταστάσεων στις κατεστραμμένες από τις πυρκαγιές εκτάσεις.

Διάβρωση των ακτών, ως αποτέλεσμα αποτυχημένου σχεδιασμού κατασκευών κατά μήκος της ακτογραμμής, για την εξυπηρέτηση του τουρισμού.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι υποβάθμισης του τοπίου των νησιών του Νομού Κυκλάδων (σύμφωνα με τη μελέτη για το Νομό Κυκλάδων από τον Ε.Ο.Τ.) συνίστανται:

Στην κατασκευή τουριστικών ανωδομών και υποδομών, κυρίως - αλλά όχι μόνο - κατά μήκος της ακτογραμμής.

Στην ευρύτερη «αξιοποίηση» των όρων της εκτός σχεδίου δόμησης κ.ά.

Στην πρόκληση πυρκαγιών με συνέπεια την καταστροφή δασικών και άλλων εκτάσεων και στην ανεξέλεγκτη διάθεση στερεών απορριμμάτων στις κοίτες των ρεμάτων, στις ακτές και αλλού, στο βαθμό που συνδέονται με την τουριστική δραστηριότητα.

Προτάσεις

Έχοντας ως οδηγό όλα αυτά τα στοιχεία και με κύριο γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και όσον το δυνατόν περισσότερη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη στα νησιά του Νομού Κυκλάδων τονίζουμε εναλλακτικές ή ειδικές μορφές τουρισμού, που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε αυτά τα νησιά. Μέσα από εκτενή μελέτη, που έγινε σε όλα τα νησιά των Κυκλάδων το συμπέρασμα είναι ότι όλα τα νησιά, από το πιο μικρό μέχρι το πιο μεγάλο, είναι σε θέση να εφαρμόσουν και να αναπτύξουν κάποιο ή κάποια είδη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Το γεγονός αυτό καθ' εαυτό είναι πολύ ενθαρρυντικό για την πορεία του τουρισμού σε ολόκληρο τον Νομό γιατί έτσι μπορούν πολλά από τα κυκλαδονήσια να αναπτυχθούν ξεχωριστά και να ανεξαρτοποιηθούν από την επιρροή των μεγαλύτερων νησιών. Έτσι, θα μπορέσουν να αναπτυχθούν και οι κοινωνίες των νησιών αυτών, αρκεί να τηρηθεί ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός του όποιου δήποτε σχεδίου ανάπτυξης, πάντοτε με τον δέοντα σεβασμό προς το περιβάλλον, τις παραδόσεις (ήθη και έθιμα) και τις ιδιαίτερες αρχές των κατοίκων των νησιών της περιοχής.

Λαμβάνοντας προσεκτικά όλες αυτές τις παραμέτρους παρουσιάζονται αναλυτικά για το κάθε ένα νησί ξεχωριστά τα είδη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού που μπορούν να εφαρμοστούν.

Σαντορίνη: Υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για ανάπτυξη του θαλάσσιου, του περιβαλλοντικού τουρισμού, του πολιτιστικού, του τουρισμού ενεργού αναψυχής και του incentive (τουρισμός κινήτρων).

Μύκονος: Ο θαλάσσιος τουρισμός, ο παραθεριστικός, ο πολιτισμικός (κυρίως για την Δήλο) και ο τουρισμός κινήτρων (incentive).

Πάρος: Εδώ υπάρχουν ευκαιρίες και δυνατότητες εφαρμογής και ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού, του χρονομεριστικού τουρισμού (Time Sharing), του incentive (τουρισμός κινήτρων), του κοινωνικού τουρισμού, του τουρισμού της Γ' ηλικίας-παραχέιμασης, του αθλητικού τουρισμού, του πολιτιστικού και του παραθεριστικού.

Άνδρος: Ο οικοτουρισμός, ο αγροτουρισμός, αναψυχής, ο πολιτιστικός και ο παραθεριστικός.

Κέα: Προϋποθέσεις για θαλάσσιο τουρισμό, περιβαλλοντικό, για αγροτουρισμό, για παραθεριστικό και για ημερήσιο (εξ αιτίας της μικρής απόστασης από την Αθήνα).

Σύρος: Ο θαλάσσιος τουρισμός, ο χρονομεριστικός (Time Sharing), ο συνεδριακός, ο εκθεσιακός, incentive (κινήτρων), Γ' ηλικίας παραχέιμασης, πολιτιστικός, αστικός και παραθεριστικός τουρισμός.

Τήνος: Οικοτουρισμός, τουρισμός υγείας, αγροτουρισμός, κοινωνικός και πολιτιστικός τουρισμός.

Αμοργός: Θαλάσσιος, οικοτουρισμός, κοινωνικός και πολιτιστικός τουρισμός.

Ίος: Θαλάσσιος τουρισμός και αγροτουρισμός.

Μήλος: Συνεδριακός τουρισμός, οικοτουρισμός και πολιτισμικός.

Νάξος: Στο μεγαλύτερο νησί των Κυκλάδων υπάρχουν προϋποθέσεις ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού, του οικοτουρισμού, του αγροτουρισμού, του τουρισμού Γ' ηλικίας-παραχέιμασης, του πολιτιστικού και του παραθεριστικού τουρισμού.

Σέριφος: Θαλάσσιος και παραθεριστικός τουρισμός.

Σίρνος: Θαλάσσιος τουρισμός, περιβαλλοντικός, αγροτουρισμός, πολιτιστικός και παραθεριστικός.

Ανάφη: Εξ αιτίας της γεωγραφικής θέσης, (το ανατολικότερο νησί των Κυκλάδων) μπορούν να αναπτυχθούν ο περιβαλλοντικός και ο αγροτουρισμός.

Δονούσα: Θαλάσσιος τουρισμός, περιβαλλοντικός και αγροτουρισμός.

Ηράκλεια: Θαλάσσιος, περιβαλλοντικός τουρισμός.

Κουφονήσια: Θαλάσσιος τουρισμός, περιβαλλοντικός και αγροτουρισμός.

Σχοινούσα: Θαλάσσιος, περιβαλλοντικός, αγροτουρισμός και πολιτιστικός τουρισμός.

Θηρασιά: Περιβαλλοντικός τουρισμός.

Φολέγανδρος: Περιβαλλοντικός τουρισμός, αγροτουρισμός και πολιτιστικός τουρισμός.

Αντίπαρος: Θαλάσσιος τουρισμός και περιβαλλοντικός.

Κίμωλος: Οικοτουρισμός, τουρισμός υγείας και πολιτιστικός τουρισμός.

Αυτό που πρέπει να τονισθεί είναι ότι η αξιοποίηση του θαλάσσιου τουρισμού είναι βασική για όλα τα Κυκλαδονήσια αφού έτσι και αλλιώς η θάλασσα είναι το κύριο προϊόν τους προς εκμετάλλευση. Επίσης, ειδική μέριμνα πρέπει να δοθεί στον πολιτισμικό τουρισμό (υπάρχουν πλήθος σημαντικών αρχαιοτήτων από όλες τις χρονικές περιόδους και κυρίως του περίφημου Κυκλαδίτικου πολιτισμού), καθώς και πολλές εκκλησίες. Όλα όσα προτείνονται μπορούν άμεσα να εφαρμοσθούν, αφού ήδη υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές, ενώ όλο και νέα σχέδια εκπονούνται προς αυτές τις κατευθύνσεις από τους αρμόδιους φορείς.

Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων

ΕΝΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ
ΠΛΑΝΟΕΚΤΗΜΑ

Τέταρτη
Αμερικανική
Έκδοση

Τόμος Α'

Raymond A. NOE
The Ohio State University

John R. HOLLENBECK
Michigan State University

Barry GERHART
University of Wisconsin-
Madison

Patrick M. WRIGHT
Cornell University

Επιστημονική επιμέλεια:
Καθηγητής
Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Μετάφραση:
Ρίτα ΚΟΛΑΪΤΗ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Ευρωπαϊκό Οπτικοακουστικό Δίκτυο Euronet
σε συνεργασία με την Νομαρχία Κυκλάδων, το Επαρχείο Άνδρου και
τον Δήμο Υδρούσας,

Σας προσκαλεί σε Ημερίδα με θέμα:

«ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

που θα πραγματοποιηθεί

το Σάββατο 2 Ιουνίου 2007 (ώρες 17:30-20:30)

στο ξενοδοχείο «Andros Holiday» στο Γαύριο της Άνδρου.

Η ημερίδα πραγματοποιείται υπό την αιγίδα

της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα,

στο πλαίσιο του εορτασμού των 50 χρόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ Ν. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΣ

Η γενιά της αυξημένης αδρεναλίνης
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Έκδοση:

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑ 2005

Η γενιά της αυξημένης αδρεναλίνης είναι οι νέοι της σημερινής εποχής. Οι νέοι που δεν γνωρίζουμε, οι νέοι που δεν τους έχουμε επιτρέψει να μας γνωρίσουν, οι νέοι τους οποίους κρίνουμε. Διαφορετικός τρόπος επικοινωνίας, διασκέδασης, ένδυσης, γενικότερα έκφρασης. Ένταση και ταχύτητα χαρακτηρίζουν κάθε στιγμή τη ζωή τους. Η ανάγκη των νέων ανθρώπων για επικίνδυνες δραστηριότητες, η ευχαρίστηση που αντλούν από την περιπέτεια και η αναζήτηση νέων πηγών κινδύνου στη ζωή τους μοιάζουν με ένα νέο ναρκωτικό, το οποίο τους κλείνει πονηρά το μάτι. Αυτά είναι τα βασικά συστατικά στην πρώτη ύλη της νεότητας, συστατικά τα οποία περιγράφονται με εύστοχο και γλαφυρό λόγο. Ο συγγραφέας παρατηρεί και καταγράφει εικόνες της καθημερινότητας από τη ζωή των νέων και από την αλληλεπίδρασή τους με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, είτε αυτά είναι γονείς είτε δάσκαλοι είτε εργοδότες. Δίνει ερεθίσματα για διάλογο και για επίλυση σύγχρονων θεμάτων, όπως είναι η εκπαίδευση, η ανεργία, οι τρόποι διασκέδασης, οι σεξουαλικές σχέσεις, οι μορφές επικοινωνίας, η δημιουργία κινήτρων και προτύπων. Παράλληλα, η αυτοπαρατήρηση του Συγγραφέα αλλά και των ανθρώπων της γενιάς του πραγματοποιείται στο επίπεδο της ανταλλαγής ρόλων και ευθυνών, σε ένα κοινωνικό πλαίσιο το οποίο συνεχώς αλλάζει και διαμορφώνεται εκ νέου.

ΟΙ ΝΕΟΙ: ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Της κ. **Ρούσκα ΜΠΟΖΚΟΒΑ**
Φοιτήτριας Μ.Π.Σ. Τ.Ο.Π.Α., Π.Π.Κ.Π.Ε.

Ομάδα Ελλήνων Φοιτητών του «Παντείου» Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών και Στελέχη του Δήμου Αμαρουσίου Αττικής συγκεντρώθηκαν τον παρελθόντα Ιανουάριο στο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης του Άουσβιτς Πολωνίας για να αποδώσουν φόρο τιμής στα εκατομμύρια θύματα του ναζισμού. Δεν επρόκειτο για μία απλή επίσκεψη αλλά για μέρος ενός προγράμματος, που οργανώθηκε από την ιταλική μη κυβερνητική οργάνωση TERRA DEL FUOCO και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρόγραμμα άρχισε να κάνει δειλά δειλά τα πρώτα του βήματα με πρώτη στάση έναν τόπο τεκμήριο μίας από τις μελανότερες σελίδες στην ιστορία της Ευρώπης, το Άουσβιτς. Βασικός σκοπός της ξενάγησης και των δραστηριοτήτων, που αναπτύχθηκαν στα πλαίσιά της, ήταν η μνημόνευση των θυμάτων, με αφορμή της οποίας έγιναν συζητήσεις γύρω από τις θλιβερές στιγμές της πρόσφατης ιστορίας.

Μετά από την ανασκόπηση του παρελθόντος της Ευρώπης, οι συμμετασχόντες συναντήθηκαν για δεύτερη φορά την 25η Μαρτίου 2007 στη Ρώμη, με αφορμή τον εορτασμό των 50 χρόνων από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης (ΕΟΚ 1957). Προηγήθηκαν παρουσιάσεις θεμάτων μεγίστης σημασίας για την Ε.Ε., οι οποίες προσεγγίσθηκαν από την οπτική γωνία της νεολαίας της Ευρώπης, όπως:

Ανεξίτηρησκηία (Πορτογαλία). Τα δικαιώματα των εργαζομένων (Ιταλία). Ποιότητα ζωής - γεωργία - διατήρηση των παραδόσεων (Πολωνία). Δομή Ε.Ε. - Συμμετοχή και Ευρωπαϊκή Δημοκρατία (Ελλάδα). Εκπαίδευση και κουλτούρα της μελλοντικής Ευρώπης (Βουλγαρία). Δικαιώματα μεταναστών και πολιτικές ιθαγενείας (Ρουμανία). Προστασία περιβάλλοντος (Λιθουανία). Γεωγραφία της Ευρώπης και μελλοντικά μέλη (Μολδαβία). Πληροφόρηση και ελευθερία τύπου (Ρωσία). Δικαιώματα μειονοτήτων - ρατσισμός και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση (Ιταλία - Σλοβενία). Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και πολιτιστική ανάπτυξη (Μάλτα). Αρχή της αλληλεγγύης (Αυστρία). Ενεργειακές πολιτικές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Ουκρανία). Διεθνής πολιτική συνεργασία και η χιλιετία των στόχων (Ρουμανία - Πετροζάνι). Σεξουαλική ελευθερία (Ισπανία). Νεανικές πολιτικές και εκπαίδευση (Σλοβακία).

Τα εν λόγω θέματα συζητήθηκαν με την διαδικασία της στρογγυλής τραπέζης ανά ομάδες, που οδηγήθηκαν και σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Επί πλέον όλα τα μέλη των αποστολών απήντησαν σε ερωτηματολόγια μέσω διαδικτύου. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αποτελέσουν την αφετηρία της τρίτης και τελευταίας στάσης του προγράμματος, που θα γίνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο (Μάιος 2007).

Greek Private Investment in the Balkans

By **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**

Prof. of University «Panteion»,
University of Athens (Vis. Prof.),
Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris
and **Vassiliki DELITHEOU**
Ph.D., M.Sc. Reg. Dev.

The framework

Greek private direct investments in Balkan countries carry a special weight because, on the one hand, the country of origin of the capital invested is a member of the European Union and, on the other, it is a neighboring country and those involved are well aware of the business ethics prevailing on both sides. Furthermore, the existing historical bonds between Greece and the other Balkan countries, combined with the large number of immigrants from the latter to the former, contribute to the better understanding and collaboration of all concerned.

One should take into account, though, that this type of Greek investment - up to now and to a considerable degree - has in its favor the lack of any great interest or of the difficulties other countries encounter when attempting to financially «infiltrate» the wider area of the Balkan Peninsula.

At the same time, Greek laws and regulations concerning Greek investments abroad are considered «reasonable», although some of those involved wish that they would comprise more types of subsidized ventures, such as the acquisition of existing businesses in the host countries.

1. C.GE. ATHANASSOPOULOS, V. DELITHEOU: *Greek Private Investment in the Balkan Countries' and the Hellenic Plan for the Economic Reconstruction of the Balkans (HiPERB)*. Athens, second edition, 2005. See also: C.GE. ATHANASSOPOULOS: *The Legal Framework of Regional Development*. Vol. III, Athens, 2005, p. 290. *THE BRIDGE*, Issue 1, 01/2006, p. 42.

2. That is to say: political instability, considerable state financial intervention, hostile attitude on the part of the local population, unlawful activities on the part of the team members, insufficient infrastructure etc.

The risk

Now, however, it is considered imperative to establish measures that will smooth the path of Greek businessmen who wish to expand their activities and augment their profit¹ since there is no doubt that they are also exposing themselves to a series of risks.²

Within this framework, one should not seek the achievement of bilateral agreements that would be «very good» for the Greek economy and simply «good» for the economies of the host countries. The aim should be for any such proposed agreement to be more functional and fairer than any alternative that could possibly be devised. Furthermore, this expected fair distribution of profit and opportunities also depends on a series of parameters, such as the countries involved, but also on international conjuncture within the constantly changing regime of globalization.

For the real risk lies not in whether there will be Greek private investments in the Balkan countries or with their number. And anyway, inasmuch as local societies and markets are willing and allow it and Greek businessmen are profiting from these investments, it is inevitable that, as a consequence of globalization, those investments will be realized with or without the approval or support of the Greek state. Furthermore, it goes without saying that in view of the existing strong competition, capital will continue to strive toward discovering ways to achieve the most favorable business environment for cornering new markets.

Therefore, the Greek state has the duty to and should aim at lowering as much as possible the risks Greek capital will face through the reforms, establishing conditions of transparency and wiping out corruption in the neighboring countries within the framework of already existing international institutions and regulations and mainly within the framework of the European Union and the individual Stabilization and Association Agreements with the other countries in this area.

Greek investments

Following our investigation in the countries involved, quite reliable evidence shows that the situation, as it is currently developing, is particularly impressive with regard to Greek investments, not only on the agreements level but also on the purely financial level.

Currently 16 special Collaboration Agreements are being enacted with Albania, eight with Bosnia-Herzegovina, nine with Bulgaria, eight with Croatia, five with the Former Yugoslav Republic of Macedonia (FYROM), seven with Serbia-Montenegro and six with Romania.

Already Greek private direct investments, despite the inevitable difficulties that Greek businessmen are encountering because of the nature of the whole venture:

Are covering 27 percent of the total of direct foreign investment in Albania;

are second in importance in Bulgaria, totaling \$1.5 billion, while during the last decade Greek foreign direct investment came to a total of 1 billion euros in Bosnia-Herzegovina; to 720 million euros in Serbia-Montenegro - in which the invested capital of Greek origin comes to 1.2 billion euros - and

to \$1.3 million in Croatia, while they came to

700 million euros and have created 9,000 jobs in FYROM, where Greece is the top foreign investor, and, finally,

are fifth among the important foreign investments in Romania.

The banking system

Precursors of Greek investments in the Balkans have been the Greek banks, either those operating out of Greece or their subsidiaries in the Balkan countries, or even, in certain cases, in collaboration with the Black Sea Trade and Development Bank.

The investments of Greek businessmen in the Balkan countries - hundreds of millions of euros in a new market of 120 million people - could not possibly have been realized without the involvement of the Greek banking system, which has been operating in the area either through the establishment of subsidiaries of Greek banks in the countries of SE Europe, through the acquisition of local banks, as well as through participation in their capital, or even through simply financing the business ventures of Greeks.

Within this framework, the banks have co-financed Greek business initiatives in the Balkan countries or have covered the business risk of the ventures being undertaken.

The Black Sea

Trade and Development Bank

In certain cases the co-financing of the Greek businessmen was effected also in collaboration with international or multilateral financial institutions including the International Development Bank, The European Bank for Reconstruction and Development, The European Investment Bank, as well as the Black Sea Trade and Development Bank.

It should be further noted that the purely regional Black Sea Trade and Development Bank is the first multilateral international institution of its kind to be based in Greece, in Thessaloniki. Greece's participation in the bank's capital comes to 16.5 percent, the same as Russia's and Turkey's; 13.5 percent is the participating capital of Bulgaria, Romania and Ukraine, while the participation of Azerbaijan, Armenia, Georgia, Moldova and Albania comes to 2 percent.

In total, the Black Sea Trade and Development Bank has extended bank credit to Greek industrial developments or those of Greek interest based in Balkan countries to the tune of 150 million euros.

Altera pars

Nowdays, the view that the expansion of Greek business ventures in Balkan countries will prove beneficial to Greece itself - because of the repatriation of capital and profits, the acquisition of new know-how and the opening of new fields of activity - seems to be gaining in popularity among Greek businessmen.³

The latter quote in their favor the expansion of Greek commercial activities beyond the country's national borders, the possibility of contracting business deals of strategic importance with foreign multinational or other concerns, and the direct or indirect facilitation of

Greek exports, as well as that already existing organizations for the Balkans which offer the necessary substructure and operate out of Greece will be used to advantage. These are:

The European Agency for Reconstruction;

The Southeastern European Cooperative Initiative;

The Inter-Balkan and Black Sea Business Center, and

The Black Sea Trade and Development Bank.

Certainly the effect of Greek investments in Balkan countries cannot be labeled simply as positive or negative depending on the personal views of those involved, since it is an especially intricate and complex venture. Therefore, one cannot offer sweeping aphorisms as a conclusion, since one has to take into account the multifaceted, international economic environment of our times.

Yet it should be pointed out that it is necessary to seek and find a more functional and fairer way of redistributing the accrued benefits between Greece - the country of origin of the capital and resources that are being invested - the Balkan countries that are receiving the inflow of Greek capital and the Greek businessmen involved.

It has to be done, even though this quest, especially difficult in itself, is being influenced by inherent factors, mainly in the host countries, as well as by outside ones that act to the detriment of all concerned. They are both products of the globalization of the economy, which transcends geographical borders.

Constantin GE.
ATHANASSOPOULOS
Professeur Section Econ.
et Développement
Régional de l' Université
des Sciences Sociales et
Politiques PANTEION
d' Athènes

LA NOTION
«INVESTISSEMENT
PRODUCTIF
PRIVE»
DANS LE CADRE
INSTITUTIONNEL
DE LA
LEGISLATION
GRECQUE
POUR LE
DEVELOPPEMENT

Bruxelles, 1994

UNIVERSITY OF EDINBURGH
MANAGEMENT SCHOOL

Post-Acquisition management
within the Banking Sector:
Acquisition of General Bank of Greece
from Societe Generale: Implementing
successful post acquisition management
(integration)

BY

Saro DEDEYIAN

DISSERTATION PRESENTED FOR
THE MASTER OF BUSINESS
ADMINISTRATION
DEGREE 2004

Abstract

This MBA dissertation studies and analyses the post-acquisition management (integration), as a crucial aspect in the area of Mergers and Acquisitions (M&A) within the banking sector. The topic will be discussed in the context of the recent acquisition (March 2004) of the General Bank of Greece (GBG) by the French bank Societe Generale (SG); the focus will be on the post-acquisition integration and management implementation.

We will, also, examine the post-acquisition integration of the Royal Bank of Scotland plc (RBS) and the National Westminster plc (NatWest), with takeover having taken place in March 2000. The two main M&As success criteria, clarity of purpose and post-acquisition integration, will be investigated in retrospect and the analysis of strategic objectives and the post-acquisition management will be particularly focused, as well.

Finally, we will draw conclusions from the case study of RBS/NatWest and provide recommendations for a successful post-acquisition management of SG/GBG.

The European Network
for Information and Communication

Presents the Photographic Album

OPINIONS OF THE YOUTH AND NEW WAYS OF EMPLOYMENT

E-FEATS: SOCIAL ENTREPRENEURSHIP
FOR THE FUTURE EUROPEAN SOCIAL MODEL

EUROPEAN COMMISSION
Directorate-General
for Education and Culture

73 χρόνια προσφοράς στην ενιαία Ήπειρο
Η ΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΘΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος Ιδρύσεως: 1934
Ιδρυτής: + ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΟΓΚΩΝΗΣ

ΕΤΟΣ 73ο - ΠΕΡΙΟΔΟΙ Α' - Β'
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΩΝ 1200
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 106
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2007

Ιδιοκτησία - Διεύθυνση:
ΕΛΕΝΗ ΓΚΟΓΚΩΝΗ - ΑΜΠΑΖΗ

Γραφεία: Αιόλου 104, 4ος όροφος, 406 Γραφείο
Αθήνα, 105-64 τηλ.: 210 32.13.344 - FAX 210 32.13.233

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

S E C U R I T Y

Το Βασικό Βοήθημα
**ΣΤΕΛΕΧΩΝ
ΕΓΓΥΤΑΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
& ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ**

Phillip P. Purpura, C.P.P.

Επιμέλεια - Προσαρμογή
στην Ελληνική & Ευρωπαϊκή Πραγματικότητα
στα Πλαίσια της Ε.Ε.:
Σπυρίδων Μ. Κυριακάκης

Μετάφραση:
Ρούντυ Παγίδα

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΩΝ

The Greek financial invasion to Balkan Countries

By **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**

Professor of Panteion University of Social and Political
Sciences
and of the University of Athens,
(Vis. Prof.), Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

It has been said at the past that Balkans are the «other» Greek hinterland. Furthermore, the possibility of approach and communication between Greece and Balkans can be taken for granted¹.

For the above reasons, the intense interest of Greece, for this hinterland is obvious, thus, any further argument is redundant.

This interest is «translated» into positive actions from the official state as well as the Greek Investors.

The Greek governmental interest is expressed through the Greek Framework of Financial Reconstruction of the Balkans (GFFRB), the Bilateral Agreements, the Cooperation Protocols and the Bilateral Conferences' Minutes.

The (GFFRB) and the Greek intervention via the Bilateral Intergovernmental Convention are considered to be the most important corresponding actions among other relevant ones.

1. C. GE. ATHANASSOPOULOS, V. DELITHEOU: Greek Private Investment in the Balkan Countries and the Hellenic Plan for the Economic Reconstruction of the Balkans. Athens, 2005.

As it is already known, the GFFRB (L. 2966/2002) has been established in the context of either relevant commitments or relevant directives (Pact Stability for Southern and Eastern Europe, Sarajevo 1999, etc).

On the basis of GFFRB Greece is committed to provide financial support to Albania, Bulgaria, Serbia-Montenegro, FYROM, Romania and Bosnia-Herzegovina.

The relevant anticipated activities are the following:
Albania:

The supplying of the amount of 49.890.000€, thus 15.45% of the complete framework budget, is anticipated. 20% of the aforementioned amount is intended to private investments and 1% to the execution of limited scale projects.

Bosnia-Herzegovina:

The supplying of the amount of 19.530.000€ is anticipated, 20% of which is intended to private productive investments and 1% to the limited scale projects Execution Fund.

Bulgaria:

The supplying of the amount of 54.290.000€ is anticipated.

Romania:

The supplying of the amount of 70.430.000€ is anticipated, 79% of which is intended to the execution of projects that are proposed from the Romanian Government, and 1% to the limited scale projects Execution Fund.

Serbia-Montenegro:

The supplying of the amount of 250.000.000€ is anticipated, 232.500.000 of which will be provided to Serbia and 17.500.000 to Montenegro.

FYROM:

The supplying of the amount of 74.800.000€ is anticipated.

It is noted that the Greek investors had already «penetrated» with important direct productive investments into the local national economies before the official intervention of the Greek state into financial activities in the Balkan Area.

Indeed, this penetration is so extensive and successful that Greek Investors' Group is regarded as one of the two or three first Foreign Investors' Group in these countries.

The following statistics are enlightening:

The Greek Private Investments possess:

In Albania 27% of the total direct foreign investments.

In Bosnia-Herzegovina, the Greek Private Investments reached the amount of 1.000.000.000€ the last decade.

In Bulgaria, they possess the second position, as they reach the amount of \$1.500.000.000 USD.

In Croatia, the Greek Private Investments reach the amount of \$1.000.000 USD.

In FYROM, Greeks possess the first position among foreign investors, with capitals reaching the amount of 900.000.000€.

In Romania, the Greek Private Investments occupy the fifth position among foreign investments.

Lastly, in Serbia-Montenegro, the Greek Private Productive Investments reach the amount of 900.000.000€. Furthermore, the invested capital of Greek origin reaches the amount of 1.400.000.000€.

Irrespective of the success of the whole attempt of the financial «invasion» of both the Greek state and the Greek Investors to Balkan Countries, it is noted that the Greek Banks (and their activities in the aforementioned countries) played the most important role.

Up to now, the Greek Private Direct Productive Investments progress is considered successful, despite the various problems that occasionally arise.

Problems of Greek origin as well as problems related to the countries that receive investments (political instability, security issues, inflation, and lack of private investment culture) are placed among these problems.

Irrespective of all the above, it is certain that Greek Investors, which take action outside Greece, continuously set new, more ambitious and profitable goals, occasionally into risky environment.

**ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**REVUE DE DECENTRALISATION, D' ADMINISTRATION
LOCALE ET DE DEVELOPPEMENT REGIONAL**

**REVIEW OF DECENTRALIZATION, LOCAL
GOVERNMENT AND REGIONAL DEVELOPMENT**

*

Τριμηνιαία Επιστημονική Έκδοση
Edition scientifique trimestrielle
Quartely scientific review

*

Έτος ιδρύσεως 1995 μ.Χ.

*

Τεύχος / Numéro / Issue 47/2007
Ιανουάριος/Φεβρουάριος/Μάρτιος 2007

*

Κωδικός: 4297

*

Ιδιοκτήτης / Propriétaire / Owner

KENTRO EΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Αστική μη κερδοσκοπική Εταιρεία

**CENTRE DE FORMATION DES ETUDES DE RECHERCHE ET DU
DEVELOPPEMENT**
Société civile sans but lucratif

CENTER OF EDUCATION RESEARCH AND DEVELOPMENT
Civil not lucrative Association

*

Υπεύθυνος κατά τον νόμο, Εκδότης /Editeur/Editor
Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Prof. Const. GE. ATHANASSOPOULOS

*

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Καθηγητής **Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Responsable Scientifique: Professeur **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**
Scientific Responsible: Professor **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**

*

Σύμβουλος Έκδοσης
**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ,
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**
Conseiller d' édition
**CENTER HELLENIQUE DE DECENTRALISATION,
D' ADMINISTRATION LOCALE ET DE DEVELOPPEMENT REGIONAL**

Edition Counsellor
**HELLENIC CENTER FOR DECENTRALIZATION, LOCAL
GOVERNMENT AND REGIONAL DEVELOPMENT**

Διευθύνεται υπό Συντακτικής Επιτροπής εκ Καθηγητών Πανεπιστημίου και
Ειδικών Επιστημόνων
Dirigée par Comité de rédaction de Professeurs d' Université et de
Scientifiques Spécialisés
Directed by Edition Board of University Professors and Specialized Scientists

*

Τιμή τεύχους: 9 € Συνδρομές ετήσιες: Φιλίας: 300 € Δημοσίων
Υπηρεσιών, Ν.Π.Δ. και Ι.Δ., Δήμων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Τραπεζών,
Εταιρειών: 150 € Ιδιωτών: 30 € Φοιτητών: 15 €
Εξωτερικού: US \$ 100
Prix: 9 € Abonnements: Prix d' ami: 300 € Services Publics, Personnes Morales de
Droit Public ou Privé, Communes, Administrations Départementales, Banques,
Sociétés: 150 € Individuels: 30 € Etudiants: 15 €
Etranger: US \$ 100
Price: 9 € Subscriptions: Friendship: 300 € Public Services,
Legal Persons of Public or Private Law, Communities, Prefecture
Administrations, Banks, Societies: 150 € Individuals: 30 €
Students: 15 € Abroad: US \$ 100

*

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.Ε.Β.Ε.
Χαλκοκονδύλη 35, Τηλεφ. Κέντρο: (210) 5242177, (210) 5226641, FAX: (210) 5232409

*

Οι αναγγελίες εντός πλαισίου των νέων εκδόσεων αποτελούν φιλική προσφορά
του Επιστημονικού Υπευθύνου του Περιοδικού προς τους Συγγραφείς τους

*

Βάσει του Ν. 2121/1993 και των σχετικών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή (ολική ή μερική) με όποιονδήποτε τρόπο και με όποιοδήποτε μέσο των κειμένων του παρόντος, χωρίς προηγούμενη έγγραφη άδεια του εκδότη.

Toute reproduction d' un extrait quelconque de cette Revue, par quelque procédé que ce soit, et notamment par photocopie ou microfilm, est strictement interdite.

The whole of the material appearing in this Review is a copyright and may not be reproduced in whole or in part without the permission of the Editor.

*

Διεύθυνση / Adresse / Address
Ίμβρου 6, 11257 Αθήναι, τηλ.: (210) 8647120, fax: (210) 8658868
IMVROY 6, GR - 11257, ATHENES / ATHENS, teleph.: (210) 8647120,
fax: (210) 8658868

*

ISSN 1106-91-71

Τεύχος, Ν.47 / 2007 / ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / SOMMAIRE / CONTENTS

Σελ./Ρ.

- Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Τοις Εντευξομένοις ή Περί της οικονομίας ως παράγοντος εθνικής ισχύος	1
- Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Προτεραιότητες της Ελλάδος στην εξωτερική και εσωτερική πολιτική κατά την τρέχουσα περίοδο	17
- Εκδόσεις Κ.Ε.Μ.Ε.Α.	22
- Γεωργ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η κοινωνική συναίνεση προϋπόθεση επιτυχίας των μεταρρυθμίσεων	23
- Εκδόσεις Κ.Ε.Μ.Ε.Α.	28
- Υπεγράφη η Διακρατική Συμφωνία για τον αγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη. Δηλώσεις του Έλληνα Υπουργού Ανάπτυξης κ. Δημ. ΣΙΟΥΦΑ	29
- Εκδόσεις Κ.Ε.Μ.Ε.Α.	32
- Critical notes: Helen KAVVADIA: 10 years of the Euro-Mediterranean cooperation: The role of the European Investment Bank. By Prof. Const. GE. ATHANASSOPOULOS.....	33
- Ευαγγ. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ: Στόχος της Ελλάδος η ένταξη των Βαλκανικών Χωρών στις ευρωατλαντικές δομές και η ανάπτυξη περιφερειακής συνεργασίας.....	38
- Ιδιαίτερος επιτυχής οι εργασίες του Β' Διεθνούς Ενεργειακού Συνεδρίου του ECONOMIST. Η Εισήγηση του Έλληνα Υπουργού Ανάπτυξης κ. Δημ. ΣΙΟΥΦΑ	41
- Διον. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΣ: «Μαντζαρινάτειο» Γενικό Νοσοκομείο Ληξουρίου και απαιτήσεις των καιρών: Τεχνοκρατική αλλαγή ή άσκηση κοινωνικής ιατρικής in vitro;.....	44
- Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Ο θεσμός και ο σύγχρονος ρόλος του εκπαιδευτή	47
- Κριτικά σημειώματα: Γιώργος ΑΛΕΞΑΚΗΣ: Η τέχνη της διαχείρισης: Δεκαέξι απλά μαθήματα. Υπό Καθηγητού Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ	54
- Ευγ. - Μ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Πολιτιστικά θέματα: Ιδρύεται Ακαδημία Τεχνών της Ελλάδος	55
- Εν.-Μ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Foundation of Art Academy in Greece.....	55
- Ελένη ΖΑΟΥΣΗ: Πολυσχιδές το έργο του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες. Βράβευση της κ. Χ. ΜΠΡΙΣΙΜΗ.....	56
- Νέες τιμητικές διακρίσεις και βραβεία απένειμε το Κέντρο Προώθησης Ηθικών και Ανθρωπιστικών Αξιών «Δημήτριος Ν. ΚΑΡΛΟΣ»	60
- Ελισ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Παραγωγή» και «εξαγωγή» ελληνικού πολιτισμού. Οριοθετήσεις και προσανατολισμοί	61
- Γ. - Σπ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Η Αρχιτεκτονική αναζητά μεθόδους κατασκευής κτηρίων, τα οποία «θα παράγουν» και «θα εξοικονομούν» ενέργεια	63
- Χρ. ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Βιοποικιλότητα και ανθρώπινες δραστηριότητες	66
- Μάρω ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ: Η συμβολή του Εθνικού Τυπογραφείου στην εξέλιξη της Δημόσιας Διοίκησης	72
- Σοφ. ΣΑΡΑΛΙΩΤΗ - Π. ΣΤΕΡΓΙΟΥ: Προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης στον Νομό Κυζιλάδων	79
- Ρούσκα ΜΠΟΖΚΟΒΑ: Οι νέοι: Το μέλλον της Ευρώπης.....	84
- Const. GE. ATHANASSOPOULOS - Vas. DELITHEOU: Greek Private Investment in the Balkans	85
- S. DEDEYIAN: Dissertation presented for the Master of Business Administration	89
- Const. GE. ATHANASSOPOULOS: The Greek financial invasion to Balkan Countries.....	91
- Εκδότης, Επιστημονικός Υπεύθυνος	94
- Περιεχόμενα	96